

www.e-rara.ch

Natalis Comitis mythologiae, sive explicationis fabularum, libri decem

Conti, Natale

Genevae, MDCLI [1651]

ETH-Bibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-34301>

Liber septimus.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [\[Link\]](#)

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [\[Link\]](#)

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [\[Link\]](#)

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [\[Link\]](#)

NATALIS COMITIS MYTHOLOGIAE

LIBER SEPTIMVS.

*Quàm iuste & ualiter viri illustres gloriam
sint consecuti.*

VLLA neque sanctior lex, neque præclarior institutum esse potest, illustrissime Campeggi, quàm illud quod digna virtutibus premia, & flagitiis singulis supplicia proponit: siquidem æquum est, non solum ut à flagitiis retrahantur, verumetiam ad virtutem & ad præclara facinora incitentur animi mortalium, ne desides ac segnes vitam hanc obscure transigant. Hæc vna res Herculem cæterosque Heroes illustres ita ad labores, omniaque pericula fortiter subeunda impulit, ut nihil neque tam horrendum neque tam arduum fuerit, quod labore & patientia non fuerit superatum. Nam & latrones de medio sublatis, & inferi aditi, & monstra horribilia perdomita, & crudelitas tyrannorum repressa atque extincta propter premia virtutis dicuntur, est autem præclarum virtutis præmium gloria: quæ animos mortalium ad insignia quæque facinora misericè stimulis impellit; facitque ut difficilia & periculosa & ardua omnia, leuia & plana & facillima videantur. Neque vlla civitas, nullum imperium, nulla natio denique potens ac diuturna esse possit, quæ cum certa supplicia flagitiosis statuerit, mox nullam habeat virorum bonorum rationem: quippe cum illa sola felix futura sit, quæ ad bonos honores & magistratus derulerit: id quæ fecerit, tanto erit cæteris ciuitatibus præstantior ac felicius, quanto magis in hoc agendo fuerit studiosa. Satis eius quod dico, præclarum erit argumentum Romanorum

imperium ad viros bonos vel externos sæpe delatum ; atque Athenienses etiam multos viros bonos externos sæpius summæ reip. præfecerunt. At contra ciuitas illa, quæ non nisi suis patet ciuibus, quæ fores in perpetuum occlusit exterorum virtuti & fortitudini, quæ nulla etiam habita ratione probitatis inter suos ciues, ad quosuis vel improbos magistratus detulerit : quæ sceleribus pœnas, at nulla præmia virtuti, vel etiam paruas pœnas interdum improbitati, proponit : quo pacto non & segnis & libidini dedita esse potest? quo pacto non stultorum ac scelestorum hominum fiet iniquissima tyrannis? quo pacto non immemor acceptorum beneficiorum, aut etiam ingrata? quo pacto non inter scortorum consenscat, & marcescat in otio? fieri enim non potest ut animus hominum nihil agat, qui nisi honestis exercitationibus teneatur, ad turpia quæque & impura studia deferatur necesse est : nam vbi fores occlusæ sunt virtutibus, illæ necessariò patent vitiiis & sceleribus; cùm aliquid omnino sit agendum.

De Hercule. CAP. I.

NEQUE aliud sanè quidquam Herculem omnium montorum, latronum, maleficorumque hominum dominum & euerforem præter gloriam virtutis illustrauit : qui tantum nominis & gloriæ apud omnes homines consecutus est, quantum nulla ætas vnquam delere possit : cuius in honorem templa, altaria, ceremoniæ, sacerdotes fuerunt instituti : quod illi neque nobilitas generis, neque sola vis corporis, neque amplissimum imperium, sine sapientia, animique magnitudine concedere poterat. Fuit Hercules Iouis & Alcmenæ filius, vt testatur Orpheus in Argonaut. his carminibus:

Πρότερον εἶδα θεῶν Ἡρακλῆος θεῖοιο,
 Ὅτι τέλει Ἀλκμήων Ἰωσὶ Κερίων μίγξιόν,
 Ἡμῶν δὲ τε περὶ σὺν μὲν εἰδείτο σείειν αἴγλην
 Ἡμῶν δὲ δολιχὰ δὲ ἐπιμήντο παύροθεν ὄρον.
 Hic prius Herculeum robur mihi cernitur : olim
 Hunc Alcmena Ioui peperit coniuncta superno,
 Cùm latuit Phæbus longas tres ordine noctes
 Continuas; carnisque die sol, lumine Soles.

Aiunt

Alcmenam Thebani Amphitryonis fuisse vxorem, qui cum aduersus Teleboas Aetoliae populos militaret & exercitum duceret: quia ita nubeti Alcmenae promiserat, quod fratris eius caedem vicisceretur, huius captus amore Iupiter sumpta Amphitryonis forma, ut ait Plautus in Amphitryone, domum ante diem ingressus, illa per fraudem, ne vim inferret, potitus est. Nam Theleboae Taphu insulam vnam Echinadu, incoluerunt, qui prius habitabant Arcanoniam. hi cum essent rapacissimi, omnibusque infesti, Agros profecti Electryonij patris Alcmenae boues abegerunt: qua ex re orto prelio & ipse Electryo & eius filij in ea pugna ceciderunt. etenim ut scriptum fuit ab Herodoto, qui bellum illud descripsit, quatuor filij ex Andromeda Perseog; nati sunt, Sthenelus, Melior, Alcæus, Electryo, qui communi imperio post Persei mortem regnarunt. E Mestore nata est Hippothoe, de qua & Nephelone Pterelas, de quo Teleboas & Taphus. Quidam ferunt bellum exortum inter hos fuisse, quia Theleboae vi sortem auerant ab Electryonidis repeterent, cum illam iure assequi non possent. atq; cum ex Amphitryone praegnans esset Alcmena, tamen, ut ex se etiam conciperet. dicitur Iupiter tres noctes in unam coniunxisse, quod spatium totum in exprimendo Hercule absumpsit: non enim sat erat spatij nox vna tantae plantandae arbori. Deinde cum negligentius exceptus fuisset reuersus Amphitryo, causam percunctatus est ab Alcmena, audiuit priore nocte tui similem domum adiuisse, tum intellexit à Tiresia Iouem cum Alcmena concubuisse, ut testatur Atheniensis Apollod. lib. 2. Natus est igitur Thebis Hercules Ioue patre, matre Alcmena, ut testatur Hom. in hymno in Herc. hoc pacto:

Ἡρακλῆα Διὸς ἦν αἰετομαχῆ, ὃν μὲν ἄριστον

Τείναρ' ὄπαχ' ὀπίωι Θηβῆς ἐπὶ καλλιχόροισιν

Ἄλκυμῶν, μυχθεῖσα κλαυθρῆϊ Κρονίωι.

Alciden canimus natum Iouis: edidit illum

Prestantem virtute viris mortalibus, arctæ.

Magno Alcmena Ioni coniuncta in amore supremo.

Dixerunt tamen poetae Herculem filium etiam Amphitryonis, ut ait Euripid. in Hercule insano:

Τίς τὸν Διὸς σύνικτον ἐν εἰδῆ θεοῦ;

Ἀρχεῖον Ἀμφιτρύων, ὃν Ἀλκυῶς ποτὶ

Ἐπικτεῖ ὁ Περγῶν, πατέρει τίνος; Ἡρακλῆος.

Cui non Iouis vinalis est mortalium

Auditus Amphitryo, satus de Persei

Alceo & almi qui fuerit pater Herculis?

Habuit Hercules fratrem natum eodem patre Iphiclum una nocte Iunio rem, sororem verò Laonomen, quam Polyphemo nuplisse memoriæ proditum fuit. Iphicli mirificam celeritatem pedum descripsit Orpheus in sacro sermone, & incredibilem leuitatem in his carminibus:

Οὐδ' ἴσθ' ἴδὲ θεὸς εὐχεται ἢ ἰνομεν ἴσθον,

οὐδ' ἴσθ' ἴδὲ ἰφικλοῖο δουρτέρῳ αὐδαζοῖο,

οὐκ ἔστι κῆδ' ἀποκτασθαι ἰπὸ τρυχέων, ἢ δὲ τῆ καρπὸν

Ζηνὸς ἀήσυχου γῆ' αὐτὸν ὄπι ληϊον αἰῶνα.

Non poteris fugisse Deus qui turpia patras,

Sic licet Iphiclo multo velocior ipso

Qui super extremis segetum currebat arista,

Nec secos fructus ladebat pondere plantæ.

Scriptum reliquit Paus. in Bœoticis Iunonem odio pellicis Alcmenæ commotam, cum sciret instare tempus propè partendi, mulieres veneficas immisisse, quæ partum impedirent. Fertur eo tempore Historis Tiresiæ filia veneficas illas astutia elusisse: nam è loco quoda vnde illæ facile audire possent exclamauit, Alcmenam peperisse: ea voce illæ deterritæ ac deceptæ statim abierunt, quare Alcmena illico enixa est. Alij diuersam ab hac rationem tradiderunt, quippe qui non impeditam fuisse dicant à Iunone Alcmenam quò minus parerent: sed cum nonum mensem ageret Hercules in utero matris, & septimum Eurystheus Scheneli filius, fama est iurasse Iouè alterum horum alteri imperaturum, atque ad illum pertinere imperium, qui prior natus eodem die fuisset. Id cum sensisset Iuno, septimestrem Euristheum ex utero matris exire fecit. at Hercules ortum in primum diem mensis decimi vsque prorogauit, vt ait Theoc. in paruo Hercule:

Ἡερεκλῆα δὲ κῆδ' ἔμεινον ἰόντα ποχ' αἰμειδῆαις

Αἰετὸν μὲν αὖ, ἔν τ' ἰπὸ τρυχέων ἰφικλῆα.

Alcidem decimo prognatum mense decora

Alcmena, atque una iunio rem nocte Iphiclum,

Eumolpus autem ille qui librum de mysteriis composuit scripsit Herculem primum quidem fuisse inuisum Iunoni propter matrem pellicem at placatam fuisse à Pallade, cuius etiam hortatu Iuno Herculi lac præbuerat paruulo, eumque

que fecerat immortalem. Huic eadem nocte, quæ secuta est primum natiuitatis diem, Iuno sub mediam noctem duos ferocissimos angues immisit, à quibus ictus nemine præscio interiret; sed Hercules dicitur ambabus manibus illos apprehensos ita constrinxisse, vt illæsus hos compresserit, vt ait Ouidius in Deianira:

Tene ferunt geminos pressisse tenaciter angues.

Cùm tener in cunis iam Ione dignus erat?

Quod etiam Theoc. planius expressit in paruo Hercule hoc pacto:

Αμϑ ς ερησται μεσούνατην ἐς ἰδοὺν ἀρητϑ
 Δείωνα κατ' αὐτῶν, ὃ δὲ ἀμϑ ἔνει μέγαν ἦμον
 Τάμϑ ἀτ' ἀνα πέλωρεθ δὴα πολυμήχαϑ Ἡρη
 Κοανίαις τρεῖς ὄντας ἕων ἀπέλαστο δράκοντας ἄρσεν.

*Sub mediam noctem quando Vrsa illabitur undis
 Oriona prope, isque humerum cum protulit altum;*

Ingeniosa duos immisit Iuno chelydros

Tergoribus nigris, sp. ri que ingentibus atros.

Deinde exequitur quo pacto Hercules sine lacrymis & intrepidus ambos illos compresserit. Apollodorus tamen libro. 2. iam octo menses natum Herculem inusitatae magnitudinis angues à Iunone immisos compressisse memorat. Alij verò, inter quos fuit Pherecides, hos angues non à Iunone, sed ab Amphitryone immisos tradiderunt, vt experiretur vter esset Iouis filius, atque Iphiclem territum cum eiulatu aufugisse, Herculem illos comprehensos suffocasse. Cæterum vbi Pallas ad Iunonem accedens persuasisset vti mammam præberet infanti, cum puer supra ætatem violentius fugeret, aiunt Iunonem indoluisse, ac puerum projecisse. Alij dicunt quod cum Hercules lac retinere non posset, illud in cælum deciderit, ac fecerit viam lacteam inde vocatam. Alij tamen dicunt istud accidisse quo tempore lac in saxum expressit vt iussa fuerat, quod obtulit Saturno: quod alij de Mercurio dixerunt, quam opinionum de via lactea varietatem ita mirifice attingit Marcus Manilius in his:

Nec mihi celanda est formæ vulgata venustas

Mollior, è mineo lactis fluxisse liquorem

Pectore regine Diuum, cælumque liquore

Inscisse suo: quapropter lactem orbis

Dicitur, & nomen causa descendit ab ipsa

Deinde cum Hercules adoleuisset, iaculandi artem fuit à Tetharo Scythia pastore, ut ait Isacius, edoctus. Alij à Rhadamantho hanc artem illum didicisse malunt, alij ab Amphitryonis pastoribus, alij à Chirone & Thestiade: cum tamen Theocritus ab Euryto quodam edoctum iaculandi artem scribat, ut sensit etiam Apollodorus. A Lino Apollinis filio literas didicit ut fama est: musicam ab Eumolpo: luctam & artes cæteras ludicras ab Harpalycō Mercurij & Phanopes filio, velut sensit Apollodorus ab Autolyco currus agitare, & equitandi peritiam ab ipso Amphitryone percepit. Qui fuerint magistrū in singulis facultatibus testatur Theocritus in his:

Τεξιματα μὲν τὸν παῖδα γέρον Λίνῳ ἐξεδίδαξιν,

Τὸς Ἀπόλλωνῳ μελεδωνὸς ἀζυγῶν Ἡρώς.

Τέξον δ' ἄρταύσασ, κ' ὀπίσσωσιν εἰ οἷσ' αἰ

Εὐρυτῶ ἐν πατέρῳ μεγάλαις ἀνείδος ἀφύρμας

Ἀδ' αὖ ἀοιδὸν ἔδουκ' ἢ ἀμφοὶ χεῖρας ἰπλάξῃ

Πυξίνα ἐν φέρμυγι Φιλαμμονίδαι Εὐμολπῶ.

Οἶσσι δ' ἀπὸ σκελίων ἔδρουσ' ἔρφοι Ἀργῶν αἰθέρι

Ἀλλήλας σπείλοντι παλαιῶν ἔσσιν. ἔσσιν τε πύκται

ἄσσοι ἐν ἰμάντεσσιν, αἳ' ἐς γὰρ ἀσσοπέσσιτες

Πυγμαχῶ ἐξέδουκ' ἀσσοπέσσιτες σύμφορ' ἰπλάξῃ

Παῖτ' ἰμῶν Ἐρμῆος διδασκάλῳ ἢ πύκτῳ

Ἀρπαλύνῳ Φανοπῆν.

Hunc Linius edocuit sapientum scripta priorum

Pernigil, & claro Phæbi de semine natus.

Flectere at arte arcus, emittere & arte sagittas

Edocuit diues patriis hunc Eurytus agris.

Eumolpus vocem formauit, sinxit & idem

Ad citharæ vocem digiti & que rudes, dextramque tremendam.

At quæcumque suis membrorum ars apta palestra,

Quæ foret ars pugilum, & decipere vicissim:

Quæque graues pugiles reperere ex arte dolo: è

Hæc à Mercurij doctus de sanguine creso.

Harpalycō, Phanopésque.

Fertur Lino citharæ percussum interemisse, quia ab illo vulpulfasset, cuius cædis etiam causam dixit adhuc puer. In Astronomicis autem rebus magistrum habuit virum sapientissimum ac optimum Chironem. Alij dicunt à Castore armatum pugnare didicisse. Quare omnibus ingenuis artibus à singulis in quavis facultate præstantibus hominibus fuit

institutus. Hercules insigni corporis magnitudine ac pro-
 ceritate fuisse dicitur : quippe quem scripserit Heraclides
 Ponticus quatuor cubitorum & unius pedis longitudinis
 fuisse. Ion præterea Chius & Herodorus in Oedipodæ
 Herculem tres dentium ordines habuisse memorat, igneum-
 que splendorem ex oculis effudisse, ut ait Zetzes hist. 105
 Chil. Hercules, cum natus esset ea lege, ut Eurystheus Sthe-
 nelæ & Archippes filius fraude Iunonis prior natus illi im-
 peraret, iussus est omnia quæ ubique pericula horrenda vi-
 derentur subire, uniuersumque terrarum orbem monstris
 hominibus expurgare. Primum igitur omnium laborum
 Herculi fuisse memorant leonem Cithæroneum : nam cum
 puer adhuc esset Hercules, ætatisque suæ annum decimum
 sexum, vel, ut alii maluerunt decimum octauum ageret, ef-
 fusus ab Amphitryone ad armentorum custodiam, ne
 in magistratum peccaret, leonem interfecit inuulnera-
 bilem, qui (ut ferunt) de Lunæ circulo descenderat, atque
 in sylua Nemea vagabatur, quæ fuit inter Phliuntem &
 Cleonas, cum armenta sua lanaret. Memorizæ prodidit
 Chrysermus libro secundo rerum Peloponnesiacarum, Iuno-
 nem supplicium de Hercule sumere volentem Lunam in
 auxilium acciuisse carminibus magicis usam, quæ cistam
 spuma impleuit, è qua natus est hic leo. hunc tris in gremio
 stringens in montem Opheltram deportauit, à quo eodem die
 Apesamptus pastor fuit dilaniatus, ut ait Demodocus in re-
 bus Heracleæ. Erat omnino leonis illius pellex nullo ferro
 penetrabilis, sicut Iuno instituerat, quæ implacabili odio
 Herculem insequeretur. In hunc Hercules multas sagittas
 frustra coniecit, neque læsit omnino : mox cum ad cla-
 uam ventum esset, quæ multo ferro erat grauis, ut Socra-
 tes scripsit ad Idotheum : ut verò sensit Pisander, tota erat
 ferrea : & illa crebris verberibus comminuit. Deinde
 leonem nudis manibus apprehensum unguibus dissecuit,
 aique ira occisi unguibus pellem detraçtam inuulnerabilem
 pro scuto in posterum gestauit, ut testatur Euripid. in Hercule
 insano:

Ἡρώδης τοῦ Σπείρου ἀποβιβάζει, οὗτος κείνη
 ἄνω ὄψεσθαι αὐτὸν ἰσχυρίζεται.
 Ferique pelle in leonis induis
 Caput, suis gestamen illud Herculis.

Quod factum est in monte exiguo Bœotix Teumesso nomine. Mansit postea illa consuetudo, ut multi heroes pellibus pro scutis vterentur: nam & Theseus, & Ancæus, qui fuit cum Argonautis, & Argus, & alij complures pellibus pro scutis vsi sunt, ut est apud Apollonium multis in locis, quod fiebat ad Herculis imitationem. Fuerunt autem tres leones ab Hercule superati, Heliconius, Lesbicus, Nemeæus. Cum Thespius Rex Bœotix famam rerum ab Hercule iam gestarum percepisset, putauit suis rebus optimè fore consultum, si cum quinquaginta filias haberet, totidem præstantes robore corporis, & animi sapientia filios ex illo susciperet. quare Herculem ad conuiuium inuitauit & perbenignè, magnificèque exceptum ita demum ebrium fecit, ut omnes quinquaginta filias eadem nocte vitariit, præter vnã, quæ ut restatur Paus. in Bœoticis, perpetuum sibi sacerdotium potius indixit. Ferunt singulas earum mares filios peperisse, præter maioris & minoris ætatis duas, quæ geminos pepererunt. Fuerunt qui dixerint singulas singulis noctibus cum Hercule concubuisse, quod sanè neque admirabile esset, neque profusus incredibile, non tamen Hercule dignum: cum quidam adeò fuerint in Venerem propensi, ut vel septuagies rem absoluerint, ut ait Theophrastus in historiis plantarum. Cum celebritas nominis, & virtutis Herculeæ gloria in dies cresceret, quia Hercules armis à Minerva captis Creonti Thebanorum principi opem tulerat, cassisque Minyis & Ergino Thebanam urbem obsidente liberauerat agrum Thebanum ab imposito per iniuriam tributo, ut scribitur; eius virtutem admiratus Creon Megaram filiam in matrimonium illi concessit. Istud fecit cum esset ephebus, nam missas ad exigendum tributum legationes inuitatas è regione eiecit. Petente Ergino autorem iniuriarum admiratus est audaciam Creonis, nam erat ad deditioem propensus: at Hercules cohortatus eum ad liberandam patriam, è sacris templis armaturam euulsit, quam antiqui appenderant in honorem Deorum cum omnia arma priuata Minyæ ex vrbe sustulisset, ne Thebani bellum renouarent. cum Erginus cum copiis aduenzaret ad urbem, illi occurrens ad quasdam angustias viarum, fecit inutilem esse multitudinem copiarum hostilium, & Erginum trucidauit, & omnes propè eius copias profligauit; deinde repente victoria vsus potitus est vrbe Orchomeniorum & re-

& regiam Minyarum succendit, urbemque funditus evertit. Quare Eurystheus suspectam habens eius virtutem, illum ad se accersuit, & certamina imperavit. Cum Hercules nollet parere, Iupiter significatum mittit ne mandata detrectaret, atque ex oraculo quoque Delphico intellexit esse voluntatem Deorum, ut certamina absolueret duodecim imperante Eurystheo. Cum insignis mœror illum cepisset, Iuno insaniam quoque immisit: quare filios è Megara susceptos tanquam hostes iugulavit: post cum rescivisset, à congressu hominum diu abstinuit. Fama est igitur Herculem ante furorem siue insaniam filios Therimachum, Lamium, Creontidem, & Deicoontem suscepisse è Megara, ut ait Apollodorus libro 2. alij voluerunt filios fuisse Herculis Onitem, Democoontem, Temphantem. Deinde Argos profectus est ad absoluenda mandata Eurysthei. Famam autem fuisse inquit, quo tempore Hercules ad inferos descendit, illum fuisse mortuum: quare cum redisset, Lycum Thebarum Regem Megaram uxorem suam ducere conantem interemit. Ea de causa ob Iunonis invidiâ ira percitus in omnes filios suos quos è Megara susceperat, sævit. Dixerunt quidam fuisse Herculis & Megaræ filios, in quos ille sævit, alij quatuor Hercules, at duos Iphicli, cum illi iuniorum filiam Creon coniunxisset. Ex insanantio Herculis furore composita est tragœdia ab Euripide. Cum suos igitur, Iphiclique filios trucidasset, vel (ut alij malunt) in ignem consecisset, exilio solum venit: deinde à Thestio expiatus Delphos se contulit, ac Deum percunctatus ubinam esset habitaturus, Pythia Thyntem respondit oportere illū proficisci, Eurystheoque duodecim annos servire, totidémque labores persolvere, atque his peractis deum inret Deos immortales receptum iri. Vocatus fuit verò Hercules tum primum à Pythia, cum antea Alcides diceretur. Thyntem igitur migravit, atque primum omnium quidam illi imperatum dicunt ab Eurystheo ut Nemeæum leonem invulnerabilem occideret. (Nam superiorem Citharoneum iidem fuisse, at non Nemeæum putarunt, cum è Citharone monte primum trussit in armenta.) Fabulatus est Anaxagoras in Luna fuisse latam quandam regionem è qua hic leo Nemeæus deciderit, cum solem etiam non minus stultè massam ferri igniti appellaret. est enim non

ignobilis gradus stultitiæ vel si nescias quid dicas, tamen velle de rebus propositis hanc vel illam partem stabilire. Ille igitur frustra exhausta pharetra cum claua feram insecutus est quæ cum in speluncam aufugisset biforem, alterum ostium occlusit, deinde brachiis circa collum adiunctis eo visque affectam tenuit, donec suffocauit, & supra humeros sumptam Mycenæ asportauit. Cæterum cum in Lerna Argiui Mycencique agri hydra insignis esse diceretur & magnopere formidabilis, quæ in palude lacui proxima versabatur, quæ plura capita haberet, vt scripsit Camirensis Pisander, iubetur Hercules ab Eurytheo illam interficere. Versabatur plerunque & educata fuerat sub platano quadam ibi amplissima ad fontem Ammones, apud quem fuit etiam cæsa. Dicunt hanc hydræ multa habuisse capita, siquidem Naucrætes Erythræus septem, at Zenodotus Ephesus nouem, Heraclides Ponticus quinquaginta illa fuisse tradidit. quæ quoties vnum eorum cædebatur, priorum numerus duplicabatur continuo, nisi quis concisum reliquum colli thyrsum igni statim combussisset. Id cum cognouisset Hercules, nulli diligentia aut labori pepercit in illa opprimenda. Afferunt eius hydræ venenum fuisse acerrimum, quippe cum sagitta illo veneno tincta Chironem propè subito interemerit, vel Polenorem Centaurum, vt quidam maluerunt. Hunc aiunt vi doloris impulsam ad fluuium e Lapitho monte Arcadiæ defluentem accurrisse, vt ibi vulnus lauaret: vnde postea teter odor dicitur fluminis ex loto vulnere diu permansisse. Fuit enim hydra illa maleficum omnino & pestiferum hominibus animal: quippe quæ campestria omnia impetu facto deuastaret, & in pæcora agrisque vicinos crudelissime struaret. Fabulantur Iolai opera aurigæ usum fuisse Herculem. nam in curru eò accesserat, cum ingens cancer hydræ opem tulisset, quem Hercules conculcauit: nam ex accensa sylua propinqua accensos torres Iolæus ad Herculem attulit. Verum crediderunt hunc laborem, quia adiutus fuisset Hercules ab Iolæo, non fuisse inter duodecim ab Eurytheo receptum. Deinde cum cerua quædam pedes æreos haberet, atque cornua aurea, apud Oenonem Dianæ sicra, neque quispiam mortaliū posset illam cursu comprehendere, habitaretque in Menalo monte, iubetur Hercules illam Mycenæ adducere. Sed

Sed cum neque occidere illam Hercules ut Dianæ sacra-
 neque vulnerare vellet, annum totum currendo est insecu-
 tus: sed illa denique fessa in montem Artemisium confugit,
 & ad Ladonem amnem iam iam tranatura capta est, & My-
 cenæ super humero deportata. Enimvero dicunt Eury-
 stheum adeo fuisse virtute Herculis perculsum, ut dolium æ-
 neum sibi ad latibulum comparauerit, neque in urbem Her-
 culi admitteret, atque omnia monstra ante portam ciuita-
 tis exponi statuit, atque per Copreum præconem omnia illa
 formidabilia imperauerit. Sunt etiam qui dicant Dianæ Tay-
 getæ illam ceruam fuisse postea ab Hercule consecratam.
 Præterea cum ad cedendum aprum Erymantheum iussus
 proficisceretur, à Pholo hospitio perbenigne accipitur: qui
 etiam optimi vini in honorem hospitis aperuit, ut à Dio-
 nysio imperatum fuerat, tunc Centauri mirabili odore vini
 concitati, ad Pholum accurrentes, in Pholum impetum fa-
 ciunt vinum rapturi. Centaurorum alij piceas cum radicibus
 enullas pro armis habebant, alij laxa ingentia, alij lampades
 accensas, alij magnas secures. Commisum est prælium, o-
 pem tulit Pholo Nubes mater multum imbrem offundens,
 ac viam lubricam fecit. Hercules opem ferens multos tru-
 cidauit, alios in fugam vertit. Qui ceciderunt in acie Cen-
 tauri insigniores fuerunt, Dupon, Thereus, Hippotion, Me-
 lanchætes, Orius, Isoples, Daphnis, Amphion, Argius, Phri-
 xus. Pholus tamen caelos ob affinitatem sepeliuit, atque sa-
 pientæ est vulnere cuiusdam ereptæ fortè cuspide idus, cum
 sanari non posset interit: quem Hercules magnificè sepeliuit
 in monte Pholoe ab illo vocato. Eo autem tempore Phoci-
 dis ager vniuersus ob iram Dianæ, quia Oeneus illam meri-
 tis victimarum honoribus priuarat, ab apro insignis ma-
 gnitudinis vastabatur, qui in Erymantho monte Arcadiæ
 natus fuerat, quem Hercules à Centaurorum cæde profe-
 ctus, vinctum ad Eurystheum deduxit; cum illum è quodam
 fruticeto propter altam niuem defessum extraxisset, post-
 modo cum Augias Rex Elydis ingens stabulum trium mil-
 lium bouum, quod erat fimo referendum, haberet, iubet
 Eurystheus Herculem hoc vno die purgare. Cum Hercules
 eo accessisset, pactus fuit Augias se decimam partem om-
 nium animalium esse daturum, si eodem die stabulum illud
 purgasset: quod id fieri non posse villo pacto videbatur

Deinde cum Augias pro purgato stabulo se mercedem datu-
rum negasset promississe, ab eodem Hercule sagittis confici-
tur; filiusque Phyleus, qui Dulichium profugerat, quoniam
iniquum esse facinus patris dixerat, in regnum patri adiuuan-
te Hercule successit. Fuit autem Augias Solis filius, ut diceba-
tur, ut alij putarunt, Neptuni, ut alij Phorbantis & Hirmines
ut alij Nyctei, alij Epochi, è cuius oculis radij solaribus simi-
les effluere dicebantur. quamuis quidam putarunt post abso-
luta certamina duodecim Herculem bellum Augiæ intulisse,
at non post factum continuo ob denegatam retentamq; mer-
cedem. Augia verò cæso hercules è spoliis Elidis certamina
Ioui Olympico instituit, quæ Olympica appellauit: quæ
quinto quoque anno agebantur, ipsæque prior volentes om-
nes ad certamen prouocauit. Verum neque, hunc laborem
Eurystheus inter duodecim recepit, quia spe mercedis illum
absoluisset. Deinde cum hercules audiisset iuxta Stympha-
lum Arcadiæ lacum, apud quem Iuno educata fuit, eratque
celebre Dianæ templum, aues esse quæ humanis carnibus
vescerentur, ad has cædendas iussus accessit. Fuerunt qui di-
xerint Stymphalides vocatas aues non à Stymphalo lacu, vel
fluuio, vel palude Arcadiæ Stymphali, sed heroe quodam
Stymphalo, cuius & ipsius vxoris Aues vocatæ filix fuerunt,
ut sensit Mnaseas. Has occidit hercules, quod ipsum hospitio
non accepissent, acceptis tamen Melionibus. Alij & aues has
fuisse memorant, & non sagittis cæsas, sed, cum iuberetur tan-
tùm abigere, crepitaculorum æneorum à Pallade acceptorum
conuolasse, ut sensit Pisander Camirensis & Seleucus in mis-
cellaneis, & Charon Lampfacenus. Has etiam Ploidas voca-
runt; ut ait Apollonius lib. 2. Argonar.

Οὐδὲ γὰρ Ἡρακλῆς ὅπου ἦλυθεν Ἀρκαδίῃν ἔ,

Πλωΐδας ὄρνιθας Στυμφαλίδας ἔδωκε λίμνης

Ποταδοῦ πῆσαισι, τὸ μὲν τ' ἐγὼ αὐτὸς ὄπωπα.

Ἀλλ' ὄχι χαλκείῃσιν παταγῶν ἐνὶ χερσὶ τινάσων

ἄσπει ὅπῃ σκοπιῆς ἀδελμικῆς· αἱ δὲ εἴδοντο

Τηλεῖ ἀτυζήλας ἔσω δ' εἴματα κελυγῆσι

Sed neque ut Arcadiam petiit vis Herculis, arce

Ploidas inde lacu volucres Stymphalidas vltæ

Pellere vi potuit: namque hoc ego lumine vidi.

Est idem vi manibus crocalum pulsauit in alta

Existens

Existens specula prospexitans, proinus illa

Cum clamore procul liquentes litus ierunt,

Nam fertur crotalum illud; quo Stymphalides volucres exterruit, à Vulcano fuisse factum, quod Pallas eò aditum herculi concessit. Fuerunt sanè aues, quæ Stymphalides vocantur, in locis Arabiæ desertis nihil magis quàm leones aut pardi mites hominibus, siquidè vel ferro vel gre tecta corpora, rostris percutientes integumenta effingebant facillimè: quare postea inuentus fuit cortex, quo homines tecti si percuterentur rostris illæ defixo rostro in illo libro, tanquam vitæ aut aliqua tenacissima materia caperentur, vt ait Paulanus in Arcadicis. Fuerunt autem ibibus Ægyptiis persimiles, sed rostro rectiore ac validiore, corpore multo maiore. Hæ vocatæ sunt in Arabia etiam Stymphalides, ad earum formam fortasse, quæ aliquando in Arcadiam conuolarunt, & ab Hercule fuerunt repulsæ. Memoriam prodidit Timagetes Stymphalides illas, quæ repulsæ fuerunt ab Hercule alas & rostra & vngues habuisse ferreas, quas modo *σιδνεργίους* ferreas alis scilicet, modo *σιδνεργύρας* hoc est vnguibus ferreis, modo *σιδνεργύρας* rostris ferreis nominauit. Post fugam Stymphalidum tauri illius domandi, & adducendi labor successit, qui fuerat Neptuni ira in Cretenses immissus, totamque Cretensium regionem populabundus vagabantur. Nam multa animalia variis temporibus ob iram Deorum Græciam inuasunt magnitudinis & ferocitatis admiranda: sicut leo Parosus & Nemæus, aper Calydonius & Eurymanthius & Crommyonius. Fabulantur quòd cum Minos toti mari, quod Græciam alluit, imperaret, nihilo maiorem honorem Neptuno, quàm Diis cæteris impertiuit: quamobrem iratus Neptunus taurum hunc ignem efflantem naribus in eius regionem immisit. Fuerunt qui dixerint, Minoem voluisse quod primum sibi se obtulisset, vt diximus in Minoe, atque hunc taurum in sua armenta seruasse. quare Neptunus illi furorem immisit, vt omnia deuastaret. Alij dixerunt hunc taurum per fraudem Minois in Atticum solum fuisse deportatum, qui multos Athenienses conculcarit, vt quemque obuium casus tulit, atque inter cæteros Androgeum Minois filium: quem cum ille per insidias obruncatum putasset, comparata classe bellum Atheniensibus intulit. Hic idem taurus vt ductus fuit ab Eurystheum,

ut qui esset sacer, ab Hercule dimissus Marathonium agrum
 rursus vexavit, quem dicunt nonnulli Dianæ Marathoniz
 fuisse postea à Theseo mactatum: Apollodorus putavit fuisse
 se taurum qui trans mare portavit Europam. Deinde Diomades
 Thraciæ Rex Cyrenes Martisque filius equos ferocissimos &
 crudelissimos, ignemque spirantes in Tyrida oppido humanis
 carnibus aleret, quibus captos hospites lanandos exponerat,
 ab Eurystheo iubetur illos adducere. tum verò Hercules ad
 Diomedem profectus, ipsum primum captum suis equis lacerandum
 crudeliter exposuit, equosque ipsos post esum Diomedem,
 alij ab Hercule trucidatos, alij ad Eurystheum ductos arbitrantur:
 quos ille cum ad Olympum montem in pascua misisset,
 feruntur fuisse à feris lanari. Neque illud censuerim præmittendum, quòd cum in
 agrum Epidauriorum venisset ad collem quendam iuxta viam,
 oleam manu capiens circumduxit, quæ illam figuram acceperit
 ut Versilis vocaretur, essetque omnibus exteris admirationi,
 non procul à templo nominatæ Coryphææ Dianæ. Imperavit illi
 postea Eurystheus, ut Hippolytæ Amazonum reginæ baltheum,
 quem pulcherrimum esse audierat, ad se afferret, quem
 Admetæ filix largiretur. quem tamen nonnulli non Hippolytæ,
 sed Dilycæ esse maluerunt: at Ibycus filix Briarei. Tum
 Hercules cum vna navi ad Amazonas traicisset,
 Mygdonem & Amycum fratres iter impedire conantes in
 Bebrycia obruncauit, ac vniuersam
 Bebryciam depopulatus Lyco Deiphili filio, quem secum
 adduxerat, largitus est: qui Bebryciam postea Heraclæam
 in honorem Herculis nominavit. Cum Themiscyram
 Hercules applicuisset, Amazones comparatis copiis ad
 defensionem se accinxerunt, commisso prælio illi prima
 ex insignibus occurrit Procella, sic à velocitate dicta, secunda
 Philippis, tum Prothoe, post Ecibœa, deinde Cæleno &
 Eurybita & Phœbo Dianæ comites, quibus omnibus cæcis
 Deianiram & Asteriam & Murpen & Tecmesiam & Alcippen
 cepit. Melanippe fortissima prius credita imperium amissit.
 Hic Hercules cæcis insignioribus Amazonibus, quisque in fugam
 versis eam nationem penitus deleuit. deinde Hercules
 Hippolytam Theseo eius expeditionis socius concessit.
 Idem cum reuenteretur ad Eurystheum, reperit Hesionem
 Laomedontis filiam, quam ob iram Neptuni

tuni Laomedon Deorum responsis, illi ceto quem Neptunus immiserat, exponere iubebatur, quam Hercules à ceto liberavit. Verùm cum præstantissimos equos ob id beneficium Laomedon Herculi promississet, neque tamen dedisset, indignatus Hercules ob hominis fallacias Trojam aggressus regem obruncauit: Hestioneque Telamoni, qui prior murum conscenderat, largitur: concessitque Hestione ut quem vellet è captivis emeret; atque illa fratrem Podarcim emittit, qui postea Priamus illa de causa vocatus est. Nam fertur non solum Trojam nauigasse, sed etiam subiugasse Amazonas, & occidisse Alcynem Telamone socio, cuius amicitiam illa attingit Theocritus:

Ἄποδ' ὁ Ἡρακλῆς κ' ἀστρατῆ Τελαμόνι,
Ὅς μίαν ἄμω ἐτάρασε αἰὲ δάινυτο τετραπύων.

Alcidi magno, atque intrepido Telamoni,

Qui mensam socij conuiuabantur ad unam.

Deinde Tmolum & Telegonum Protei filios, qui hospites læta superatos necabant, ipse læta suffocauit. idem Sarpedonem Neptuni filium contumeliosum ferumque planè vitum interfecit sagittis, post quam victoriam baltheum Eurystheo asportauit. Postea verò iussit Eurystheus, ut puniceos Geryonis Hispaniæ regis boues, qui hospites vorarent, ad se adduceret: quare ad illos opprimendos contendit. Dicitur Geryon Chrysaoris & Callihoes filius triplex corpus habuisse, canemque duorum capitum in Erythea, ac septem capitum draconem ex Tryphone & Echidna genitum, qui boues ipsos custodiret. Habuit verò suæ crudelitatis ministrum impigrum atque diligentem Eurytionem. Huc profectus Hercules, Geryone, canemque Orthro, dracone & pastore Eurytione interemptis, boues ex Oceani insula Gadira ad Tarsum per id temporis celeberrimam Iberiæ ciuitatem abigebat. Atque vbi Libys Alebionis frater, à quo Ligures postmodò vocari fuerunt, omnibus; Liguria nomen obtinuit, eius her impedire conaretur, ab Hercule occisus fuit. at Alconus Gigas cum Hercule ad Isthmum Corinthi congressus, dum is boues abigeret, saxum maximum iecit è mari rubro sumptum, quo viginti & quatuor homines occidit: nam cum tantum ponderis vix duodecim plaustra proferre possent, id Hercules clapa facile repulit & illum occidit. saxum verò iacuit in Isthmo vbi agebantur certamina. His igitur in locis duas co-

lumnas hercules erexit tanquam suorum laborum termini-
nos: quarum alteram Calpen, alteram Abylen vocavit, po-
suitque eas in finibus Libyæ & Europæ. Neque tamen vbi
hæ columnæ fuerint erectæ satis conuenit inter scriptores,
quoniam Dicæarchus, Eratosthenes, Polybius, & Græcorum
scriptorum complures ad Euripi angustias illas erectas di-
xerunt: Hispani verò & Africæ gentes apud Gades esse pu-
tarunt; quod sensit etiam Dionysius in libello de situ orbis in
his:

Ἡμεῖς δ' ὡς Μῦσαι σκολιαὶ ἐπίπαιτε κηδίδες,
Ἀρξάμηναι σριχιδδι ἀφ' ἰασπέρη Ωκεανοῖο·
Εἰδὼτέ τε κ' εἶλαι παρὶ τέρμασιν Ἡρακλῆϊ
Ἐστῆσιν (μῶρα Φαῖμα) παρ' ἰχθυῶντα Γάδειρα
*Obliquas narrate vias, mihi dicite Musæ
Oceani Hesperii à gentibus incipientes:
Ad fines ubi sunt erectæ fortè columnæ
Herculeos (mirum) iuxta suprema Gadira.*

Fuit enim antiqua imperatorum consuetudo, ad quæ loca
extrema cum exercitu vel classe penetrassent, ibi aliquan-
do suæ expeditionis relinquere monumentum: sicut Bac-
chus columnas duas magnas erexit in oriente, Alexander
Indicæ militiæ terminos aras apud extremos Indos instituit,
atque ordinauit, super quibus vota Diis immortalibus per-
soluit, vt testatur Strabo lib. 3. Verùm cum boues Geryonis
in Libyam per Iberiam Hercules abigeret, dicuntur Dercy-
lus & Alebion Neptuni filij bouum pulchritudine allec-
ti, illos surripuisse, & egisse in Hetruriam: à quibus cum taurus
aufugisset, & transisset in Siciliam, Italiam postea nomina-
runt. Tyrrenorum enim lingua taurus Italus dicebatur.
Cum hercules venisset in Siciliam, iter fecit à Peloriade ad
Erycem, cui apud mare nymphæ balnea parauerunt. cum Eryx
Siciliæ Rex taurum illum cepisset, neque repenti her-
culi reddere vellet, ad certamen ventum est. atque Eryx cæ-
ctu percussus diem suum obiit. dicunt tamen quidam non
cæctu, sed palæstra interemptum fuisse Erycem Veneris &
Burtæ filium, cum alter boues, alter regnum victori præ-
mium proposuisset. Hercules victor regionem concessit
fruendam incolis, donec aliquis affinis eam repeteret; atque
Dorieus Lacedæmonius post multis ætatibus illuc veniens,
atque ibi heracleam condidit, quam Carthaginenses sus-
pectam,

spectam, ut nimis potentem deleuerunt. In Siculos etiam
 qui collectis multis copiis obuiam procefferant, ac boues
 rapere conabantur, impetum faciens illos prostrigauit, ac
 multos occidit, inter quos fuerunt insigniores Leucaspis,
 Pediacrates, Buphonas, Gaugatas, Cygæus, Crytidas. Dein
 de boues, obruncatis latronibus cum mare Ionium traie-
 cisset, ad Eurystheum Mycenæ deduxit, quos omnes ille Iu-
 noni immolauit. Dicitur Geryon Hispaniæ tunc imperans
 tres habuisse filios potentia & pericia rerum bellicarum in-
 signes, qui singulari consilio & concordia in protegendo re-
 gno paterno utebantur. Hercules aduersus hos militaturus
 copias collegit in Creta, qui populi erant bellicosi, quippe
 qui primi omnium mortalium militaria stipendia inveni-
 erunt: quam etiam insulam ad gratiam Cretensium insigni-
 bus honoribus affectus omnibus propè feris expurgauit,
 quare neque serpentum, neque luporum, aut uersorum semi-
 na ibi sunt relicta, aut cæterarum confimilium ferarum. Fabu-
 lantur Herculem post ductos ad Tartessum boues poculum
 suum Soli reddidisse: nam dicitur Hercules cum ad boues
 contenderet, Solis radiis nimium calefactus arcum vel in ip-
 sum Solem intendisse: quare sol eius vires, & animi ma-
 gnitudinem admiratus, aureum poculum illi donauit, in
 quo Oceanum ad boues capiendos traiecit, ut ait Pherecy-
 des in 3. libr. historiæ, atque ubi per Oceanum nauigaret
 in eo poculo, Oceanus cum vellet facere periculum con-
 stantiæ & fortitudinis Herculeæ, illi insignem tempestatem
 immisit, qua poculum magnopere fluctuabat. Tunc iratus
 Hercules vel contra Oceanum arcum intendit, quod O-
 ceanus veritus, eius iram placare studuit. quamuis Theo-
 lytus in secundo libro Horarum illum in lebere nauigasse
 scribit. Fama est præterea Iunonem, cum nuplisset, multas
 pomos, quæ aurea mala producerent, Ioui in dotem dedisse,
 quæ apud Hesperidas nymphas à dracone peruigili cus-
 todiebantur. Fuerant Hesperides Hesperii fratris Atlantis
 filia, Ægle, Arethusa, Hesperusa: vel (ut aliis magis placuit)
 Ægle, Erethusa, Vesta, Erythia. Draco, qui mala aurea cus-
 todiebat, natus ex Typhone & Echidna esse dicebatur:
 qui centum capita habebat, variisque utebatur vocibus. iube-
 tur postea Hercules ab Eurystheo aurea illa poma afferre,
 quæ ubi essent nesciens Hercules ad Nymphas iuxta Erida-

num in quadam spelunca habitantes contendit. Illæ docent Nereum hac de re esse consulendum, qui post interrogatus ab Hercule docet adeundum esse Prometheum, à quo quid esset agendum, edoctus est dracone ipso interempto. Eo igitur interempto Hercules aurea mala decerpfit, & ad Eurystheum detulit. Alij maluerunt illum admonitum à Prometheo fuisse vt Atlantem ad ea pro se mitteret, ac ipse tam diu cœlum, dum rediret Atlas, sustineret. Multa sunt certamina quæ in hoc etiam itinere commisit, à Cycno ad fluium Echedorum ad singulare certamen prouocatur, qui fulmine cœlesti fuerit dirempti. A Nereo deinde doctus fuit comprehenso, & in multas formas mutato, vbi essent mala & Hesperides. Cùm è Pyrenæis montibus per Illyricam regionem iter faceret, & in Libyam pervenisset Antæum Terræ filium, obuium habuit, hominem admirandæ proceritatis, quippe qui ad sexaginta & quatuor cubitorum longirudinem accederet, in omnes peregrinos inhumanum: quos secum luctari cogebat, & suffocabat. Hic cùm Herculem ad luctam prouocasset, ab eo penè extinctus ter prosternitur. at erat ea virtute vt quoties Terram matrem attingeret, toties fortior resurgeret, quod sentiens, Hercules hunc comprehensum sublimem à terra tantum diu sustinuit, quandiu spiraret, donec vi Herculeæ brachiique denique strictus, expirauerit. Quam rem ego sanè nihil aliud significare crediderim, quàm medicorum quoddam dogma, contraria scilicet contrariis esse curanda, vt nomen Antæi videtur significare. quod tamen potest ad multas politicas transferri actiones & iudicia, & ad vilitatem vniuersæ humanæ vitæ. cùm enim Hercules sol exierat, terra frigida contacta recreat, quæ nimio calore fuerint exusta, quamobrem reuocat in vitam ipsum Antæum. sic namque docemur calidis ægri tudinibus refrigerantia medicamenta esse adhibenda, at non violenta tamen, ne propter anticipatam fiat apostema. Neque in rebus ciuilibus eadem ratione extrema esse posse vilia demonstratur. Illud autem significatur, quia ille attingens tantum terram ardore solis propè extinctus reuiuisceret: nam contrariis adiuuanda est & excitanda vis naturæ. at non contrariorum mole obruenda. E Libya verò Ægyptum profectus Busrim Neptuni Lysianæque: vel Libys filium inuenit: qui ea crudelitate in ex-

te in externos utebatur, ut aduenas quotquot comprehenderet, Neptuno patri, vel (ut alij malunt) Ioui immolaret. Neque enim illud crudelitatis genus impune exerceri virtus Herculeæ passa est: nam cum eisdem infidiis, quas cæteris hospitibus, Heculi parasset: & Busris Neptuni, & eius filius Amphiadamas, & Chalbes præco, aræ illius impuræ ministri apud quam mactare hospites consueuerant, apud eandem Iouis aram, manu Herculis occubuerunt. Cum verò Thebas ac per montes exteriores Lybiæ proficisceretur, multas feras in locis desertis sagittis occidit. Postea enim Hercules per Arabiam iter faciens, Emathionem Tithoni filium violentum plane hominem, & in omnes peregrinos immanissimum, obuium habuit, qui trucidare & spoliare omnes aduenas consueuerat, quem etiam obruncavit. Mox ad Caucasos montes & Hyperboreos profectus, aquilam & ipsam Typhonis & Echidnæ filiam, quæ iecur Promethei vorabat, sagittis transfixit, & Prometheus solutis vinculis oleastro liberavit. Cum Atheloo, qui tauri formam sumplerat, in Calydone colluctatus, cornu eius fregit: pro quo redimendo Achelous Amaltheæ Harmodij filix cornu Herculi largitur, quod ille omnibus fructibus refertum Ioui consecrauit. Fuerat enim illi Deianira desponsata, quo tempore debebat in Calydone. Ad conuiuium conuocatus Oenei pincernam Architelis filium pugno occidit, quia aquas, quibus pedes lauerant, per inscitam in manus fudisset, uti memorix proditum est ab Archilocho. ob illud facinus cum Deianira è regione Oenei exulauit. Idem Semnonidis filios Passalum & Achemonem homines inhumanos & fetos comprehendit, qui caedes, & furta, & rapinas præmia fortitudinis vocabant. Hos cum mater reprehenderet, ac diceret, nondum in virum qui nigras habet nates, incidistis, ridebant. hi igitur dormienti Herculi facculum surripere conantes ab Hercule capiuntur, quos ligatis simul amborum pedibus humero suspendit: atque alter in prioribus, alter in posterioribus partibus gestabatur. Cum sine subligaculo esset Hercules illique essent inter se conuersi, eius pudenda & nates & villos nigros videntes, matris recordati in maximum risum sunt conuersi: quod cum didicisset Hercules, eos liberos dimisit. Idem Saurum trans fluuium Erymanthum vocatum postea Sauri iugum viatoribus infestum interemit. Idem Cacus Vulcani filium tricipitem

latronem in Auentino monte oppreffit: idem Lacinium extremam oram Italiae latrocinii infestantem trucidauit: idem Coon insulam diripuit, regemque Eurypyllum cum vniuersa familia obruncavit, quia exercerent caedes & latrocinia aduersus omnes: filiamque Chalciopen cepit, è qua suscepit Theffalum filium, qui nomen dedit Theffaliae: quamuis alij inquam, non ob latrocinia Eurypyli patris, sed ob desiderium Chalciopes herculem Coon insulam fuisse populatum, Idem Pyrechmum regem Euboeae profligauit, quia per iniuriam Boeotorum regionem bello infestaret. Idem Alibionem & Borgionem iter suum impediens, cum ad Atlanticos montes properaret, de medio sustulit, in quo certamine deficientibus telis cum in discrimen vitae venisset, Iouem precatus est Patrem vt sibi tela suggereret: atque statim frequentissimus imber lapideus cecidit, quo gigantes illi oppressi sunt, vnde locus dictus est campus lapideus in Gallia Narbonensi. Idem Cycnum singulari certamine apud Paneum amnem extinxit, quia is multos propositis singularis certaminis praemii extinxerat. Idem Gigantes, quos Iuno aduersus ipsum educauerat, vel (vt voluit Timarchides) qui nati fuerant è sanguine Nemzei leonis interemit: quos latrones fuisse in rebus Cyzicis scripsit Polygnorus. Dicitur & cum Alcioneo congressus illum in Isthmo interemisse, quod tamen non prius fecit, quam illi Alcyoneus duodecim plaustra impedimentorum per summam contumeliam infregisset, vnoque iactu saxi viginti & quatuor homines & nonnullos boues oppressisset, quod saxum postmodo fuit claua ab hercule repulsum cum in ipsum coniceretur, & Alcyoneus claua interemptus, illud saxum iacuit in Isthmo insignis magnitudinis, quod quinquaginta paria bouum dimouere non possent, quod scriptum fuit à Theseo in rebus Corinthiacis, & à Theodoro in bello Giganteo. Caterum compositis rebus Ibericis, bobusque Geryonis abductis, fama est herculem Celtarum regionem peragrasse multos maleficos & impuros latrones obruncantem, qui per monstra & feras varias significabantur, multis quotidie militibus in castra venientibus: atque urbem Alesiam condidit populosam & amplam, quam liberam fecit ac metropolin regionis. Deinde in Italiam accedens Alpes fecit peruias obruncatis principi-

bus latronum, qui viatores trucidabant ac diripiebant. Icer habuit per oram Ligusticam & per Tirheniam ad portum mercuris tum prius vocatum, peruenitque ad Tiberim, ubi postea condita fuit Roma. hinc in Palatium parvam urbem ita vocatam profectus à Potitio & Pinario primariis ciuibus in hospitium est exceptus, quibus vaticinatus est fore vt ea vrbs plurimum felicitate & opulencia præstaret. Cùm ad Cumeam planitiem postmodo venisset, Phlegreæam vocatam ob scamentem ignem antiquitus, prædictos Gigantes inuenit qui audito eius aduentu in vna castra conuenerant, prælioque ingenti commisso Diis adiuantibus victoria fuit penes Herculem, qui multos ex hostibus trucidauit. Aiunt ipsum Herculem ad fines Rhegiæ Locridis peruenisse, qui cum labore itineris defessus vellet quiescere, à cicadis fuit infestatus: idcirco precatus est Iouem vt infestantes cicadæ vanescerent, inde nullæ in posterum etiam visæ sunt cicadæ in illa regione. Idem occidit Eurimum & Ctearum Neptuni & Molliones filios: deinde duodecim Diis aras erexit, Ioui, Neptuno, Iunoni, Palladi, Mercurio, Apollini, Gratiis, Baccho, Dianæ, Alpheo, Saturno, Rheæ. Alij tamen senserunt tunc cæfos, tantùm fuisse ab hercule Gigantes, cùm bellum aduersus Iouem suscepissent, vt ait Horatius in libro secundo Carminum:

domitioque Herculea manus

Telluris inuenes, vnde periculum

Fulgens contremuit domus

Saturni veteris.

Fama est post è Gigantibus victoriam herculem suam clauam Mercurio cognomento Polygio consecrassè, quam dicunt fuisse ex oleastro, & repullulasse, actisque radicibus insignem arborem factam fuisse: quod forte posset non mirabile videri, quippe cùm dicat Virgilius oleas vel siccas pullulare, in secundo Georgic.

Quin et caudicibus scelis (mirabile dictu)

Truduntur è sicco radix oleagina ligno.

Ferunt illum antequam ad inferos descenderet ad Oëtam accessisse, atque ex fonte bibisse, qui inde labebatur; ob cuius vim cùm omnium præteritorum malorum esset oblitus, fontem illum Lethium nominauit, vt ait in rebus Ætolis Demophatus. Hæc omnia sunt ab hercule gesta antequam

ad inferos descenderet. Enimuero non satis terra ad excitandam virtutem Herculeam videbatur, quare iussit illum Eurystheus ad inferos adire, & maximè horrendum inferorum canem Cerberum ad se adducere. Hunc fabulati sunt quinquaginta habuisse capita, tria canina, reliqua & caudam draconis. Hercules igitur sacrificiis Diis ritè peractis in Tanaro promontorio antrum subiuit. traiecto que Acheronte, & reliquis inferorum fluminibus, Theseum super saxo sedentem & Pirithoum inuenit: sed quia sponte & consultò Pirithous eò accesserat illum ibidem reliquit; Theseum, quia necessitate contactus fuerat, liberauit. Tum Menœtium Ceuthonymi filium inferorum bubulcum, quia capturo Herculi Cerberum repugnaret inferemir: nam vbi colluctari cū illo incepisset ita Menœtium Hercules obstrinxit, vt omnia eius ossa confregit. Inuenit autem Cerberum in limine inferorum, qui viso Hercule statim ad solium regis inferorum confugit: quem pelle leonis & thorace tantum munitus Hercules cepit, quamuis nullum esset eius morsus remedium, cū subita vis veneni vel in ossa continuò penetraret. Fabulantur Herculem cū ad inferos descenderet, in ripa fluminis Acherontis album populum inuenisse, atque ex ea coronam sibi fecisse, vt testatur Olympionicus in libro de plantis, cuius pars foliorum exterior ob inferiorum locorum caliginem facta est nigra. Mansit postea inde consuetudo vt sacra arbor illa Herculi putaretur & in sacrificiis Herculis coronarentur sacrificantes ramis populeis, & (vt scripsit enarrator Theocriti) præmia etiam victoribus certaminum in coronas parabantur rami populei, quia multa certamina Hercules absoluisset. Cerberum igitur per Træzenem ad Eurystheum deduxit; quem scripserunt Euphorion & Herodotus per Heracleam, quam Acherusiam vocant incolæ, adductum, atque cū primùm lucem sensisset, vomuisse, ex quo vomitu natum fuit aconitum. Est autem aconitum herbæ radix parua, similis graminis, cuius potus est amarus, atque totum os stypticum facit, cor mordet, spiritum incidit ob frige factum pulmonem, ventrem implet flacibus, crebramque percussione excitat circa tempora, hominesque facit amentes & stupidos, vt scripsit Cyrenæicus Apollodorus, quod aconitum ita vocatum fuit, vt ait Theop. in 2. plant. quòd in aconis siue cotibus fuit inuentum, quas cotes alij in Heraclea, alij in Tanagra, alij in Hermione nasci dixerunt.

dictum

dictum est aconitum pardalianches praeterca & myostonum, quia pardales & mures enecet. Fuerunt qui dixerint Cerberum ad Eurystheum suum statim iussum fuisse ad inferos rursus deduci. Herculis nonnullos labores ita breuiter conscripsit Quintus Smyrnaeus:

Πρώτη μὲν ἐν Νεμῶν βραχὸν κατέπεφνε λέοντα.

Δεύτερη ἐν Λίρῃ πολυαύχωνοι ἄλεσον ὕδρω.

Τὸ τρίτον αὐτ' ὅπ' Ερυμάνθιον ἔκτανε κέρας.

Χυσοκέρον δ' ἔλαφον μὲν ταῦτ' ἤχεδον τέταρτον.

Πέμπτη δ' ὀρίδας Στυμφαλίδας ἐξεδνώξεν.

ἕκτον, Ἀμαζονίδ' κόμισι ζασίθεα σαιόν.

ἕβδομον, αὐγείν πολλὰ κόπρον ἐξέκαθρεν.

ὄγδοον ἐν Κρήτῃ Ἰπέρπυρον ἦλοσε Τάυρον.

ἕνατον, ἐν Θρήκῃ Διομήδε' ἦγαγ' ἵππου.

ἑξήκον δὲ κατον βίαι ἦγαγ' ἐξ Ερυθείης.

ἑξήκον ἐνδέκατον κύν' αἰήγαγ' ἐξ Αἴθιο.

ἑξήκον δ' ἐκόμισεν ἐς Ελλάδα χρῖσσα μήλα.

Τὸ τετρακάδεκατον τῶν κτηρῶν ἔχεν ἄθλος,

Μυτιλήϊ πενήκοντα ζυγέλιζατε κίρα.

Quae carmina ita fuerunt Latine à quodam pronuntiatæ:

Prima Cleonei tolerata erumna leonis.

Proxima Lernæam ferro & face contudit hydram

Mox Erymantheum vis tertia percussit aprum.

Arpedis quarto fuit aurea cornua cerni.

Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.

Threiciam sexto spoliavit Amazona baltheo.

Septima in Augia stabulis impensa laboris.

Octava expulso numeratur adorea tauro.

In Diomedis victoria nona quadrigis.

Geiyone extirpato decimam dat Iberia palmam.

Undecimum ma a Hesperidis distraeta triumphum.

Cerberus extremi suprema est meta laboris.

At Quintus Smyrnaeus 13. addidit laborem, hoc pactos

Tertius hinc decimus labor est durissimus; una

Quinquaginta simul suprauit nocto puellas

Cum dicant quidam tot fuisse Herculis labores, infinitos

propè fuisse alij crediderunt, ut testatur Euripid. his carmi-

nibus, in Hercule insano:

Ὅ τ' ἐν γάλακτι τ' ὄντι χορησπὲς ὄφεις

ἠπεισάρησε σπαργαλοῖσι τῆς ἐμοῖς

ἢ τῷ Διὸς σὺλλεκτης, ὡς ἐλοίμην.

Ἐπεὶ δ' ἄρα σαρκὸς ἀπειλόμαι ἐπιποσίμῳ
 Ἠρώϊντα, μύχθας, ἕς ἔτλιω, τί δ' εἶ λέγῃ;
 Ποίεις πότ' ἢ λέοντας, ἢ τετρασκελεῖς
 Τυφάδας, ἢ γίγαντας, ἢ τετρασκελεῖς,
 Κινταυροπληθῶν πόλεμον ἢ ἐξέλευσα,
 Τίω τ' ἀμφίερατον ἢ πελλιμβλαστῆ κνώα
 Τόρα φουδύσαι, μωρίων τ' ἄλλων πόντων
 Διήλδον ἀγέλας· κείς νεκρὸς ἀφικόμευ,
 Ἄδῃς πύλωθ' ἢ κνώα τεύχερατον εἰς ἑαῖο
 Ὅπως πορδύσαι μ' ἐντολαῖς Εὐρυδίας.

*Angues feroces fasciis paruo mihi
 Circumvoluto inamisti, ubi lac sugerem,
 Coniux Iouis, perirem ut horum morsibus.*

*Adultus ut suis, mihi quid est opus
 Multos labores, quos iuli profa: ier?*

*Aut quos leones uicerim, tricoypores
 Tryphonas, aut gigantes, aut queis quatuor
 Sunt crura Centaurum genus? nam bicipitem
 Repullulantem hydram, canemque perculi.*

Multis peractis hic ego laboribus

Ad inferos iui obsecos caligine,

Canemque traxi ianitorem tartari

In lucem, vii insit seuerè Eurystheus.

Atque non solum homines malefici & latrones, aut ferè crudelissimæ, horrendaque monstra vim Herculeam senserunt sibi esse formidabilem, verum etiam fama est quod cum is ad mortuam Alcestim venisset, Morte deterrita, illam marito viuam restituit, vt scripsit Euripid. in Alcest. tragœdia. Fuerunt qui putarint Herculem, non vt mitteret Atlantem ad aurea mala capienda cœlum sustinuisse, sed laboris hominis misertum, dum ille aliquantulum recrearetur. Cæterum aiunt Herculem clauam, quam ex oleastro ad Saronidem paludem exciderat, absolutis laboribus Mercurio cognomento Polygio apud Trœzenios dicasse, vt scripsit Pausanias in rebus Corinthiacis. Habuit Hercules multorum laborum socium Talemonem & Iolaum, qui etiam dicitur fuisse auriga, vt ait Pausan. Hercules vxores multæ memorantur: siquidem Meliten Ægæi fluij filiam duxit, ex qua Hyllum suscepit. Ob Iolem sibi promissam, vt ait Mene-crates, vniuersam Oechaliam Euryto in Eubœam fugiente de-

debellauit; quia illi filiam Iolen denegasset. Habuit octo filios etiam è Megara filia Creontis, qui iussu Eurysthei dicuntur fuisse interfecti, nam in porta Electra vocata Thebana habitauit Amphitryo Thebis, & post Amphitryonè Hercules, vbi Thebani parentare consueuerant, vt ait Chrysoptin rebus Thebanis, & certamina funebria celebrare, quæ per totam noctam fiebant, nec prius cessabant, quàm sol illuxisset. Alij dicunt illos fuisse ab Hercule trucidatos; cum tamen Lyfimachus inquit: cæcos fuisse dolo quorundam hospitiura. Alij asserunt Lycum regem illos interemisse. Socrates ait Augei dolo de medio fuisse sublato: Neque tamen minor est controuersia de numero aut de nominibus inter antiquos scriptores. Nam Dionysius in primo libro de circulis ait Deicoontem & Therimachum tantum fuisse: Bato in libro secundo historiarum Atticarum Polydorum, Patrocleum, Mesiosthonum, Acinetum, Toxoclytum, Medebrontem, & Chersibium nominauit: Euripides Aristodemum, Therimachum, Deicoontem: Phæcydes libro secundo Aristodemum, Clymentum, Glanum, Therimachum, Creontidem appellat, quos in ignem ait ab insano Hercule coniectos fuisse: Aeneas Argiuus Therimachum, Creontidem, Deicoontem, & Deionem vocat. Herodotus bis insaniuisse Herculem inquit, ac primùm eos interemisse, quo tempore non Heraclidæ, sed Alcaidæ dicebantur, nam Hercules nondum ita vocabatur, sed illud nomen obtinuit post superna non pauca certamina Iunonis impulsu. Fama est Heracli nupsisse etiam Augem, quam Aleus pater cum filio Thelepho in vrna quadam positam in mare demersit, quæ postea Palladis prouidentia seruata cum vrna ad ostia Carci euasit, & à Teuthrante fuit excepta. Sed hæc deinde Hyllo filio Hercules concessit. Memoriam proditum est Herculem Alcidemontis herois Arcadis filiam ad Ostracinum montem vitiasse Philonem nomine, quæ statim à puerperio vrna cum puero, quem ex Hercule conceperat, feris in proximò monte vincita fuit exposita. his addiderunt vagientem infantem picæ vocem imitatum esse, ad quam cum Hercules, qui fortè illac iter faciebat, deflexisset viam, puerum esse ratus, puellam & puerum liberauit è vinculis, ac puerum Aechmagoram nominauit, ac proximum fontem ad incolumitatis seruatiqûe pueri & matris memoriam Cissam

appellauit, cum cissam Graeci picam appellarent. Hic idem Tyrynthi moenia extruxit. Hic idem fossam per medios campos Pheneatici agri duxit ad quinquaginta stadia, per quam Olbius fluuius, quem Arcadum nonnulli Aroanium nominabant, delaberetur innoxius; erant autem ripae altae ad triginta pedes. Fuit deinde Hercules Omphales Lydorum Regis filiae amore captus, quare multa viro forti in decora facere coactus est: nam qui Basidem in Aegypto, qui Antaem fortissimum athletam in Mauritania, in Hispania Geryonem, in Thracia Diomedem superauerat, qui leones vicerat: qui serpentes vel infans suffocauerat, qui latrones, qui homicidas, qui maleficos omnes ubique singulari fortitudine sustulerat, quem neque tenebrae inferorum, neque multiplicia hydræ capita, neque celerrimum ac lethiferum Cerberi venenum deterruerat, neque vlla vis periculorum vel tantillum commouerat: idem inermi Omphalæ leonis pelle concessa inriam artem exercuit, vt testatur Ouid, in Deianira:

Non pudes Alcide victricem mille laborum.

Resuibus calathis imposuisse manum?

Crassaque robusto deducis pollice filæ

Æquaque formosæ pensâ rependis heræ.

Diceris infelix scuticæ irrefectus habenis

Ante pedes dominæ pertimuisse minas

Dum seruiret igitur Omphalæ, Cercopas Ephesi populos bello prostrigauit, qui aduenientes hospites suas vineas tanquam seruos fodere cogeant. Alj causam huiusmodi reddunt, cur Hercules Omphalæ seruiret. Dicunt ab Hercule Eurytum ad accipiendam Alcestim, quam Hercules vitæ restituerat profectum, non fuisse acceptum hospiti, ac extra Tyrynthi muros fuisse proiectum: cum Hercules furore esset captus: quare vix demum Hercules à Deiphobo lustratus in grauem morbum incidit. Cum ab eo liberari cuperet Hercules adiit oraculum, quod sibi responsum dedit, tunc liberatum iri si venditus per triennium seruiret, ac mercedem seruitutis præberet Euryto: quare Omphalæ Lydiæ reginæ Tmolix uxori emptus seruiuisse dicitur. Fuerunt qui dixerint eum prius seruiuisse, deinde absoluto seruitutis tempore ad Troiam militasse. Habuit etiam Deianiram, quam cum Acheloo colluctatus accepit, Oenei Aetoliæ Regis filiam, quæ fuerat, Acheloo

Acheloo desponsata. cum verò *Ætolix* fluvium esset Hercules cum *Deianira* transiturus, qui tum fortè ob assiduos imbres maximè excreuerat. *Nessus* Centaurus vltro operam suam obtulit trajiciendæ *Deianiræ*, quam cum *Nesso* credidisset, ipse Hercules fluvius primus intrepidè irascit. Sed cum adhuc in prima ripa *Nessus* *Deianiram* vitare conaretur, ab *Herculæ* sagittis hydræ veneno infectis transfigitur: qui vel mortuus hostem viscisceretur, suam vestem sanguine ac veneno illo perfusam, sanguinemque in vasculum collectum et vulnere *Deianiræ* tradidit; cum diceret illis vim inesse amatoriam, quia illa veste si indurus maritus fuisset, optimum foret remedium aduersus amores pellicum. Is fluvius cum *Euenus* diceretur, mox appellatus est Centaurus post eadem *Nessi*, vt ait *Euenor* in libro de fluminibus. Eam vestem ita acceptam in opportuna tempora *Deianira* reseruauit. Deinde cum Hercules *Oechalia* subacta, raptaque *Iole* ad *Cenæum* *Eubœæ* promontorium appulisset, aram *Ioui* immolaturus erexit ob partam victoriam: misitque *Licham* seruum qui *Herculem* vicisse, & iam appropinquare nuntiaret *Deianiræ*. cum verò *Deianira* suspectos amores *Ioles* haberet, vestem à *Nesso* captam, tanquam antidotum aduersus *Ioles* pellicis amores ad *Herculem* misit. Deinde cum pruritus immensus, & ardor, & pustulæ per totum corpus exorirentur, *Licham* in fluvium *Thermopylis* propinquum è petra præcipitauit. ipse tanquam igne sacro & furore denique correptus, cum tantos cruciatus proferre non posset, se in pyram in monte *Oeta* coniecit. Aiuat *Herculem* conantem vestem discissam auellere, frustra carnis simul auulsiisse. Id cum cognouisset *Deianira*, sua ipsius manu suspendio vitam finiuit. *Apollo*dorus à *Pæante* succensam fuisse scribit pyram, quam Hercules moriturus conscenderat, quare sagittas dono acceperit. Communior est tamen opinio quòd *Philoctetes* eorum fuerit hæres, quia *Herculem* apud *Dyram* fluvium sepe peliuerit. Alij dicunt *Deianiram* non suspendio, sed *Herculis* claua se interfecisse, relicta filia *Macaria*, quam ex ipso *Hercule* susceperat. Scriptum reliquit *Lucretianus* in *Hermotimo* vltimum fuisse quidquid mortale fuit *Herculi*, & humanam labem, vt ita dicam, in ea pyra concrematam; quod erat diuinum, in cælum ascendisse: vt præclare testatur *Byzantius* *Philippus* his carminibus:

ἄλλοτε τὸν Νεμῆα Σὴρ ἄπλοτον. ὠλοσσε δ' ὕδασι
 καὶ πύλοισι κρήνη δ' ἀμφοτέρωθεν ῥέουσα
 Σαρπηρὶ ἐλκυσσάσας, πῶς τις Διομήδεος ἔειπεν
 Χρῆστα μῆλα κλάσσει, Γηυσίω τε ἰλασθῆναι
 Λυγρῶσι ἐδάσει· κερὰ δ' ἄστυ γὰρ ἔκτατος ὄρνις
 κίβδηρον ἢ γαρομήνῳ αἰτίαι δ' ἄνθρωπον ἔχου·

Dox:ra feram Nemea petiit mea : perdidit hydram

Et iaurum : malas inde cecidit apris.

Balsheus est caprus : sunt aurea mala relata :

Geryonisque boues, & Diomedis equi.

Augias me non fecit non cerua, volucres :

Cerberus edueus nunc sed Olympus habet.

Reliqui sunt autem multi ab Hercule filij. Siquidem & Afer ille, à quo Africa vocata est genitus fuit ab Hercule : & Acellus, à quo vrbs Lyciæ Acella fuit dicta, filius fuit Herculis & Malidis feruz Omphales: & Bentus, qui Bentefio postea Brudufio nomen dedit, vt scripsit Diocles in mutatis nominibus vrbiū : & Lamius & Camirus ex Iole suscepti, & Lydus, à quo Mzoniam Lydia dicta est, vt à Camiro Camirus prius vrbs Rhodos: (vt quidam voluerunt) Lamus ex Omphale: & hylus è Melita Aegæi filia fluminis, quæ insula & oppido in insula nomen dedit: & Scythes, qui nomen dedit Scythiæ, quem suscepit è muliere Semiiperæ: & hylus è Deianira: & Sardus, à quo Ichnusa Sardinia postmodo vocata est : & Olynthus, qui nomen dedit vrbi à se extructæ: & Mecaria, à qua Cyprus vocata est : & Hippolochæ ac Btella, vt alios multos silentio prætermittam ; quippe cum multas rapuerit, ad libidinem nam Astydamiā occiso patre Ormeno rapuit, è qua nouem filios suscepit ; & Astyochiam de qua suscepit Tlepolemum : & Pyrenen in Pyrenæo monte ab ipsa vocato compressit, filiam Bebrycis, quæ fuit postmodo ibi sepulta, herculem vnum ex duodecim Diis Græciæ fuisse testatur Herodotus in Euterpe : *Ἡρακλῆος ἢ πέρι, τόνδε τὸν λόγον ἔκκεσε, ὡς εἶναι τῶν δωδέκων θεῶν.* de Hercule audiui quod vnus esset è duodecim Diis. Qui etiam Dionysum & Pana & herculem omnium deorum maximè reuerentes à Græcis fuisse existimatos scribit. Alij hunc vnum ex Idæis Dactylis fuisse censuerunt, alij primi Iouis, alij tertij filium. quod ideo accidit, quia plures hercules fuerunt, vt testatur Cicero libro tertio de natura Deorum hoc pacto: Quamquam, quem potissimum herculem colamus, scire sanè velim: plures enim tradunt nobis ij qui interiores scrutantur, & recō;

ditas literas antiquissimæ, Ioue natum, sed antiquissimo item Ioue, nam Ioues quoq; plures in priscis Græcorum literis inuenimus. Ex eo igitur & Lisyo est is Hercules, quæ concertauit cum Apolline de tripode accepimus. Alter traditur Nilonatus Ægyptius; quæ aiunt Phrygias literas conscripisse. Tertius est ex Idæis indigenis, cui inferias offerunt. Quartus Iouis est & Asteriæ Latonæ sororis, quæ Tyrij maximè colunt, cuius Cathaginem filiam ferunt. Quintus in India, qui Belus dicitur. Sextus hic ex Alcmena, quem Iupiter genuit, sed tertius Iupiter. Cùm tot fuerint Hercules, omnium reliquorum res gestæ vni Alcmenæ filio tribuuntur. Hunc eundem inueniunt de tripode cum Apolline decertasse, cui cùm Delphos venisset, vt ob mortem Iphiti expiaretur, Xenoclea Dei inuoluptes responsum dare noluit, quòd esset cæde polluta. Tunc igitur Hercules sublatum è templo tripodem asportauit, quem cùm repeteret Apollo, grauis pugna fuisse commissa, nisi Latona & Diana Apollinem, Minerva Herculis placasset, at ait Paul. in Phocicis. Fuerunt qui dicant Hercules ad triginta fuisse. Dicuntur complures fuisse filij, quos ex variis mulieribus Hercules susceperit: quos omnes hic recensere foret superuacaneum, cùm multos connumerarit Apollodorus Atheniensis lib. 2. Bibliothecæ. Postea verò quàm inter Deos fuit receptus illi conciliata est Iuno, atque Hebon filiam in matrimonium dedit, quorum nuptias Plato præstantissimus poëta comicus cõmemorauit. Memorix propositum est ab Ibyco calida lauæra inuentum fuisse Herculis, quibus ille diuturno labore defessus plurimum vteretur, quæ sibi à Vulcano fuerint indicata. At alij inter quos Pisander, et Mineræ munera Herculi data dixerunt. Primus omnium mortalium ciuitates dicitur Hercules facere inuenisse, & inuentas addidit populis adauxit, cæraminaque instituit, cùm ceteros mortales vi corporis antegelleret. vt ait Strabo lib. 2. Hunc aiunt præterea voracissimum fuisse. quippe cùm per Dryopas iter faciens, quo tempore pincerna pugno occisus fuisse fuit cum Deiznira è regione Ocnei exulare, vt diximus, filium fame infestante ac Licha prædago illum requisente in Chiodamantem incidit, taurum Thiodamantis aratit à iugo solutum iugularit, & totum eodem die deglutiuertit apud Dryopas: cùm id etiam prius fecisset apud Litidum urbem. Quamuis aiunt nonnulli paucos cibi Herculem à Thio-

damante petiuisse, quod cum ille negasset, ut sunt multa ingenia rusticorum, Hercules iratus alterum e bobus a iugo soluens Diis macrauit atque conuiuium fecit. eius iniuriam & ingluuiem & voracitatem ita expressit Callimachus in hymno in Dianam:

Οὐ γὰρ ὄγῃ Φρυγίῃσιν ὑπὸ δρυὶ γυῖα θραδαίς
Παύσας ἀδυνατήσας ἐπὶ οἱ πάρα μῆδε, ἐκείνῃ,
Τῆ ποτ' ἀπὸ Φρυγίῃσιν συλλύωται Θεοδάμῳ π.

Non hic in Phrygia sub quercu membra leuatus,
Atque Deus factus sit edax minus: alius at illa
Est eadem taurum qua quondam Thiodamantis
Edit, planitiem cum lati scinderet agri.

Quæ sanè non minor fuit quàm illa Daphthidis, quæ est apud Sosibium in his:

Οὐτ' ἂν ἐκείνῃ παῖς ἀγῆμις ἴσθ' ἰσθ'.

Μητρὸς δ' ὀπίσθις ἢ πικρὸν ὄπισσεται.

Ἐθεὶ μὲν ἀπ' αὐτῆς τρεῖς ὄλκας καρδουλίας.

Τὸς δὲ βραχέας ἡμέρας, πίνει δ' ἄμα

Καλὸν μετρητῶν τὸν δεκάμορον πίδαρον.

Hic filius qui natus eius est nothus,

Cuius parentis, illa scit quæ hunc edidit:

Cistas vorat tres ille totus panum

Paruo die: mox ebibit magna merum

Simul metretæ, seu magis decamphori.

Nam mirificam fuisse Herculis voracitatem vel illa nobis posunt esse argumento, quæ scripta sunt à suauissimo poeta Epicharmo in Busrilde his carminibus:

Προῖτον μὲν ἀπ' ἐσθίου ἴδμεν τὴν ὑποδύοις.

Ἐρίμει μὲν ὁ φάρυγγ' ἐνδὸν, ὄραβει δ' ἀγῆμις.

Φοφει δ' ὁ γόμφις τίταν' ὁ κωόδων,

Ζίξει δ' παρὰ βίνας, κινεὶ δ' ὄματα,

Τῶν τετραπύλων μὲν ἄδην ἡτόρ.

Illum si edentem videris, strepunt genæ,

Intus sonat guttur, sonat maxilla, dens

Stridet caninus, sibilant nares, mouet

Aures, solent armenta sicut haud minus.

Fama est Herculem in Triphyliam regionem Eleorum profectus habuisse controuersiam de voracitate cum Lepreo Pyrgei filio, ut inquit Hesiod. in Ceicis nuptiis: atque cum iterque bouem in epulas occidisset, Lepreus nihilo fuit tardior.

dior aut imparatior edendo inventus; sed cum post epulas ventum esset ad pugnam ob indignationem æmula virtutis, Lepreus cecidit ob vim Herculeam. Cum verò mortuus Thiodamas am ffo tauro recessisset, multa que fuisset Herculi ob illam iniuriam imprecatus, mansit postea ritus apud Lyndios vt bos arator cum multis dirarum imprecationibus Herculi cognomine Buthœnæ mactaretur. Postea verò fertur Thiodamas in urbem Dryopum profectus Dryopas ipsos armatos in Herculem eduxisse, in eamque necessitatem compulisse Herculem, vt vel Dejaniram armare necesse fuerit, quæ etiam dicitur in mamilla fuisse læsa, atque cum hos demum superasset Thiodamante, rapuit eius filium Hylam in seruitutem, vt scripsit Pherecydes lib. 3. Post verò propter atrocitatem, vt scripsit Pherecydes lib. 3. Post verò propter atrocitatem illam nationem ad Trachinem Theffalicam urbem exiit ad habitandum, & ad montem Oetaa, qui montibus Phocidis est vicinus. Habuit ipsum Hylam inde in deliciis, ita vt nemo propè fuerit mortalium ab eo tempore, cui nomen Hylæ fuerit ignotum. nam cum vnâ cum Argonautis in Colchidem nauigaret, Hylamque aquatum misisset, fertur in Cium vsque excurriffe ad Hylam requirendum, quoniam ille post certum probabile temporis spatium non ampliùs redire visus est. scriptum tamen fuit ab Ephoro in lib. 5. quod Hercules sponte mansit in Lydorum regione Omphales causa Dionysius Mitylenæus neque illum in Colchidem suscepisse quidem nauigationem inquit, nedum non opem tulisse Iasoni in his quæ tractauit cum Medea. Herodotus & Herculem & alios nonnullos heroes exemit ex illorum numero, qui fuerunt participes illius Colchicæ expeditionis. Hesiodus in Ceycis nuptiis Herculem ipsum exuisse aquatum in Magnesiâ scripsit iuxta vocatas Aphetas, quæ ita dictæ sunt, quòd sibi relictus fuerit. Anticlides lib. 2. rerum Deliacarum Hylam Herculis filium amissum fuisse scripsit, cum iuisset aquatum, neque ampliùs reuertisse. nam profecto neque mirum est Herculem id in Thiodamantem commississe, cum in multos fuerit iniurius, & ob negatam sibi Iolen deustarit Oechalam, Hylamque catamitum tam celebrem habueit, vt nemi nisi Hylæ nomen sic ignotum: cumque ebrius fieri nonnuquam consueuerit, vt testatur Damages his carminibus:

Ὁ δὲ παρὰ μὲν τῶν ὀπαρ' ἀδελφῶν δὲ δὲ κίεθλον
 Μιλπίδῳ, κρατερῆς εἴνεκεν ἰωορίης.

οἴνοχαρὲς μὲν δῶτος, μεθυσφαλὲς ἔχει δὲ ἰλίον,

Νικηθεὶς ἀπολλοῦ λισσόμεναι βεβήλω.

Omnia quis dominis qui bis certamina sena

Vicit, qui ob vires clarus in orbe sonas:

Ebrius eni situbans dubius vestigia ponis:

Persusus dulci est ille caput Bromio.

habuit hercules multa cognomina, sicut Dij ceteri. nam cum magna culicum copia esset apud Teucros, iique pro voto cessassent, quod creditum fuit herculis beneficio accidisse, Conopius hercules dictus est, ut ait Strabo lib. 13. conopen enim culicem vocarunt. Alexicacus: quia mala depellat: Ceramynetes, quia Parcas insectatus sit: & Callinicus præterea, Buraicus, Rhinocoluste, Hippodotus, & aliis his similibus nominibus vocatus fuit. Fama est quod herculi antiquitus non tantum Deo sacra fiebant, sed tanquam heroi pariebant: quod cum Phæstius in Sicyoniam profectus animadvertisset, graviterque ferret pro eximiis eius virtutibus diuinos honores illi non censerent, instituit ut agni iugulati pernas, ad aram vterent, & partem unam carniū, sicuti victimarum cæterarum solebant, ederent; alteram herculi tanquam heroi parentando offerrent. omnino verò agnus vilis erat victima Herculis sacrificiis, cum lupos is à stabulis depellere putaretur, ut testatur Antipater his carminibus.

Ἡὺλοῦσι Βερέτης δὲ ποιμήνης, ἐὼ δὲ γέλασσιν

Χυέρον, κὲ δρυῖος ποσιδόμενῳ μέλιτι·

Ἄλλ' ἔχ' Ἡρακλῆος ἦνα δὲ κτήλον ἢ ποχμὸν ἀφῆα

Λιτοῖς κὲ πάλ' αὖτε ἦν δούλῳ ἐυλόγηται.

Ἄλλ' ἄγερας εἶσθ' ἢ τὸ πλῆθος, εἰ τὸ φυλάχθην

Ὀκλυταῖς, εἰ τὸ ἀγροῖς, εἰ δ' ὑπὸ τῷ οὐλμῳ;

Mercuriius facili pastores: munera lactis

Lasatur mox & dulcissima mella capit.

Sed non Alcides: aries vel poscitur agnus.

Omnino pinguis victima grata Deo est.

Iure lupos aries. Sed quid magis utile si grex

Custodis equidū cæde, vel ungue lupi?

erat autem vitulum foeminis iure sacrificiorum, ne vel per Herculem iurarent, vel templum ingroderentur, vel sacrificiis interessent: quia sitiens herculi cum boues Geryonis per Italiam duceret, respondit mulier se aquam dare non posse, quia foeminarum celebraretur dies, neque ex eo ap-

parata

paratu fas esse viris gustare : qui sacrorum ritus seruabatur in Italia, erat autem illa sacrorum consuetudo, vt inter sacrificandum Deorum laudes, & res ab iis Diis humano generi vtiliter inuentæ, vel præclare gestæ cantarentur: cuiusmodi est id apud Virgil. lib. 8. Aeneid. quod recitatum est à nobis libro primo, cum hymnorum antiquorum vsum explicauimus. Mirabile est autem illud, quod scribitur à Corn. Tacito hoc pacto libro 12. interea Gortazes apud montem, cui nomen Sambulos, vota Diis loci suscipiebat, præcipua religione herculis, qui tempore statuto per quietem monet sacerdotibus vt iuxta templum equos venatui paratos sistant. Equi vbi pharetras sagittis plenas acceperunt, per saltus vagi nocte domum vacuis pharetris multo cum anhelitu redeunt. rursus Deus quas sylvas pererrauerint nocturno visu demonstrat, reperiunturque fusæ passim feræ. Ægyptiacarum rerum scriptores affirmant Ægyptij herculis magistrum fuisse Linum, cum qui prior rhythmos & melos inuenit maximeque in poetica facultate excelluit. eius tres discipuli celebres præter cæteros fuerunt Orpheus, Thamyris, & hercules: Atunt herculem ingenio paulo tardiorum cum per plagas ad disciplinam impelleretur, cithara intermisit magistrum. Deinde grandiorum factum cum excelleret insigni fortitudine, diu peragrassè, columnamque in Libya statuissè: quem dicunt etiam bellum aduersus Gigantes cum Diis gessisse. Is videtur cum Ægyptio minimè conuenire. Nam Gigantes nati sunt ante Troiana tempora, vel potius, vt aiunt Græci, cum prima generatione hominum, quod tempus continet quædam millia annorum, claua enim & pellis leonima conuenit antiquissimo herculi, quod illis temporibus arma nondum essent inuenta atque pugnaretur lignis, & corpora protegerentur pellibus ferarum. Dicitur est (vt aiunt) non quòd per Iunonem gloriam natus sit, vt scripsit Marris, sed quòd alter alterius iunior res gestas imitaretur, cui rei argumento est quòd terram multis feris expurgarit, cum vel ante Troiana tempora maxima pars terræ esset facta habitabilis ob cultum & frequentes ciuitates. hæc ferè sunt, aut non multo plura his quæ ab antiquis scriptoribus de hercule commemorantur: quæ quoniam sunt in ore omnium, breuiter recensere volui, neque in rem in mentibus omnium confirmatam, superuacanea

adducere testimonia. Cæterum Eurystheus post mortem Herculis ob metum coniurationis, ac memor illatarum iniuriarum, omnes Heraclidas insecutus est, quos, cum Athenas confugissent, mox ad Atheniensibus per legationes expetiuit, bellum etiam minatus nisi suis legationibus dederentur. Iolauus, qui iam mortuus fuerat, audita apud inferos tam fœda Eurysthei petitione, dicitur veniam & facultatem reuiuiscendi in vltionem Heraclidarum à Plutone impetrasse: quare reuiuiscens trucidauit Eurystheum, ac statim postea remortuus est.

¶ Nunc quid per hæc significetur, breuiter inquiramus. Hercules, quem gloriosam ob Iunonis odium possumus interpretari, Iouis & Alcmenæ dicitur fuisse filius: qui sanè nihil aliud est, quam probitas, & fortitudo, & virium præstantia tum animi tum etiam corporis, quæ vniuersa vita ex animo depellit & proffigat. Patet hoc autem ex ipsorum nomenclaturæ interpretatione. dictus fuit primum Alcides, quia ἀλκὴ vim significat: idemque filius Alcmenæ, quippe cum ἀλκῆ etiam strenuitatem significet. Hercules igitur siue animi fortitudo, strenuitatis & Iouis diuinæ scilicet bonitatis filius sibi gloriam immortalem apud vniuersos homines comparauit; quod cum fecisset Iunonis stimulo, meritò à Iunone & à gloria nomen obtinuit. Est enim Ἡρα Iuno at κλέος gloria. Alij nullam Iunonis mentionem fecerunt in hoc nomine explicando, cum gloriam fuisse vniuersis mortalibus Herculem dixerint, sicut illud oraculi responsum significauit:

Ἡ ῥα γδ ἀθράποισι φέρον κλέος ἀφθιτον ἔχεις
 ὧς Ηρακλεις.

Gloria semper erit mortali: inter hosque

Et illud:

Ἡρακλεις δὲ σε φέρεσσι ἰπώνυμο ἕξονε μάζει.

Ἡ ῥα γδ ἀθράποισι φέρον κλέος ἀφθιτον ἔχεις.

Te vocat Heraclem clarus cognomine Phæbus

Quod tua perpetuum mox gloria viuet in æuum.

Alij Ἡρα τῆς ἀφθιτῆς à virtute scilicet hoc nomen deductum crediderunt, cum Hercules fortitudo sit, & prudentia & ratio quæ est nobis, & constantia: quæ quoniam sine diuina bonitate, optimoque animi affectu nemini contingunt, idcirco Iouis filius Hercules dictus est, & Alcmenæ siue constantiæ:

qmnis

Alcide tibi

omnis enim probitas & patientia indiget in rebus aduersis, aut in voluptatibus superandis, & diuina bonitate tanquam duce, quæ gubernetur, cum nulla vis humana satis sit per se potens. Illa verò quæ de ortu Herculis & Eurysthei traduntur, ad vim astrorum spectare ego crediderim: quod esset felicissimorum planetarum in loco fortunato coniunctio, quæ imperium portenderet, cum nasceretur Eurystheus: at cum Hercules gloriosa quidem, sed interueniente alio planeta laborum & periculorum plena, cum verò vis illa siderum clamaret in nobis, nosque imbuat pro vi & natura primæ æris, quem nascentes haurimus, datus est locus fabulæ, quod Iupiter iurauit, ut qui primus nasceretur alteri impetaret, & quod Iuno cum retardasset Herculem, eiusque ortum in decimum mensem prorogasset, facit ut hic parere cogatur, semperque aduersariam Iunonem habuerit. Nam si quis natus fuerit sub felici siderum horoscopo, ita affecti æris primùm vim hauriens, ad ea propensus est ad quæ vis illa siderum impellit: quod si maligna vis illa sit & stellarum coniunctio, moderatione consiliorum in melius verti potest. Fuit à Chirone semiuero & semibelua eruditus, quia principem oporteat & legum & armorum vim ac tempora cognoscere. Alij sic interpretantur, quod Iupiter sumpta Amphitryonis forma Herculem generauit, quoniam homo sit tanquam instrumentum, ac vis diuina ac siderum tanquam opifices ad procreationem clarorum virorum. nam neque Hercules, neque quispiam illustris esse potest sine Ioue, quoniam omnis potestas, omnisque præstantia sola sit à Deo. Parentum autem beneficium quia minimum est si cum beneficiis diuinæ bonitatis conferatur, ideo dictum fuit, quod Hercules est Iouis potiùs, quàm Amphitryonis filius. Primum igitur omnium periculorum fuit Herculi propositum anguim, cum adhuc esset paruus, quid per hos angues intelligamus? æmulationem virtutis alienæ, quoniam subfrigida propè omnis est virtus, quæ ad alicuius imitationem non contendat. Omnium laborum igitur meritò fuit initium Herculi ab anguibus, quoniam cum puer adhuc esset, gloria & rebus gestis præteritorum Heroum ad illos virtute sua vel imitandos vel etiam superandos inflammabatur: quippe cum omnis virtutis, omnisque nobilitatis initium sit in teneris animis apparens æmulationis ad virtutem

vestigium. vbi quis igitur ita fuerit ad virtutem incitatus, primum omnium monstrorum superbia & ira & arrogantia & furor animi placandus est, qui leo est Nemæus, & in sylua inscitæ nostræ animi pascitur, omnesque virtutes populatur. Neque tamen post placatos hos animorum motus, tranquillitatem per vniuersam vitam consequimur, cum multæ voluptatum insidiæ aduersus nos insurgant: idcirco post placatum leonem, Thespij filia oblata sunt Herculi, quas vna nocte omnes constupraret. Quid Minyas, aut Lycum, aut Centauros, aut apros domitos, aut equos Diomedis in hospites sapientes esse credamus, nisi crudelitatem & omnes illegitimos animorum motus repressos? Quid Theseus est, aut Prometheus, aut alij complures à presentibus malis liberati, nisi viri boni liberalitatem & beneficentiam in omnes iniquè oppressos conuenire? nam duæ sunt iustitiæ partes, vna ne nos iniuriam inferamus, altera ne inferri ab alijs patiamur, si possimus, & iniquè oppressos subleuemus. Sed quoniam omnibus in negotiis pernecessaria est temperantia, quia ex vno quouis scelere multa turpia oriri solent, dictus est Hercules hydræ capita omnia vno tempore exinxisse. Idem suæ peregrinationis terminos columnas in Iberia in extremis Gadium oris statuit, quia nullus locus virtuti sit inuius, cum virtutis gloria vel ad extremos homines habitatæ terræ perueniat. Hic idem post tot superatâ pericula, post tot latrones de medio sublato, post purgatum horrendis monstris orbem terrarum Omphale amore capte multa turpia, & primis rebus gestis indigna commisit. cur hæc literarum monumentis tradita sunt? aut cur ad posterios transmissa? vt nos commonefacerent antiqui sapientes viro bono semper esse vigilandum, quia si parumper oculos à virtute deflexerit atque conuiueat, ab appetentia voluptates defertur, suapteque natura prolabitur. Hic propter multebres amores postea in crudelissimum mortis genus incidit, quoniam voluptatum finis est omnium dolor & miseria. Ob præclaras virtutes primum vt Heros, deinde vt Deus post mortem ab hominibus cultus fuit: quòd omnis virtus inuidiam in se concitat, qui enim virtutem superare aliorum se non posse sperant, tum demum se felices arbitrantur, si illam aliquantulum saltem dicendo obscurant, at vbi cessat eius

eius auctor virtutis, tunc etiam invidia cessat inter mortales, maiorque gloria virorum bonorum post mortem enitescit, cum igitur vel appetentia rerum suauium & illegitimarum, vel invidia mortalium res gestas cuiusque opprimere & oblitescere possit, merito dictum est id ab Euripide in Andromache:

Ἄρα δὲ ἄπορ' εἶδ' ὁ δὲ θεῶν βεγῆσθαι
 ἄρα αἰ δαμόντ' ὅτ' τῶν πᾶσιν ἰδῆσθαι.

Ὅπως πρῶτον ἡμέρας ἕξει καί τις.

Nullum beatum dixeris mortalium,

Supremus antequam dies illuxerit,

Et noueris quo pacto adiuu inferos.

Fuerunt tamen nonnulli qui res ab Hercule gestas ad historiam retorserint: sicut illud de Augia. Dicitur Augias Solis fuisse filius, tantumque habuisse armentum, & tot greges, ut maxima pars agri fimo obducta otiosa & inculta iaceret: nam quidam tradiderunt ibi stabulare consueuisse tria millia bouum, quod stabulum nunquam fuerat purgatum. Hercules igitur vel aliqua parte agri vel alia quauis mercede sibi promissa Alpheum fluiuium in ea loca diuertit, omnemque fimo copiam deleuit. Deinde cum regio ad fertilitatem rediisset, stabula Augiæ purgasse dictus est. Augias mercedem illi negauit, quia videretur nullum prope laborem sustinuisse iis stabulis purgandis: nam insulsi plerique non zelum, sed corporis viribus, & laboribus præmia proponunt. Eodem pacto Geryonem tricorporem dixerunt, quia tres essent fratres vnanimes & consentientes in omnibus, vel (vt putarunt alij) quia tribus insulis Hispaniæ adiacentibus imperaret, Ebusæ scilicet, & minori, maiori que Belearicæ. Hic cum naualibus, terrestribusque copiis plurimum posset, dicitur habuisse canem bicipitem. Antæum Libycum ob peritiam loci vincere in regione non potuit, at extra patriam facile superauit. Fuerunt item qui hydræ multorum capitum fratres multos concordēs crediderint, quorum vno extincto multi videbantur insurgere propter apparatus bellicos semper recentes & validiores. Quod attinet ad mala Hesperidum & ad Atlantis laborem, dicunt Atlantem magistratum gerentem in quandam rerum maximarum aliquando incidisse difficultatem, qui cum Herculis sapientissimi hominis consilio rem præclare transegisset, tres oues Herculi largitus est:

quod munus, ut ferebant ea tempora, non parum erat honorificum. cum verò *luna* & oues sint, & mala fructus apud Græcos, locus datus est fabulæ. atque ad harum fabularum cognitionem non parum pertinere illam epistolam putauimus, quam superioribus diebus ad virum charissimum Senatorem Veneretum Matthæum Bembum misimus. ita verò se habet:

*Quod redis ad Musas à tanto pondere rerum
 Quantum res patria imposuit tibi publica lætor:
 Nam labor assiduus fertur domitare leones.
 Hinc iubet alternè luci succedere noctes
 Natura alma parens seruandis prouida rebus.
 Hinc & Atlanteos humeros recreasse labantes
 Dicitur Alcides, tenuit cum pondera mundi.
 Fabula sustinuit quod Atlas flammantia cæli
 Astra: magistratus, & publica pondera gessit.
 Crede mihi multo est cunctis felicior unus
 Qui facile sine lue dies, sine murmure vulgi
 Præterit: haud iussus varias audire querelas.
 Si quis inhumanis rebus felicius optat,
 Restlicus expectet dum torus defluat annis,
 Vel nihil est homini felix, vel sola quies est:
 Quæ nulli sincera tamen conceditur: ac te
 Vel tua sollicitant, vel amici incommoda semper.
 Vt si alibi exiretæ vellantur vomere syluæ,
 Consurgunt alibi. Sunt quos non ulla fatigat
 Ambitio, sed vexat amor furiosus habendi,
 Nec quidquam se oculis auro incunctius offeri:
 In quo congesto mox credunt esse quietem.
 Falluntur miseri: mens est quæ sola quietos,
 Sola facit claros, argenti splendor & auri,
 Prædia, nobilitas, animo depellere curas
 Non possunt, populi aut fasces, aut purpura Regum.
 Nec tamen una potest animum fecisse serenum
 Contemptrix auri mens, ambitione remota.
 Hæc ubi vitaris, discrimina plurima vitæ
 Occurrunt, animumque trahunt huc semper, & illuc.
 Sic quem fugit amor nummi, si fugit honorum,
 Blanditur somnus, vinum, Venerisque cupido:
 Aut vitam infestat furor implacabilis iræ.
 Turpe quidem vinci his animorum motibus, i*

Principis obsta : subeat te cedere nolle
 Fluctibus irarum : facilis medicina reperiata est.
 Sin quacunq; rapit grauis impetus : hac patiare
 Deiecta rationi irahis velis : orba magistro
 Aequora percurris pelagi spumantia puppis
 Quocunque arbiurium veniorum detulit : atque
 Muta facis, quæ pacatum fortasse pigebit.
 Nil aliud Scyllam est rabidis vitare per undas
 Succinctam canibus : nil & vitare Charybdim.
 Hic animi furor est Cyclops, qui montis in anro
 Delicet hunc tu vince dolis, hunc stipite adures
 Hunc ratione doma sic victus denique discet
 Qua iura hostitij, quàm sit crudelibus almus
 Iupiter hospitibus vind. x. nam sicca tyrannos
 Paucos fata iubent Ditis su. cedere rectis.
 Hercules labor, & nodoso rob. re clauis
 Nil finis horrificum : vel qui Minia Crete
 Monstra domans fertur de diu. & natus uterque
 Si domites iram, vinclisque & carcere fr. enes,
 Ind. voluptatum illecebre blandique susurrò
 Circumstant : simul ista tibi vitare necesse est.
 Ne te Sirenum cantus, neu pocula Circes,
 Inuerti faciant variarum in monstra ferarum.
 Vita hominum infelix quod circumsepta tenetur
 Hostibus innumeris : occumbere turpiter aut est
 Cuique opus, aut magnam referet victoria laudem.
 Barbaricus quid enim deuictis proderit armis
 Qua sol conjurgit, vel Iberis conditur undis.
 Imperio regere : æternum si pectore bellum
 Victo rem infestè captiuum & blanda voluptas
 Si trahat hunc nullam meruit victoria laudem.
 Otia solus aget, tranquilloque tempora vite,
 Vincere qui norit surg. nia pectore monstra,
 Ex animo curas & propulsaris inanes.
 Fortè magistratus transactò tempore ducis
 Otia priuatus : priuatum munera possunt
 Picridum mulcere domestica forcè requirit
 Res domini curam : curam concede parumpot.
 Denique si cessat cui virum publica cura,
 Ille magistratus in sese exerceat, & que

Tempore præterito transegit, ponderes. cæta

Omnia si recte, niueam Diis immolet agnam.

Hic valet intrepidus cælum sedesque Deorum

Susplicere: implacidis hic se committere ventis.

Fortunæ furias, & inuisabile fulmen

Alma Iouis tenuis virtus sibi conscia recti.

Verum, vt ad mala Hesperidum redeamus, quidam dixerunt à nymphis Herculi fuisse donata; cum draconem custodem cecidisset, quia Draco pastor fuerit violentus planè homo, & immittit aduersus omnes. huius oues mala dicta sunt aurea, cum essent oues aurei coloris. Cur post omnes victorias, post tot terræ, marisque labores, post superatos tot latrones: tot maleficos, tot violentos hospites: ipse Lydorum reginæ tam turpiter seruuisse dicitur? quia magis periculosum est æ voluptatibus, quàm difficultatibus, plerunque vincamur: magisque gloriosum est seipsum vincere, & animi impetus refrænare, quàm vniuersam terrarum orbem sibi subicere. Neque quisquam vir bonus planè dici potest, nisi qui per summam innocentiam, vitæque integritatem suos dies vltimè ad extremum transegerit. Alij nihil aliud esse herculem, quàm solem crediderunt, qui propter imagines Zodiaci, duodecim labores absoluisse dicitur: cuiusce rei illud argumentum faciunt, quia Geryon filius Calirrhoes & Chrysaoris, siue Pegasi filius, ipsa est hyems. huius boues Sol ab Oceani extremis partibus in habitatas terras adigit, quia tonitrua & fulgura & fulmina ex humoris exhalatione nascuntur, & ex Oceano præsertim. Dicitur enim Geryon *ἄρπυιαι*, quod fremere significat, quod proprium est hyemis. Cum verò sol omnia accedens per signiferum ad ortum excitet, ac pubescere faciat, idcirco heben illi vxorem à Iunone ab aeris temperamento scilicet datam fuisse dicunt. Alij crediderunt per Geryonis fabulam, qui multa crura & plerasque manus ac oculos haberet, quæ vnico consilio gubernarentur, concordiam ciuium significari. quæ inexpugnabilis propè efficitur vbi omnes iustus animis in vnum conspirarint, velut ait Plutarchus in Politicis. Atque vt summum colligam, illa quæ tradita sunt de hercule, non solum ad Solis naturam, sed etiam ad humanæ vitæ institutionem, tradita sunt: quippe cum frustra alioquin laudes herculis commemorarentur, cum illa monstra, quæ dicuntur ab illo fuisse

fuisse domita, neque ita esse potuerint; neque si fuissent nobis obessent, ut ait Lucretius lib 5. in his:

Quid Nemeus enī nobis nunc magnus hiatus

Ille leonis obesses. & horrens Arcadicus suus?

Denique quid Cresæ taurus, Lerneaque pestis?

Hydra venenatis possit velata colubris?

Quidve tripeçtoræ tergemini vis Gerionai?

Quid Diomedis equi spirantes naribus ignem

Thracem, Bisfoniaeque plagas, atque Ismara propter,

Tantopare officerent nobis unciisque timenda

Vnguibus Arcadiæ volucres Stryphala colentes?

Aureaque Hesperidum seruans fulgentia mala

Asper, acerba tuens immani corpore serpens,

Arboris amplexus stirpem? quid denique obesses?

Oceani propter litus pelagique sonora,

Quoneque noster adis quisquam, nec barbarus audet?

Quod si quis ea quæ dicta sunt à nobis hætenus, diligentius considerauerit patebit profecto tum ad mores & ad vitam hominum rectè instituendam: tum etiam ad Solem, illa quæ narratur de Hercule, spectare. Ac de Hercule satis nunc de Acheloo dicamus.

De Acheloo. CAP. II.

ACHELOVS Aetoliæ Rex fuisse dicitur, qui in Thoante fluuio vocato, ut ait Strabo lib. 19. è Pindo monte oritur Aetoliamque ab Acarnania determinante, & in sinum effluente, Maliacum, mersus, fluuio nomen dedit: qui fluuius ab ipso rege postea fuit Achelous nuncupatus. Plutarchus in libello de fluminibus Thestium à Thestio Martis & Pifidices filis vocatum fuisse fluuium scribit: qui Achelous postmodum ab Acheloo filio Oceani & Nymphæ Naidis ibi merso fuit vocatus. Hic fluuius in mare Echinadum insularum influit, ut testatur Herodotus in Euterpe: quarum dimidium propè continentem fecit. Alcæus Oceani & Terræ filium esse sensit, ac Hecataeus Solis & Terræ: Nymphis in primo Heracleæ, Thetidis & Terræ. Fabulantur hunc fluuium Deianiram Oenæ Aetolorum regis filiam in matrimonium poposcisse, quæ etiam sibi fuerat promissa: veterum cum Hercules in agrum Calydonium profectus esset, ipse quoque in matrimonium poposcit Deianiram quæ sibi quoque promissa est. Opportuit igitur certamine de

finiri vtri horum Deianira cederet. Quare Achelous sumpta tauri forma in Herculem impetum fecit : Hercules huic cornu manibus apprehensum defregit qui cum præ dolore cessisset Herculi, suum cornu dextrum ab eo repetiuit, pro quo Amaltheæ Harmonij filix, vti scripsit Alcimus in rebus Siculis, cornu largitus est: quod ita attigit Ouidius in Deianara:

Cornua flens legit rapidis Achelous in undis,

Truncaque limosi tempora mersis aqua,

Fuit Amalthea capra quæ Iouem lacte nutriuit postquam Illum Rhea clam Adrastæ & Ildæ, vt scripsit Hermogenes in libro de Phrygia, nutriendum dedit. Huius capræ alterum cornu Iupiter adultus officij præmium nutricibus dedit, vbi capram inter sidera collocasset: cui illam adiecit facultatem, vt ait Xanthus in rebus Aetolis, vt quidquid ab eo optaretur, qui illud haberet, siue potus, siue cibus, continuo nasceretur. Alij non capram, sed Hemonij Aetolorum Regis filiam Amaltheam, quæ cornu non capræ, sed tauri habuerit, fuisse censuerunt, quod vim illam habuerit, vt scripsit Pherecydes. Neque mirum est taurum Acheloum factum fuisse, vbi pugnaturus esset cum Hercule, quando Deianiram petens vel multas formas sumpsisse dicitur, vt testatur Sophocles in Trachiniis:

Μηστήρ ἰδὼ μαι ποταμὸς, Ἀχελῷων λέγω

ὅς μ' ἐν πρὸς μορφάσιν ἔχειται πατρός,

Φοῖβος ἑαρής ταῦτος ἄλλοτ' αἰὼλῳ

Δρακὼν ἑλκτός, ἄλλοτ' αἰδρείῳ τύπῳ

Βάκρῳ: ἐν ᾧ δασυὶς ἦναιδῳ

κερωοὶ διαρραίνοντο κρηταῖς ποτῶ

Fulmen fuit procius mihi, Acheloum sero.

Formis tribus qui me peiuit à patre.

Taurus, deinde pluribus ventr em notis

Pictus draco, vir inde, cui caput bouis,

Mento fluabant riuuli potabilis

Vnde nitentis, fontibus simillimi.

Fuit enim poetarum consuetudo, vt fluuios tauri similes effingerent, quoniam cum impetu irrumpentes tauris similem edant mugitum: vel vt Hellenicus sensit, quia terram sulcare tanquam boues apparent, vel vt aliis placuit, quia circa ripas flumina tauri mugire ob vberiora pascua audiantur. Memoriz

rix prodidit Sappho primum Acheloum vini miftionem
 praeerea inueniffe: quare ita ait Virg. lib. 1. Georg.

Poculaque inuenis Acheloi a miftis uuis.

Aquanti quorū fuit idcirco confuetudo, ut aquas omnes quae
 vini miftionibus effent aptae, Acheloi nomine vocaret: quare
 Achæus Satyros introducit ægrè ferentes porum aquofum in
 Actione Satyrico, atque ita aquas Acheloum nominantes:

ἄν' ἀχελῷοιο καὶ κεραιῶν πολυῖς

ἄν' ἔδ' ἄλλοι τῶν τοῦ χυμοῦ θύμῳ.

καὶ τὸ μὴ οὐδ' ἀλλ' ἔκδοσι πῖναι.

An miftus Achelous fuit non plurimus.

Ciffare ftirpi cuius haud quaquam licet.

Certè bibiffè more præftaret S ythæ.

Ac de Acheloo ifta fabulofa memoriæ funt tradita. A-
 chelous Oceani vel Thetidis filius, vel Solis fuit & Terræ,
 quæ omnes fluuij ex Oceano nafcuntur, & ex fontibus, lo-
 que fub terra cauernofis. Quas vxores Achelous habuerit,
 non conftat: cum tamen Callithoen & Calliam filias ha-
 buerit, ut teftatus eft Panyafis, ac Sirenas, quæ Iunonis fuafu
 Musas in certamen cantus prouocarunt: quibus victis Mufæ
 pinnas ex alis conuulferunt, fibique coronas fecerunt, ut ait
 Pausanias in Bœoticis. Habuit filiam etiam Dirce, quæ in
 fontem conuerfa fuit, in quo Bacchus recens natus lotus fuit,
 ut ait Euripides in Bæchis:

Ἀχελῷοιο θυγατῆρ

Ἰριδι θυγατῆρ Δίρκε

Ἰδ' ἔδ' ἐν ταῖς ποτῆ παραῖς

Τὸ Δίρκε βρῖφ' ἐλαβ'.

O Acheloi filia

Verenda virgo Dirce:

Olim tuis nam fontibus

Ioui cepiffi flum.

Cum igitur mutua fit elementorum inter fe viciffitudo
 mutationis, Solis quæ radij ex Oceano, & terræ fuprema par-
 te vapores excitent, inde niues & grandines, & imbres gi-
 gnantur, ut ait Aristot. in Meteorologicis, ex quibus fit in-
 crementum fluminibus: quare filius Oceani dictus eft. Ter-
 ra eius mater dicta eft, vel quod ea in aquam, ut in propin-
 quam elementum foluatur, vel quia ex inclufo aère in ipfa
 terra nafcuntur fluuij, cum in aquam mutatur. Alij credide-

runt vim esse optimarum aquarum Acheloum, sicuti testatur in ponderibus Asiae Ephorus: ἢ εἶναι ἐν Δωδώνῃ χρησμός χελῶν γὰρ ἐφ' ᾧ πῶσι αὐτοῖς προσετίθειν ὁ θεὸς εἶπεν Ἀχελῶος δύνει. αἷ, τι πολλὰς νομίζοντας ὁ τὸν ποταμὸν τὴν δια' τῆς Ἀκαρνανίας ρέοντα, ἀλλὰ τὸ σὺν πολλοῖν ὄψωρ Ἀχελῶον ὑπο' ἢ χρησμῷ καλεῖσθαι. *vel oracula Dodonea. nam in omnibus fere responsis iubere solitus est Deus sacrificari Achelou quare permulsi in eam opinionem inciderunt. ut non fluvium per Acarnaniam disluentem, sed uniuersam vim aquarum Acheloi nomine ab oraculo vocari crediderint. erat enim illa sacrificantium consuetudo, ut in omnibus sacrificiis aquam illam, quæ sacris adhibetur, nominaretur Acheloum, quod testatur paulò post idem Ephorus: μάλιστα γὰρ τὸ ὄψωρ Ἀχελῶον προσετίθειν ἢ ἐν ταῖς ἑρ- καῖς. καὶ ἐν ταῖς θυσιαῖς καὶ ἐν ταῖς θυσιαῖς. maximè verò in precationibus, & in sacrificiis aquam Acheloi nominare consuevimus. est enim suauissima & saluberrima Acheloi aqua credita, quæ fluuius est Acharnanix, & in mare apud insulas Echinades vocatas ingreditur, ut ait in his Herodotus in Euterpe: καὶ καὶ ἡμεῖς Ἀχελῶος ὅς ρέων δι' Ἀκαρνανίας, καὶ ἐξέωκ' ἐπὶ τὴν Σάλασσαν, ἢ ἐκπαδὼν ἤσπον τὰς ἡμέσας ἰδὴ ἠπείρου πεποινηκεν. atque Acheloi presertim: qui fluuius per Acarnaniam delabens in mare insularum Echinadum intrat, earumque dimidium iam continentem fecit. Atque in hac sententiam de Acheloo scripsit Strabo lib. 10. Geographix, quòd latus australe Acarnanicum & Aetolicum ipso mari perfunditur, quod sinum efficit Corinthiacum, in quem Achelous influit, qui superiorib. temporib. Thoas appellabatur, at postea dictus est Achelous, ut scripsit Plutarchus in libro de fluminibus ac montibus. Cur tauri formam sumpsisset, diximus. Factus est Draco idem, quia sinuoso cursu deferuntur flumina, cum idem assiduus aliquando imbris non augeatur ac pluuio. Hercules, ut ait Strabo lib. 10. Oeneo affinitate coniunctus, & in omnes mortales beneficus fluuium temerè & cum impetu regionem infestantem aggeribus & aquè ductibus condidit & extenuauit: eamque aquam in multos riuulos diducit, quæ prius regionem laniabat, vtilissimam reddidit. Inde dictus est illi fluuiio taurinum cornu defregisse, & pro illo cornu abundantix rerum omniū accepisse. Fluuius igitur paulatim exiccatus eo pacto fabulæ locum dedit, quæ in honorem Herculis ficta est. Quid aliud sub hac fabula contineatur, præter historiam, non reperio, nisi quòd per prudentiam omnia*

vel maximè noxia efficiuntur vitia: cum præsertim istud Herculez prudentiæ quoddam fuit è muneribus, cuius iam sententia fuit explicata, at nunc de apro Calydonio.

De apro Calydonio.

C A P. III.

Sed quoniam nemo propè est antiquorum poetarum, quin agrum Calydonium celebrauerit, nos etiam breuiter quæ de illo memoriæ prodita sunt, percurramus. Fabulantur itaque Oeneum Aetolorum regem, Calydoniæque imperantem, primitias tum frugum, tum etiam domesticorum animalium Dianæ offerre solitum: qui cum sumtui parcere decreuisset, Dianam solitis primitiis defraudauit, at Sosiphanes in elegro memoriæ prodidit Oeneum Diis omnibus solitum primitias ferre ob eximiam suæ regionis fertilitatem, verùm aliquando Dianæ honores præterisse. Illa igitur ob neglectum honorem indignata aprum insignis magnitudinis ac feritatis, qui in Oeta monte versabatur, in Calydonium agrum immisit, qui vniuersam regionem deuastaret: quod ita breuiter complexus est Ouidius lib. 8. Metamorph.

Sus erat infestæ famulus, vindexque Dianæ

Oenea namque ferunt plenis successibus anni

Primitias frugum Cereri, sua vina Lyæo,

Palladio: flaua laticis libasse Minervæ.

Cæptus ab agricolis superos peruenit ad omnes

Ambiciosus honor, solas sine thure relictas

Præteritas cessisse ferunt Latoidos aras.

Tangit & ira Deos.

Atque inter cætera damna quæ illi regioni inferebat, cultissimam Oenei vineam, quam Anceus Neptuni & Astypaleæ nymphæ filius multa diligentia plantauerat, populatur: in qua educanda & ipse Oeneus non mediocriter insudauerat, vt ait Homerus Iliad. primo:

Καὶ γὰρ πῖσι κακὴν χρυσόθρονον Ἀρταμὶς ὤρεσσι

Χλωπευθῆν, ὃ οἱ ἐπὶ θαλάσσιαι γυναιῶ ἀλαΐε

Οἴνω δὲ βέβη, ἀλλὰ τὸ θεοὶ δαίμων δ' ἐκτόμβασιν

Οἴη δ' ἐν ἑρόσῳ Διὸς κένη μέγαλοιο,

Ἡ δ' αἶψα, ἢ ἐν ἐπέσῳ, ἀάσαστο τὸ μὲγα θυμῶ.

Ἡ δὲ χλωπευθῆν ἦσαν γυνὴν ἰοχάμεν,

Προσεν δὲ κλέντω σὺν ἀγροῖον ἀγρόδοιτα,

ὅς κεν καὶ ποτὴ ἔρθεσσι ἔδωκε Οἴη δ' ἀλαΐε.

Πολλὰ δὲ θεοβόλυμα χαμαὶ βάλει δένδρα μάρμα
 αὐτῆσι ρίζησι, καὶ αὐτοῖς αἰθεσι μύλων.

Suscitat his irata malum Diana, quod illi

Cum superos olim ad conuiuia leta vocassent,

Oeneus hanc unam merito priuauit honore:

Sive oblitus enim, seu nesciit, haud tulit aequa

Mente Iouis fore praeuicam de semine natam.

Tunc irata Iouis proles Diana ferocem

In uites immisit aprum, qui plurima fecit

Tristia, qui plantas radicibus eruit imis,

Aequauitque solo pomos cum floribus ipsis.

Memoriae proditum est Ancæum fuisse feruis asperum & immitem, dum eam vineam plantaret: quare unus ex iis dominum eius vineæ non gustaturum esse fructum inquit: at Ancæus, ubi fructus ad maturitatem peruenit, feruum deridebat, iussitque sibi vinum miscere: qui ubi poculum effecori admoturus, illi falsum fuisse eius sermonem obiecit, cui feruus respondit:

Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χεῖλιος ἀκρα.

Multa cadunt inter calicem, supremaque labra.

Cum hæc ita dicerentur, Ancæo plenum poculum tenenti accurrit quidam nunciatus ab ingenti apro vineam totam deuastari. tunc Ancæus deposito poculo, arreptaque securi in illum aprum irruit, à quo vulneratus crus, ut sensit Phercydes, interiit. Pausanias tamen in Arcadicis non solum Ancæum in aprum irruisse, sed cum opem ferret Meleagro Oenci filio, ab illa belua cæsum fuisse memoriam prodidit: quem in ventre vulneratum ait Ouidius. Postea robustissimum venatores ex vniuersa Aetolia ad hunc aprum cadendum conuenerunt, nam ad Meleagrum venit Iason, Theseus & Pirithous, Lynceus, Idas, Cæneus, Leucippus, Acastus, Ampycides, Oeclides, Telamon, Phyleus, Eurytion, Lelex, Echio, Hyleus, Hippasus, Nestor, Panopeus, Pollux, Iolaus, Atalanta, Peleus, Prothous, Cometes. At enim multi mortales in ea pugna ceciderunt dentibus eius apri crudeliter laniati. Scripsit Ouidius lib. octauo hunc fuisse à Meleagro in armo cæsum venabulo, cum tamen Iacius ab eodem Meleagro defixum in fronte fuisse venabulum dicat, prioremque omnibus Atalantam Iasonis. at non Schænei filiam, sagitta aprum percussisse dicat, ut est in hist. 102. chil. 7. apud Zetzem,

Zetzem. Quanta fuerit magnitudinis hic aper vel ex eo patet, quod vnus eius dens in hortis Cæsaris fuisse dicitur in templo Liberi patris, hæud minor vnus pedis & quadrantis mensura. Ferunt enim multas immanes beluas in hominum improborum perniciem variis temporibus fuisse à Diis excitatas, vt Erymantium etiã & Crommyonium apros, & taurum Cretenses, quia cum Minos latè mari toram Græciam alluanti imperaret, nihilo maiorem Neptuno quàm Diis cæteri honorem tribuisset.

Hæc idcirco celebrata sunt à poetis, vt nullum Deorum calum impunè negligi à mortalibus sciretur: sed omnia quæcumque grauiã contingunt, siue sterilitas sit agrorum, siue animalium pestilentia, siue immanitas monstrorum, vel prophanam neglectam religionem, vel propter hominum improbitatem consilio & prouidentia Dei contingere: quamuis ita occurrat aliquando sunt causæ vt videantur naturæ ductu potius, aut congressu astrorum, aut vario Solis motu, quàm Dei voluntate & consilio contingere, nihil sit enim horum sine diuina voluntate. inde fit aliquando, vt quæ minentur sidera, ob Dei bonitatem euanescant. at quæ non fuerant antè visa & præcognita, nos repentè inuadant: cum omnia & iustè, & consultò, & certo Dei iudicio fiant. Atque vt summam dicam, nihil aliud per hæc significare voluerunt, nisi quod propter peccata veniunt aduersa: colendam scilicet Deorum immortalium esse religionem, quam nemo sine calamitatibus & impune neglexerit. at nunc de Centauris dicamus.

De Centauris.

CAP. IV.

Ille quæ de Ixione superius explicata fuerunt, nos breuiores facient in Centaurorum explicatione. Dicuntur Centauri Nubis & Ixionis fuisse filij: qui nati sunt ex illa nube, quam Ixion pro Iunone compressit. Hi dicti sunt in Pelio monte à nymphis educati fuisse, qui adulti cum equabus coniuncti genuerunt. Hippocentaurus. Dicti sunt autem Centauri quasi Centuri, cum *centro* pungo significet: quoniam primi hi omnium mortalium pugnare ex equis inueniunt: apud quos Pelethronius frænum & calcaria reperit, quibus tardiores aut celeriores equi frenarentur aut impellerentur. Hi Thessaliæ populi fuerunt Pelie montis accolæ, agrestes planè & implacidi & contumeliosi in omnes viri. Grauis

pugna inter hos & Lapithas, qui dicti sunt ita ab Apollinis & Stilbes Nymphæ filio Lapitha, ut ait Posidonius, aliquando exorta est: nam cum Pirithous Deidamiam, vel (ut alij maluerunt) Hippodamiam Byfti filiam ducens nuptias celebraret, quod affines essent Centauri Deidamiæ, illos etiam ad conuiuium conuocauit. Isti igitur simul ac vino inualuerunt, & ipsam sponfam, & reliquas Lapitharum uxores petulantius atrectare, & violare denique conati sunt. Id Lapithis non ferentibus grauis pugna in ipsa regia committitur, multique ex Centauris in ea ceciderunt, Theseo præsertim adiuuante Pirithoum, ut patet in Scuto Hesiodi his carminibus:

Εν δ' ἴω ὕψιστον Λαπιθέων ἀρχυμταίων
 Κανίετ' ἀμφὶ αἶακτα, Δρύατα π, Πειριθῶν τε
 Ὀπλία τ', Ξεάσιοι τε, Φάληρον τε, Περόλοχόν τε,
 Μοφον τ' Ἀμπυκίδω πταρήσων, ὄζον Ἀρηθ,
 Θυσία τ' Αἰγείδω ὀπίεμαλον ἀδαράτοισιν.
 Ἀργύριοι, χρυσοὶ καὶ χερί τὰ χεῖ ἔχοντες,
 Κίπταυροι δ' ἐπὶ ῥωδὸν ἐσπάρτοιο ἠχεῖδοντο.

*Hic inerant Lapithæ: pugnae genus, incluta pubes,
 Cænea Pirithoumque, Dryantique & Hoplea circum
 Pugnantes: circa Prolochum, Exadium, atque Phalerum,
 Mopsumque Ampyciden Titarisison, hic quoque Theseus
 Aegides aderat similis Diis ille supernis.*

Aurea tela viris aderant argentea membra.

Parte alia stabant Centauri deinde frequentes.

Fuit autem poculis primùm, & mensis, & sacris vasis pugna commissa, ut ait Valerius Flaccus in primo Argonaut.

Parte alia Pholoe, multoque insanus Iaccho

Rhæus, & Athracia subite de virgine pugnae.

Crateres: menseque volant, atæque Deorum.

Ad extremum verò victoria penes Lapithas fuit, ac Centauri in fugam versi de suis finibus pelluntur, qui fuga se seruauerunt in Pholoem Arcadiæ, ut videtur testari Orpheus in Argonauticis:

Οὐ δ' ἀπ' ἀειδὸ μείχλω κερταύων ὄβριμαθύματα

Οὐδ' Ἀκτιδῶν κερτιπύρον ἀπαδαιλὸς ἐνεκε σφάν.

Centauros cecinit, gens usque asperissima bello:

Stultiuixæ pœnas Lapithis tamen inde dederæ.

Vidit igitur à Lapithis Centauri nouas sedes sibi querere coacti

vocati sunt, & in regionem Perrhæborum profecti, puls-
 prioribus illius loci colonis ibi habitarunt, vt ait Strabo lib.
 9. Fuerunt hæc insigniorum Centaurorum nomina, qui in ea
 pugna fuisse dicuntur: Abas, Arias, Aphidas, Atylus, Amycus,
 Antimachus, Apheus, Amydas, Asbolus, Abryus, Arctus, Bro-
 mos, Bianor, Bretus, Brauenor, Cæneus, Chiron, Cyllarus,
 Conius, Criron, Craneus, Dictys, Danis, Dyneus, Dryalus,
 Dæpus, Dorylus, Demoleon, Elops, Erigippus, Euryrus, Eu-
 lynomus, Emmachus, Enopion, Grynæus, Gryphæus, Herli-
 cus, Hippastus, Hylas, Helinus, Harpagus, Harmandio, Im-
 beus, Iphinus, Latreus, Lycetus, Lycus, Lycidas, Lycoch-
 lion, Monehus, Mimas, Mermerus, Medon, Meneleus, Nes-
 sus, Medon, Nycton, Odites, Ocelus, Orneus, Pholus. Peri-
 medes, Pisenor, Picagnus, Phlegæus, Petræus, Pyretus, Pra-
 xion, Pzantor, Rhœcus, Riphetus, Riphæus, Thaumás,
 Thereus, Thonius, Teleboas, Stipalus, Theroctonus. Silan-
 thus, Theramon, Thurinus, è Lapithis verò nonnullos re-
 censuit Hesiodus in Clypeo. His addiderunt quidam Baium,
 at non illum tamen qui vrbi nomen dedit Mercurij, vel (vt
 alij maluerunt) Neptuni filium. quamuis Centaurorum
 nonnulli, quia durum esset & agreste genus erga omnes ex-
 ternos, vim Herculis senserunt, vt dictum fuit: siquidem hi
 sagittis veneno hydræ infectis vulnerati se lauantes, Anige-
 ti fluminis aquam infecisse dicuntur: ita vt vnda illa teter-
 rimum odorem diu seruauerit, & pisces qui in eo flumine
 nascerentur esui essent inutiles. At Antimachus in Centau-
 romachia illos ab Hercule pulsos è Theffalia in insulas Sire-
 num confugisse scripsit, vbi cantibus illarum delectati om-
 nes in apertam perniciem fuerunt attracti. deinde vbi Nes-
 sus, & alij Centauri sepulti fuissent, ex iis vulneribus non
 procul à Calydone, in colle, qui Taphossus fuit nuncu-
 patus grauissimus odor ad montis radicem suffundebatur, ac
 tabo simile quiddam manabat, vt ait Strabo lib. 9. Quæ de
 Centaurorum forma dicuntur, illa fabulosa sunt omnino,
 vt quæ de illorum ortu. Alij Igitur Ixionis filium Chironem
 fuisse tradiderunt, à quo originem duxerint Centauri. Alij
 Saturnum cum Philyra Oceani filia congressum inquirunt
 cum imperaret Titanibus; mox cum ipsos Rhea deprehen-
 disse, Saturnus ob pudorem se in equum vertit, vnde Chi-
 ron natus dicitur hippocentaurus, omniumque Centau-

rorum iustissimus, & sapientissimus: qui fuit Iasonis & Achil-
lis pædagogus. Illa igitur caussa fuisse dicitur, cur Centauri
geminam formam sortiti fuerint, equinam scilicet à patre,
humanam à matre. Quidam igitur putarunt inferiorem par-
tem ad collum vsque formam fuisse equinam, & ab equino
ventre pro collo ventrem & formam hominis consurgere, to-
tamque conspici superiorem partem, ita vt equitantis homi-
nis forma in faciem intuentibus videretur. Quidam putarunt
posteriores tantum pedes fuisse equinos, ac priores humanos,
vt ait Pausanias in Eliacis prioribus. At Lucretius lib. 5. neque
hæc, neque illa forma esse potuisse Centauros omnino con-
tendit, non solum quod duæ formæ tam diuersæ simul esse
non possint, cum altera vigere incipiat, cum altera senescit ac
fit inualida, verum etiam quod omnia è certis seminibus oriri
necesse sit, atque in omnibus vnâ naturam excellere: cum
duæ formæ diuersæ paræque viribus simul esse non possint.
quare ita inquit:

Sed neque Centauri fuerant, nec tempore in vno

Esse queunt duplici natura, & corpore bino:

Ex alienigenis membris compacta potestas.

Hinc illinc par vis, vt non par esse potis sit.

Cum Hercules benignè à Chirone aliquando fuisset hospi-
tio acceptus, Chiron breuitatem sagittarum Herculis admi-
ratus eas contrectauit, quarum vnâ dicitur in pedem Chiro-
nis decidisse: quare ille dictus est ex eo vulnere fuisse mor-
tuus, & ob eximiam iustitiam, Deorumque cultum inter si-
dera relatus. Achæus verò & Erasistratus non interiisse Chi-
ronem ex illo vulnere inquit, sed centaurea herba quam
centaureum etiam vocant, vulneri adhibita sanatum fuisse:
quæ ab ipso postea, vt inuentore vsus eius herbæ, fuit appel-
lata, de qua ita meminit Virg. lib. 4. Georg. quam centaureum
vocaui:

Cecropiumque thymum, & graueolentia centaurea.

& Lucretius libro secundo:

At contra terra absynthi natura, ferique

Centauri fædo periorquent ora sapore.

Est enim & amara, & grauius olens illa herba. Nam prima &
simplicior antiquorum medicina fuerunt radices herbarum,
vt in his significauit Homerus quibus plerique morbi cura-
bantur:

ὄντι δὲ βίλας βάλει πικρῶς,

ἄριστον διαπέφλας

radicem iniicit acerbam

Contundens manibus.

Quod si Centaurorum forma omnino in rebus humanis esse non potest, quæ causa antiquos compulit ad hæc ita fabulosè confingenda?

Patuit (ut arbitror) ex rebus Centaurorum gestis quid per hæc significare voluerunt. Nam in tam prodigiola corporis forma, quæ humanitas, quæ iustitia, quæ temperentia, quæ pietas esse potuit? aut qui dimidium sui belua terribissima extiterit, quo pacto non in maximas difficultates ob sua flagitia relinqueretur, patriamque & facultates per summam turpitudinem relinquere cogatur? Verùm quoniam suus est virtuti vniuersi cuiusque locus, potestque vel in turpi forma aliquando inesse virtus, idcirco ob æquitatem eximiam Chiron fuit inter sydera receptus. Per hæc igitur quæ dicta sunt de Centauris, significare voluerunt antiqui, vino non esse immoderatè indulgendum, neque cedendum cupiditatibus, neque manus in res alienas per vim injiciendas, sed temperantia & iustitia in omnibus vti conuenire: cauendosque esse illos qui turpissimo sunt corpore, quoniam more plerumque corpori sint similes. At contrà illum esse finem omnium improborum, ut patriam, facultates, penates, liberos, uxores relinquere cogantur, & extorres aliam patriam sibi per inopiam quærant. Nec me prærerit quosdam fuisse, qui primos Centauros equitare iniquant inuenisse. At nunc de Cygno dicamus.

De Cygno. CAP. V.

AT verò de Cygno diuersæ fuerunt antiquorum scriptorum sententiæ, quòd eum alij aliorum parentum filium & alia de causa in auem sui nominis mutatum fuisse, tradiderunt. Nam Cygnus ille qui fuerit ab Hercule occisus, & in auem sui nominis dicitur postea mutatus, fertur fuisse Martis & Cleobulinx filius, ut traditum est à Posidonio in libro de diis & heroibus. Fama est hunc Cygnum Martis filium idcirco fuisse ab Hercule trucidatum, quoniam ille in Thessaliam accedentes aduenas interimeret, cum esset templum patri erecturus è capitibus cæcorum à se hominum. Fuit & Cygnus

Apollinis filius ab Achille cæsus cùm militaret ad Troiam, de quo ita scripsit Isacius: Ἀχιλλεύς ἢ ὀπίσπετος τῆ Τροίᾳ, ἀπέκτενε τὸν Κύκνον, ἢ τὴν τὸν γόγγυ ἢ Κόκκυ, ἔργον ἢ ἀπόλλωνος: Achilles cùm ad Troiam militaret, Cygnum ac Tenem interemit, verbo quidem Cygni filium, ac re ipsa filium Apollinis. Fertur trucidatus fuisse ab Achille ad Troiam, & ab aliis creditus Cygni filius, cùm esset Apollinis, vt paruit, quoniam opem ferens Troianis cum longis nauibus angustias maris Troiani occlusisset, impediretque Græcos, neque illos descendere pateretur, quem tamen plerique fuisse Neptuni filium existimarunt. Silenus autem in fabulosis historiis Diomedis socios in illas aues, tanquam sorores Meleagri in meleagrides, mutatos fuisse scripsit: quæ res ita habuit. Cùm Diomedes Tydei ac Deiphyles filius in patriam post bellum Troianum rediisset, fertur, in vltionem eius vulneris quod Marti & Veneri Diis intulerat, eius vxor Ægialia exagitata fuisse incredibili desiderio, atque furioso propè quodam amore Comatæ filij Steneli vel (vt aliis magis placuit) Cyllabari. Idcirco cùm domum rediisset ita illo detentam vxorem reperit, vt parum abfuerit, quin ab ipsa Ægialia fuerit trucidatus, cùm vix se seruasset ad aram Iunonis Argiux. Postmodo de statu rerum præsentium decidens, ac desperatione captus, ad populos vocatos Daunios in Italiam commigravit, quibus per illud tempus Daunus rex imperabat. Cum fortè tunc accidisset, vt Daunus ab hostibus obfideretur, audita Diomedis virtute ac fortitudine, eiusque in Italiam aduentu, misit rogarum ipsum Diomedem vt sibi opem ferret in ea rerum difficultate; promisit etiam se partem suæ regionis ad habitandum esse daturum ad remuneracionem tanti beneficij. Ille vbi auxiliatum Daunio iuisset, victoriamque illis peperisset, vrbem postea vocatam Argyripam condidit, quam sibi esse regiam statuit. Nam cùm Daunus vellet videri tanti accepti beneficij minimè oblitus, proposuit Diomedi, concessitque optionem, vtrum mallet eligendi, vel totam prædam, vel totam regionem hostis, quam cepisset. cùm neutrum horum voluisset eligere Diomedes cuperetque Daunus aliquo cōdigno munere satis Diomedis in se beneficentiæ facere, Althænum Diomedis fratrem notum iudicem statuit. at enim Althænus cùm fuisset captus amore Eurippæ filix Dauni, velletque Dauno gratificari, Regionem Dauno adiudicauit, iussitque prædam dari Diomedi,

Fertur

fertur illo iudicio indignatus Diomedes Deos rogasse, ut
 neque semina vtiliter terræ concrederentur, neque illa fru-
 ctum ferret, nisi aliquis è suis cognatis aut ciuibus ibi semi-
 nasset. Postea verò cum istud ipsum contigisset, neque ter-
 rillos fructus ferret, & si qui nasceretur, per malignitatem
 aëris vel deciderent è plantis, vel ad maturitatem non per-
 uerent: animalia passim perirent, ac si qua ferrent in vte-
 rent abortum: dicitur Daunus misisse sciscitarum o-
 raculum, quænam esset tantæ Deorum indignationis cau-
 sa, aut quid in Deos esset commissum, ex quo tot incommo-
 di, totque calamitates Dauni regionem inuasissent. cum re-
 spondisset oraculum, istud partim ex imprecatione Diome-
 di contigisse, partim etiam ex ira Deorum, & præsertim Ve-
 neris, quæ vel ipsum fratrem in Diomedem per amorem
 Eupppæ incitasset, Daunus in præsentem rem dissimulat, atque
 consilium protogat in opportunum tempus. Nec ita multis
 sanè diebus interiectis Daunus Diomedem insidias parat, &
 tanquam Diis inuisum atque inimicum repente trucidat.
 Græci Diomedis socij qui fuerant illum in Italiam secuti,
 visa sui ducis morte tam fœda, tamque miserabili, illum ma-
 gnopere lugere cœperunt, atque stridulè conquerentes di-
 cuntur omnes Deorum misericordia in cygnos aues canoras
 fuisse conuersi. quod accidit in insula Diomedea vocata è
 regione Gargani. Alij dicunt non in cygnos quidem fuisse
 mutatos, sed in aues cygnis simillimas, quæ dictæ sunt post-
 modo insulam vocatam Diomedeam habitasse de nomine
 ipsius Diomedis. Est autem illa insula iuxta sinum Ionium
 Adriaticumque posita, ut scripsit Agatharchides in rebus
 Europicis, & Callimachus in libro de conditis insulis, & ha-
 bitatis vrbibus & de illarum nominibus. Nam Iapyges & A-
 puli cum populi essent iuxta sinum Ionium, alij horum di-
 cti sunt Peceuntij, alij Diculi, qui postea Daunij & Tarentini
 vocati fuerunt. Fuit enim regio Dauniorum in Apulia,
 quæ postea tota Iapygia ab Iapyge Dædali filio, hinc Sala-
 tia, hinc Calabria vocata fuit, atque Apulia dicta est ab vbe
 Diomedis Argyrippa quæ sequentibus temporibus Apu-
 lis nominata fuit. His addidit præterea Timæus Siculus in
 rebus patriis, & Alcimus, omnes Diomedis statuas, quas in
 illa ragione ex iis saxis passim sibi erexerat, quæ secum è
 Troianis ruinis in nauem aduexerat, fuisse in mare contume-

liosè deiectas. nam memoriæ proditum fuit ab illis Siculis scriptoribus Diomedem cum aureum scutum Glauci haberet, Colchicum draconem interemisse, qui Phæaciam regionem deuastauerat, vbi primum in Italiam aduentaret, ea re insignem honorem adeptus Diomedes per multas sibi statuas ad perpetuam præclari facinoris memoriam erigendas curauit quæ è saxis Troianis (vt diximus) excisæ fuerunt, quæ statuarum vnà cum ipso Diomede cæso in mare à Dauno fuerunt deiectæ. Scriptum reliquit Pausanias in Atticis rebus Cygnum fuisse regem illorum Ligurum, qui habitauerunt in Gallia transpadana, laude musicæ artis & cognitionis clarum: qui vbi mortuus esset, dicitur ab Apolline in auem sui nominis mutatus. Alij dixerunt ducem Ligurum Cygnum nomine miro amore Phæonthem persecutum fuisse, qui post eius casum tam assidue flebat atque eiulabat, vt Deorum misericordia in auem sui nominis sit mutatus, atque cum esset musicæ artis peritus, creditur post mortem Apollini musicorum Deo esse consecratus. Lucianus in eo dialogo qui Cygnus inscribitur, a fessores fuisse Apollinis cygnos commemorat, & amicos homines musicæ peritos, qui cum mortui essent, fuerunt in aues sui nominis mutati ab eodem.

¶ Hæc ea sunt quæ de Cygnis fabulosè memoriæ prodita sunt ab antiquis scriptoribus, quæ si diligentius considerentur, partim nos admonent nullam esse turpitudinem, nullamque arrogantiam, quæ Deum non habeat vindicem & ultorem: partim etiam ad insigniorem hominum laudem fuerunt excogitata. nam cum Diomedes vel Deos ipsos vulnerasset, iustam Deorum vindictam omnino aufugere non potuit, quia tam felici rerum successu elatus fuerat, vt neque Diis quidem pepercerit in ipsa rerum felicitate, quos magis vt autores omnis humanæ felicitatis impensiusque venerari atque obseruare decebat. Eius socij dicuntur in aues fuisse mutati, quòd omnis infelicitas & miseria alas iniungit prioribus amicis ad fugam. Facti sunt cygnis similes, vt alij voluerunt, aut ipsi cygni, dum lugubres ac miserabiles voces emitterent, quoniam neque tutum est, neque sapiens, neque valde pium illorum sceleratorum calamitates lugere, qui diuino consilio, diuinaque prouidentia propter illatas vel in ipsos Deos iniurias illas calamitates patiantur, cum

cum illud scire possimus. Fiunt enim brutis similes ij qui
 neque moribus animorum moderati aliqua saltem ex parte
 possunt, neque æquo animo ferre nitantur illud quod diui-
 nitus statutum nulla ratione mutari possit. Hæc res iure op-
 timo fecit, vt socij Diomedis in aues Diomedæas vocatas di-
 centur fuisse conuersi. Atij dixerunt Cygnum illum ab Achil-
 leum cum ad Troiam militaret, in auem sui nominis fuis-
 se conuersum, non quidem re ipsa (nullum enim fuit tempus
 quo homines in plantas, aues, pisces, aut saxa mutarentur)
 sed ad consolationem suorum illud fuisse à poetis confi-
 sum. nam fuit vna multarum fabularum excogitarum ra-
 tionaliquando, assentatio poetarum nimirum, qui nihil sibi
 non licere arbitrati sunt, modò principum suæ ætatis gra-
 tiam per sua figmenta aucuparentur. Sic homines sæpius
 Deorum numerum post mortem sunt intrusi, quibus
 templa, altaria, sacerdotes, ceremoniæ, ac proprij ritus sacro-
 rum fuerunt instituti, multique in varia corpora animalium
 per suauitatem orationis cum mirifica legentium voluptate
 peruenerunt. Habet enim illud suauitatis poetice, vt illa quæ
 in soluta liberaque oratione ridicula viderentur & vana &
 mendacia, ipsa non solum probalia & simillima veris efficiat,
 sed etiam cum incredibile auditorum voluptate & admiratio-
 ne ita imprimat in animis, vt non facile deleantur. Istud fit
 propter metri naturam ac varietatem rerum, quas licet poetis
 in sua scripta asciscere, cum reliqua scriptorum genera ad fi-
 tem suscepti negotij properare soleant, prius quam aliquid
 ceterum admisceatur. nam cum liceat poetæ aliquando vel
 ad minima quæque describenda peruenire, illud certè non
 permixtum est facile cæteris scriptoribus, nisi maxima de cau-
 sa, & cum res ipsa necessariò postulare appareat. Quod verò
 Cygnum Ligurum regem eorum qui habitauerunt in Gallia
 transpadana, in illam auem mutatum fuisse ab Apolline me-
 morauerunt, id certè significare voluerunt poetæ, optimarum
 artium expertes esse principes homines non oportere, vel esse
 proflus ignaros, quæ liberales vocatur, cum & animum ad re-
 gias virtutes & ad optimam rerum præsentium administratio-
 nem, & ad futurorum prudentiam mirabiliter effingant, & ad
 rerum vel secundarum vel aduersarum euentum æquo ani-
 mo perferendum. Istud à musicæ scientia primum inchoan-
 dum esse censuerim, sed non ab illa rabularum & combi-

bonum garrulitate aut vociferatione: quoniam ea vis est illius, ut animum, moresque parum aptos prius componat deinde præparet compositum ad omnes rectas disciplinas facile imbibendas. Alij dixerunt poetas ad viuientium coniunctorum Cygni ipsius regis gratiam illum immortalibus laudibus extulisse ob peritiam musicæ facultatis, quem & gratum Diis hominem fuisse dixerunt, & post mortem etiam vixisse, atque in aem pulcherrimam, Apollinique dicatam mutatum, quæ vel mortem ipsam cum cantu exciperet, quia se Deo amicam esse sentiat, & ad meliorem vitam sit transitura. Nam cum mors communis sit omnibus animantibus, neque vlla sit differentia sanguinis, facultatum, honorum, nisi quis vi laudis ac virtutis communem omnibus vitæ metam perpetuitate nominis superauerit, vel nihil est magnopere expetendum in rebus humanis, vel sola gloria, quæ per bonitatem morum, sanctitatem, fidem, pietatem, integritatem, innocentiam ac beneficentiam latè extenditur, sit etiam hoc ipsum per disciplinarum liberaliumque artium præstantiam cognitionis, qui honor in animis posterorum diutissimè conseruatur, nam cum fieri omnino non possit ut nihil agamus, quid aptius præclaris ingeniis relictum est in quo se exercent, cum quid datur otij, quàm in cognoscendis rebus gestis præteritorum temporum, & deliriis quibus se suosque perdidit summis rebus præfecti, aut quibus virtutibus hæc omnia ab iisdem sapienter sunt conseruata? est illud præterea studium honestissimum omnium ac vtilissimum, & cæteris omnibus occupationibus præferendum, quo aliquis seipsum ad vitam quàm honestissimam cum virtute transigendam informer. Atque de Cygno satis nunc dicatur de Harpyis.

De Harpyis.

CAP. VI.

HARPYÆ, quæ Strymthalides aues etiam vocatæ fuerunt, filia ac sorores Iridis, ut scripsit Hesiod. in Theogonia in his versibus.

Θαίμας δ' Ἀκταίοιο βυθύρρητας δὴ γάρτα
 Ηγάγ' Ἡλεκτρῶν ἢ δ' αὐκίας τίνας ἰεῖν
 Κυκλώμης θ' Ἀρπύιας Ἀσπίδος Ἀκουσάωτος

Oce 1111

Oceano natam, *Thaumas*, qui litora pulsar,
Vxorem Electram duxit: mox edidit Irin
Illa virò; Harpyias, Alloque Ocypetenque.

Acusilaus Neptuni ac Terræ filias fuisse credidit; Solibius E-
 ratham & Harpyiam memoriæ prodidit fuisse Phinei filias:
 quæ, vt patet ex superioribus Hesiodi carminibus, tres fue-
 runt, Iris, Aello, Ocypete. Quidâ Celæno pro Iride subroga-
 runt, Aëus, Alopen, Acheloen, & Ocypeten nominavit, vt
 etiam Hyginus. Stesichorus Thyellam addidit: Asclepiades
 Ocythoen, Achæus Ocypoden. Has proditum est memo-
 riâ ab Itacio in Thraciâ habitare solitas auresque vrsorum,
 corpora vulturum, faciem virginum habuisse, fuisseque alas,
 & humanis brachiis ac pedibus, sed vnguibus monstrosis: quæ
 omnia propè ita descripsit Virg. lib. 3. *Æneidos*:

Tristis haud illis monstrum, nec sauior vlla
Pestis, & ira Deum Stygiis sese exulit undis.
Virginei volucrum velut: sædissima ventris
Prolunies: unæque manum, & pallida semper
Ora fame.

Has ad epulas aduolantes facit, & volucres idem poeta no-
 minavit. Has igitur Iouis canes fuisse memorant poetæ, ac
 rapaces dæmones: quæ ad dirum Phinei supplicium fuerint
 immissæ. Nam scripserunt antiqui Phineum in Bithynia iux-
 ta flauium Salmidessum Thraciæ habitare solitum, Ageno-
 ris & Cassiopeæ filium, vel (vt quibusdam magis placuit) A-
 genoris & Phœnicis; vt Apollodoro, Neptuni: quem tamen in
 Paphlagonia regnasse omnes narrant. Hunc aiunt nonnulli
 cum optio sibi data esset, vt vel cæcus diuissimè viueret, vel
 post certum tempus moreretur, cæcum consulto à Sole factū
 fuisse, & ab Agenoris temporibus vsq; ad Argonautarū nau-
 gationem vixisse. Alij, quorum sententiæ accedit Sophocles,
 Cleopatram vxorem fuisse narrant Boreæ & Orithyæ filiam,
 è qua Phineus duos filios Crambim ac Orythum suscepit;
 vel (vt alij maluerunt) Parthenium & Crambim. Postea repu-
 diata Cleopatra Idæam Dardani Scytharum Regis duxit: tum
 adolescentes illi accusati sunt, quod stuprum noueræ obtu-
 lissent, & à patre comprehensi ob id facinus capitis damna-
 ti: tandem ab Argonautis cognita illorum innocentia, & quæ
 inter ipsos intercedebat, affinitate, multis barbarorum cæsis,
 & ipso etiam Rege obruncato in eo certamine, liberantur.

Non defuerunt qui ob eam accusationem oculis captos fuisse
 adolescentes inquam : quare indignatus Neptunus ob eam
 crudelitatem illum etiam cæcū fecit & Harpyias immisit. Alij,
 inter quos Philochorus hos, Thynum & Mariandynū voca-
 runt. Alij hos non è Cleopatra, neque ex Idæa Dardani filia,
 sed è quadam pellice Scythica natos fuisse autumarunt. Id
 cum fecisset Phineus, dicitur eo supplicio à Ioue affectus, vt
 oculis careret, & perpetua fame discrucietur: cui tamen cum
 paratæ forent epulæ, neque illas comedere tunc quidem lice-
 bat, quoniam Iupiter suos canes harpyias scilicet ad eum mi-
 ferat, quæ vel ex ore comedentis cibum eriperent. Acuislaus
 Argiuis, quia, cum vates esset, Iouis ac deorum arcana mor-
 talibus patefecisset, his suppliciis additum scripsit, ad quem
 profecti Argonautæ perbenignè accepti, pro præmio mon-
 strati itineris in Colchiden, & pro liberalitate hospitali ala-
 tos Boreæ filios cum sagittis miserunt, qui Harpyias à mensa
 Phinei depellerent: quas è regione fugientes, cum ad Plotas
 vsque vocatas insulas, quas alij Echinadas vocarunt, insecuti
 fuissent: atque inde ad Argonautas iterum reuertissent, quod
 illæ iurassent se non amplius Phineum infestaturas, illæ insu-
 læ dictæ sunt Strophades : quæ omnia explicata sunt ab A-
 pollon. lib. 2. Argon. cum hæc inquit:

Εἶδα δὲ ἐπὶ κίπρον οἶκον Ἀγλινορείδης ἔχει Φινίδης.
 ὅς ποτ' ἐν πλείων ὀλοώτατα πηματ' ἀνέτην
 εἶνικα κεντοσωίνης, τῶν οἱ παρ' ὅ ἐργαλίης
 ἀπὸ σφῆς ἐστ' ὅσον ὀπίσσω κ' Διὸς ἀπέ,
 χρεῖων ἀτρεικίως ἱερὸν νόον ἀνδράποισι.
 Τῶ κ' οἱ γῆρας μὲν ὅπ' ἰλιπιδὸν ἱάλλεν,
 ἐκ δ' ἔλετ' ὀφθαλμοῖσιν γλυκερὸν φάσθ', ἐδὲ γάμουδεν
 εἶτα ἀπειροσίωσιν ὀνείασιν, ὅστω οἱ ἀεὶ
 θίσσρατα πῶδ' ὀμῶροι ἀειναίεται, οἴκαδ' ἀγῆρον.
Hæc ἔσ' Agenorides habitabat littora Phineus,
Ærumnas passus mortales est super omnes,
Quod diuinaret : namque artem præbuit illi
Latoides : quare ille Iouis vel numina summi
Spernebat. mentemque Deum mortalibus idem
Vaticinans nudavit. eum gravis inde senectus
Inuasit. primum est oculorum lumine captus,
Inde frui dapibus vetitum est : quæ plurima semper
Turba colonorum illius portabas in ædes.

Deinde carmina quæ sequuntur, omnia propè illa narrant quæ diximus de Phineo. Reuersi sunt autem Boreadæ, & ab insequendis Harpyis destiterunt Iride illos reuocante; vel ut aliis placuit, Iouis mandato. Cæterum illam fuisse conditionem Boreadum memorant, ut nisi Harpyias consequerentur, sibi esset pereundum, atque hi cælas Harpyas à Boreadibus narrant, quarum altera in Peloponnesum volauit, & in Tigrem fluvium decidit, qui ab ea dictus est Harpys, ut ait Apollod. lib. Panyasis tamen non strictis gladiis à Boreadibus depulsi, sed sagittis cælas esse arbitratus est, priusquam Boreadæ reuocarentur. Quod autem canes Iouis vocatæ sint, patet ex his carminibus Apollonij lib. 2.

ὄϊ δ' ἄμυς, ὃ ἦεν Βορέας, ζιφίστιν ἐλάπει

Ἄρπυιαι μεγάλοι Διὸς κύνες

Non est fas, Borea natis, depellere ferro

Inde canes Iouis Harpyias magni.

Has ipsas Harpyias quidam putarunt fuisse ab Hercule postea pulsas ex Arcadia, cum Stymphalum oppidum iuxta Erasini fluvium popularentur, æter crepitaculi tinnitu, ut dictum fuit. Hæc scripsit Chæremon sub quodam specu in Creta tandem se abeidiisse, vnde nunquam postea euolauerint. Atque hæc ea sunt quæ de Harpyis memorizæ prodita sunt ab antiquis.

¶ Dicitæ sunt Harpyæ ab ἄρπυζω, quod omnia secum raperent, nunquam quæ relinquebant, ita tetro & foetido excremento inquinabant, ut foetor omnino perferri non posset. Atque cum fluviorum, fontium, imbrumque natura per Neïades, & reliquas Nymphas significabatur, æter superior & vis ignea per Iouem, aqua per Neptunum, inferior æter per Iunonem, per Vestam terræ, sic per Harpyias vis & natura veterum significata est ab antiquis: qui (ut dictum est sæpius) sub his fabularum figmentis vniuersa naturalis philosophiæ & morum præcepta tradiderunt, vtilitatè cum suauitate commiscetes. Atque vel ipsarum Harpyiarum ortus demonstrat vires esse ventorum, qui enim putarunt filias fuisse Thaumantis & Electræ, quid aliud has esse senserunt, quàm admirabilem ventorum naturam, qui è supernatante & puriore Oceani aqua per solis radios extolluntur? Huic rei vel illud est argumento, quod Iridem ventorum sororem putarunt, quæ in imbribus & nubibus certo ordine collocatis apparet, neque sine imbribus fieri potest: quo tempore etiam venti vel dominantur, vel iam antecesserunt. Nomina præterea

singularum Harpyarum ventorum impetum vel celeritatem, vel aspectum significant: nam Ocypete celeriter est volans. Aello procella, Celæno obscuritas nubium, quæ ventis impelluntur. Illud etiam indicabat forma Harpyiarum, quæ fingebantur alaræ & feminae ob leuitatem duplicem ac celeritatem, cum neque Boreadæ quidem illas comprehendere potuerint, vt iure de illis dici queat:

Quid leuius fumo? flamen: quid flamine? ventus.

Quid vento? mulier: quid muliere? nihil

Qui Iridem vocarunt tertiam Harpyiam, in idem reciderunt: nihil est enim horum à vi ventorum semotum. Quid ergo significare voluerunt per hæc ventos è superna vi aquarum: è puriore parte scilicet gigni: aut ex ea aqua quæ est cum terra commista superius, quæ in vapores extenuata in sublime tollitur: qui vapores postea modò in pluias condensantur, modò in ventos extenuantur. Neque abhorret præterea à ciuili institutione hæc fabula, quippe cum declarat rapacitatem & auaritiam hominum tanquam grauissimum supplicium Deorum consilio mortalibus immittam fuisse. Nam cur oculis captus est Phineus? quia non videbat humanam conditionem vitæ intra angustissimos terminos includi, paucisque esse contentam, atque ob eam rem perpetua fame discruciabatur: neque poterat præsentibus epulis vesci, cum non pateretur illud habendi desiderium, vt præsentibus bonis perfrueretur, sed vt fieret tantum locupletior. Id vulturum corpus, id vacæ manus, id ora semper fame pallentia significabant, id reliqua corporis forma, quæ ex animo avari hominis ad vnguem expressa est. Quidam per Harpyias furtorum naturam significare voluerunt, quæ virgines ideo putatæ sunt, quia sterilia sunt Diis ita volentibus, & breui dilabuntur bona per rapinam futurumque parta: quare & famelicæ, & alaræ, & immundæ diæ sunt. At nunc de Hesperidibus.

De Hesperidibus.

C A P. XII.

Hesperides autem Hesperii Atlantis fratris filix fuerunt, quas tamen Eubulus Atlantis, non Hesperii fuisse credit: Chærecrates Phorci & Cetus. Nomina fuerunt illarum Ægle, Arethusa, Hesperthusa, vt diximus in Hercule. Hæ hortos habuerunt non procul à Lixò oppido Mauritanix, extrema parte Aethiopiæ, ad occidentem, vbi loca fuerunt à Sole exusta,

exusta, arenisque obducta, & ob serpentum frequentiam infesta; neque multum à Meroe, & à mari rubro distantia, ibi anguis esse dicebatur, qui aurea mala custodiret ne ab vlllo caperentur, quem serpentem curabat Hesperidum sacerdos, vt apparet ex his carminibus Virg. lib. 4.

Oceani finem iuxta, solemque cadentem,

Vltimus Aethiopiū locus est: ubi maximus Atlas

Axem humero torquet stellis ardentibus aptum,

Hinc mihi Massylæ gentis monstrata sacerdos

Hesperidum templi custos, epulasque draconi

Quæ dabat, & sacros seruabat in arbore fructus.

nam vbi Atlas cælum sustinere dicebatur, ibi in extrema orae habitabant Hesperides, vt significauit Dionysius in libro de situ orbis in his:

Atlas δ' ἄρχὸν ὄρου ἔχ' κρητοῦς ἰσ' ἀγχις,

Ἡεσπιδὲν ἐν γούνης, ἀσπέρ Ἐσπερίδων λιγοφάτων

Ἐσπῆς, κερφῶν τε, καὶ ἀκαμάτοις χέρσσι.

Sustinet hic Atlas cælum: sic fata iubebant:

Vltimus Hesperidam locus est in margine terræ,

Hic capite & manibus fert vasti pondera mundi.

Hic hortum fama est Atlantem montibus vndique cinxisse, quia Themis illi responderat futurum esse vt filius Iouis eò aliquando accederet, & aurea mala caperet. Hæc mala Agretas in rebus Libycis oues fuisse sensit, quæ aureæ nominarentur, quæ cum inhumanum & agrestem pastorem haberent, dictæ sunt à dracone custodiri. ac Pherecides lib. 10 vbi nuptias Iunonis commemorauit, terram Oceano proxima in occidente aurei coloris poma tulisse inquit, pomosque aurei coloris fructus ferentes. quam sententiam ita secutus est Lucianus:

Abulit arboribus pretium, nemoque laborem

Alcides: passusque inopes sine pondere ramos,

Kentulis Argolica fulgentia poma tyranno.

Dracon, qui poma ipsa seruabat, Typhonis & Echidnæ filius,

Ladon vocabatur, vt testatur Apollonius lib. 4.

ἔξον δ' ἰεθὸν πέδον, ὦ ἐν Λαδῶν

ἑστῆτι τυχθάζον παγκύσσεα ρύετο μύλας

Χόλια ἐν Ἀτλαντῶν χθόνι ὄοις. ἀμφοῖ ἴ νόμται

Ἐσπερίδες ποίπυροι ἐρίμασσι αἰείδουσι.

Δὴ ποτε γ' ἦδη κείνῳ ὑπ' Ἡρακλῆϊ δειχθεῖς

Μάλατοι βέβηλο ποτὶ σῦν.

Errantesque locum sacrum venerè, ubi Ladon

Aurea servaba: flauentia mala decora,

Anguis terrigena: hinc ubi cælo attollitur Atlas.

Illum curabant nymphae perdulce canentes

Hesperides, truncum amplexus sed ab Hercule casus

Is fuit.

Cum esset etiam Ladon fluius Arcadiæ, cuius filia fuit Me-
rope vxor Asopi Thebani fluminis, è qua Thebe nympha
vbi nomen dedit. Hunc serpentem è terra natum fuisse te-
statur Pausan non è Typhone & Echidna, vt ait Apol. enar-
rator quem capita centum habere putarunt. Fama est hercu-
lem cum ad hæc aurea mala mitteretur ab Eurytheo, diu am-
biguum constitisse, quia vbi essent, nesciret: atq; ad nymphas
Iouis & Themidis in spelunca apud Eridanum fluium ha-
bitantes contendisse, vt ab iis sciscitaretur vbi posset mala au-
rea hesperidum reperire: quæ ad Nereum illum miserunt, vt
dictum fuit superius. Fabulantur etiam Atalantam Scænei
filiam tribus malis hesperidum captam fuisse, quæ Venus de-
derit Hippomeni; cum nuptiæ eius victori, at mors vidis pro-
poneretur: quare non solum hercules malis hesperidum po-
situs fuit, nam quod Atalanta pomis capta fuerit, ita Theo-
critus ait in Amaryllide:

Ἰππομένης ὄκη δὴ τῶν παρθένων ἦδελε γάμοι,

Μᾶλ' ἐν χερσὶν ἐλάει, δρόμον αἴουεν. ἀπ' Ἀταλάντα

ὡς ἴδεν, ὡς ἐμίσην, ὡς ἐς βαβυλῶν ἀμύτ' ἐρύτα.

Virgines Hippomenis thalamos ubi forte petiuit;

Mala serpens manibus currebat: vt hæc Atalanta

Vidit, vbi petiit, magno correpta vt amore est,

¶ Hæc ea sunt que de hesperidibus fabulosè memorata
sunt ab antiquis: nunc quid significant, perquiramus. Ve-
rùm res vt ad historiam referatur ita se breuiter habuisse di-
citur: Fuerunt duo fratres gloria celebres hesperus & colore
qui habebant oues pulchritudine egregias, & flauas & colore
aureo. Hesperus cum filiam suscepisset hesperidam nomine,
illam fratri in matrimonium coniunxit, à qua regio vocata est
hesperitis, ex hac Atlas suscepit sex filias, quæ vocatæ sunt At-
lantides, & à matre hesperides. Harum formæ desiderio ob-
celeritatem caprus Busris latrones & piratas misit qui eas ra-
perent, & ad se asportarent, quo tempore hercules aduersus
Autæum pugnavit, Prædones in quodam horto ludentes
puellas

paellas rapuerunt, nauique impositas auexerunt. Hercules ubi forte pranderet prædones in littore, perceptare de virginibus, latrones ad vnum interemit, ac filias patri reddidit; pro quo beneficio & oues pulcherrimas dono accepit. & alia multa ab Atlante, & astronomia cognitionem: quam ubi ad Græcos transtulisset, sphaeræ cognitionem nimirum, dictus est cœlum pro Atlante humero sustinuisse. Hesperides igitur (ut alij volunt) Hesperii filia fuerunt: ut alij, Atlantis: quæ sidera sunt. earum pater cœlum, aut vespertinum tempus fuit, quod quasi frater est cœli. Dicitur habere hortos in occidente, in quibus essent mala aurea, quoniam stellarum natura est ut nequam aurum splendeant, & rotundæ appareant: atque ea nisi in occidente nasci solita sunt, quia Sole occidente stellæ apparent, cum lumine Solis per diem occultentur. At quis est draco qui hæc mala seruabat, atque hortum ambibat? signiferum circulum nonnulli sunt arbitrati. Fuerunt tamen qui mala Hesperidum oues esse in occidente dixerint, in insula, quæ perpetuo flumine circumdabatur in serpentis modum sinuoso & reflexo.

Alij cum mala Hesperidum putarint fuisse stellas, serpentem illum esse crediderunt lineam obliquam, quæ nos & astra ipsa intra se continet, quæque horizon siue determinans linea appellatur. ea cum obliqua sit omnibus hominibus, præterquam habitantibus sub ea linea, in qua dies noctibus partes efficiuntur, merito serpens ac draco ab artificibus fabularum quæque historiarum fuit appellata. Qui fluium insulam amplectentem anguem esse dixerunt, ij Herculem inquit ad insulam obseruatis opportunitatibus traiecisse ac remeasse, cum fluius is factus fuisset peruius ob siccitatem, atque inde captas oues in Græciam duxisse. qui verò stellas fuisse mala illa dixerunt, rerum astronomicarum peritiam ab Hercule in Græciam latam putarunt. Atque ut summam colligant sententiam huiusce figmenti, tanquam serpentes illi seruant aurea poma qui ob auaritiam neque dormire quidem tuto possunt. quare præclare dictum est à sapientibus, diuitias tanquam lapidem indicem animi cuiusquam esse datas hominibus, quæ viris bonis & prudentibus facultates essent, & quasi opportunitates ad res præclare gerendas, ad patriæ, ad sui ipsorum, ad amicorum, ad bonorum commoda concessæ: at imprudentibus & malis quasi supplicium, cum augeant desiderium ipsum

etiam accumulandi; quare vel ex ipsarum diuitiarum usu quantopere quisque sit vir bonus & Dei amicus, posset dignoscere. at nunc de Atalanta dicamus.

De Atalanta. CAP. VIII.

DE Atalanta Schœnei filia, quæ corporis viribus, & celeritate pedum non solum fœminas, sed etiam homines antebat, hæc pauca habemus memoria digna, quod venationibus mirificè delectabatur, quæ etiam inter venandum cum apud Stheræum Aesculapij sanum siti laboraret, dicitur saxum cuspide percussisse, atque frigidissimæ æquæ saxo prorumpentem fontem eliciuisse; quodq; illa prior sagitta aprum Calydonium percussit, vt ait Iliacus. Huic cum pellis aprini insigni victoriæ data fuisset à Meleagro, mox ab ægrè ferentibus viris gloriam victoriæ à fœmina sibi fuisse præreptam, pellis extorta fuit per auunculos Meleagri, quibus ab ipso Meleagro cæsis propter illatam iniuriam, vniuersa vis vltionis conuersa est demum in Meleagram. nam cum esset cum tione quodam reseruato à matre, & extincto victurus, cum quo exusto mori opus esset, mox illo in ignem coniecto per maternam indignationem periit Meleager. Memoratur item quod victa fuerit ab Hippomene cursu, dum malis tribus Hesperidum colligendis retardata fuisset. Quam rem testatur sic Arabius:

Ἐθνα γάρμων ἔριπτες, ἢ ἀμβολίω ταχυτήτῳ,

Τὸτο γέρας κέρη χυσοῦν ἰπώδηρες;

Ἀμφω μῶλον αἰῶσεν ἐπέει κῆ παρθέτων ὄρων;

Εἶργον κῆ ζυγίης σύμβολον ἠὲ Παφίης.

Non docem, magis an tardandi præmia cursus,

Aurea ab Hippomene mala puella capit?

Malum utrumque facis, tardantis namque puellam

A cursu, & nodos nexuit in Veneris.

Nam fuit multorum antiquorum mos, vti nuptias virtute comparandas præstantiam mulierum proponerent. Sic Antæus rex Libyæ filiam Alceim, vel (vt alij maluerunt) Barcen victori cursus proposuit. Sic Danaus filias, sic Pisander Camirensis sorores, vt ait Pherecydes; sic Hippodamiam propositam ferunt. At quod in templo magnæ Matris moræ impatiens nulla habita Deæ reuerentia cum Hippomene victore concubuit, Hippomenes in leonem ipsa in leænam conuersa est.

¶ At cur hæc celebrata & memoriæ prodita sunt? quia significare voluerunt nihil aliud esse Atalantam, quàm voluptatem: atque illum insanire, qui per summum capitis discrimen ac periculum illam expetat: quippe cùm morbi, & pudor, & facultatum iactura, & vitæ non pauca pericula, voluptatum sint comites: ad quas sine his peruenire nunquam conceditur. Qui igitur per summa pericula voluptatem expetuerit nulla habita vel Deorum immortalium, vel sanctissimarum legum reuerentia, quo pacto poterit humanam animi formam retinere, ac non in teterrimam beluam conuertere? ut igitur voluptates periculorum plenas deuitaremus, vt Deorum immortalium religionem coleremus: vt eorum loca sacra ne contemneremus, hæc ipsa literarum monumentis sunt tradita ab antiquis: qui nihil non vtile, plurimumque ad humanæ vitæ informationem pertinens ad nos transmiserunt, si quis rectè considerauerit. cùm omnia contra huius ætatis scripta ab imperitis plerisque in lucem tradita, plena sint lasciuie, auaritiæ, adulationis: nihilque minus curent, quàm vt viros bonos ac temperantes legentes efficiant. Fuit alia Atalanta Iasonis filia, quam vxorem duxit Milanio, at ista de filia Schœneï memoriæ produntur, quæ fuit admodum libidini, & omni lasciuie dedita, atque in Mzenalo monte Arcadiæ versabatur. ac de Atalanta satis, nunc dicamus de Theseo.

De Theseo.

C A P. IX.

Theseus Neptuni & Æthræ filius fuisse dicitur, vt traditum est in fabulis: quem tamen Plutarchus in eius vita non Neptuni, sed Ægæi fuisse scripsit, cui sententiæ assensit Ouidius etiam in his:

Nec pater est Ægæus, nec tu Pittheidos Æthræ

Filius: auctores saxa fretumque tui.

Fama est hunc aliquando cùm puer esset adhuc, quo tempore Hercules Trœzenem ad Pittheum venit, leonis pellem quam gestabat Hercules vidisse, atque securim è manu serui cuiusdam extorsisse illam beluam cæsurus, quia leonem esse putasset, cùm reliqui Trœzeniorum pueri visa illa pelle aufurissent. Hic postea cùm adoleuisset, Herculis virtutem ac fortitudinem imitatus, multos latrones & maleficos homines vbique sustulit, orbem terrarum peruagatus, & Scironem, qui in monte non procul ab Athenis intra Megara & Isth-

mum, multos mortales è præcipiti loco deiecit, idque mor-
 tis genus experiri coegit, quo viatores ipse interimiebat. Alij
 tamen dixerunt, inter quos fuit Socrates, quod aduenis pe-
 des lauandos protendebat, ac lauantes ex altissimo loco in
 mare deturbabat. Idem Theseus Cercyonem in Eleusine
 palæstra suffocauit, sicut is solebat peregrinos: idem apud
 Cephisum amnem latronem Pelypoemenem cognomine
 Sinnia, ac Procrusten habitantem in loco vocato Corydallo
 Atticæ, pinus ad terram vi deflecentem, & alligatos illis
 hospites arboribus in suum locum cæsis retinaculis reuerten-
 tibus crudelissimè laniantem ac discerpentem, interemit: i-
 dem Peripheten Epidauri Vulcano natum, ænea claua in
 pugna vtentem, trucidauit; aliosque latrones varia crudeli-
 tatis genera in hospites exercentes obruncauit, vt testatur
 Plutarchus & Strabo libro nono. Hic tantæ virtutis fuisse
 dicitur, vt multis viris fortibus fuerit auxilio in præclaris fa-
 cinoribus obeundis. Et ad opprimendum aprum Calydo-
 nium conuenit, & Adrasto opem tulit in recuperandis cæso-
 rum ad Thebas cadaueribus, atque cum Pirithoo Centauros
 debellauit, & ad inferos postea descendit, vnde fuit (vt di-
 ximus) ab Hercule liberatus. Fama est quòd cum gloria The-
 seus, nominisque virtutum suarum celebritate fidem propè
 omnem superaret, antequam Pirithoum sibi conciliaretis
 Pirithous volens eius virtutem experiri, boues illius è Ma-
 rathone abegit: tum iniuria hostis motus Theseus illum è
 vestigio persecutus est. Pirithous nihil tectus eius aduentu
 illi insequenti etiam intrepidus fit obuius. Theseus eius ma-
 gnitudinem animi, atque corporis præstantiam admiratus,
 in colloquium venit: quare coorta est inter illos amicitia.
 Iniuit autem Theseus societatem cum Pirithoo in loco quo-
 dam Atticæ non procul à Serapidis templo, vt ait in Atticis
 Pausanias. Hic ante Pirithoi societatem cum esset adhuc a-
 dolescens in Cretam cum iis nauigare voluit, & vnus esse ex
 illis, qui quotannis pro morte Androgei ad Minoem Cretæ
 regem tributi nomine mittebantur, quos dicebant in laby-
 rinthum inclusos à Minotaurum vorari. Fabulantur Asterium
 siue Minotaurum corpus totum habuisse hominis, ac caput
 bouis: hic erat in labyrintho loco amplissimo & inextrica-
 bili viarum multarum ambage, qui factus fuerat ad Aegyp-
 tij illius labyrinthi formam, qui fuit apud vocatam ciuitatem
 Croco-

Crocodilorum : cuius operis magnificentiam ita descripsit Herod. in Euterpe : εἰ γὰρ περὶ τὰ ἐξ Ἑλλάνων τεύχεα τε καὶ ἔργων ὑπόθεξις πολλοτάτη, ἐλάσσονα πόνου τε καὶ δαπάνης φαίνεται ἴοντα τῆ λαβύρινθου πότι καὶ τοῖ ἀξιολογῶς γὰ καὶ ὁ ἐν Ἐφέσῳ ἔστι ἴσος καὶ ὁ ἐν Σάμῳ. ἵσων μὲν ἔν τε αἱ πυραμίδες λόγῳ μίζοντες καὶ πολλῶν ἐκείνη αὐτῶν Ἑλλήνων ἔργων καὶ μίζων αὐταῖσιν. ὁ δὲ λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ἑξ ἑβραίων τῆ διδάσκει μὲν εἰσὶ αὐλαὶ κατὰ τῆσιν, αὐτίπυλοι ἀλλήλων αἱ μὲν πρὸς βορέην, ἐξ δὲ πρὸς ἰότον τετραμύθρια σινοθῆεις. τείχεο δὲ ἔξωθεν ὁ αὐτὸς σφίρας περιέχει. οἰκία τε δὲ ἔνεσι διπλῆ, τὰ μὲν ὑπόγαια, τὰ δὲ μετώμα ἑσπέρειοι τεράχλια, ἀεθμὸν πεντακισίων καὶ χιλίων ἑξήκοντα. Quare si quis amplissimos muros, & aedificia Graecorum consideret, multo inferiora & opera, & summis magnificentia hoc labyrintho apparebunt. Est sane percelebre & magnificentum templum illud Ephesium & Samium. atque Pyramides fidem prope superant, quantum unaquaque cum multis Graecorum aedificiis possit comparari. At labyrinthus ipsas etiam Pyramides operum mirabilitate superat, longoque intervallo relinquit. Huius siquidem duodecim sunt aule tecto cooperta portas habentes inuicem oppositas, quarum sex in Boream spectant ordine conuersae, sex Notum respiciunt, unus est murus exterior qui illas intra se continet. Domicilia sunt intus duplicia : alia quidem subterranea, alia sublimia & sub illis numero ad tria millia : atque utraque ad numerum mille & quingentorum accedebant. Ad huius imitationem labyrinthum excogitauit Dædalus in Creta, in quem includebantur iuuenes tributum nomine ad Minotem missi, qui à Minotauro vorari putabantur. Verum cum Theseus eò nauigasset, ab Ariadna Minois filia Dædali inventionem edoctus fuit, quo pacto cæco Minotauro ab inextricabili viarum errore se expediret, & ad ingressum reuerteretur, ubi filum annexerat. Hic igitur capta secum Ariadna salutaris suæ artificis in Naxos insulam defertur, ubi à Baccho admonitus fuit, ut Ariadnam relinqueret : qui timore diuino percussus, dum illam profundissimo somno immersam vidisset, vela in ventos explicauit, & ex insula profugit : quam postea duxit Bacchus, & ex ea Thoantem, Oenopionem, Staphylū, Euanthem, Larramym, Tauropolim suscepit Memoriae prodidit Theopompus, Minotem, cum Theseum reliquamq; iuuenū Atheniensū manum accepisset, Peribœæ amore captū fuisse : cuius libidini eū Theseus aduersaretur, ita commotus Minos & alias multas contumelias dixit in Theseum, & illū Neptuni negauit esse filium. His addidit præterea quòd non posset

eam gemmam quam gestabat, si in mare abiecisset, sibi restituere. Deinde cum ea dixisset, gemmam in profundissimum gurgitem maris abiecit. Quo tempore memorant Theseum cum illa gemma, & corona quadam ab Amphitrite dono accepta emeruisse: quam coronam ad perpetuam eius facinoris memoriam inter sidera relatum à Neptuno fuisse inquit. Plutarchus tamen in Thesei vita illum filium Aegei fuisse scripsit, eius qui mari Aegeo nomen dedit: quamvis Nicocrates Cyprion ab insula caprarum vocata: *Conon* *ἡ τῆς αἴγης Περκερίας* à capra Percenia scilicet nominatum putavit: Nicostratus à Carystia, quæ fuit etiam Aegæa nominata. Atque cum prius in pagos dispersi essent homines Athenienses, ipse Theseus dictus est illos in vna moenia inclusisse, legesque dedisse, & popularem administrationem ibi instituisse, quæ usque ad ea tempora perduravit, quibus Pisistratus oppressa republica tyrannidem inuasit. Fama est Amazonas bellicosas scæminas in Græciam aliquando cum armis hostiliter irrupisse: atque in agrum Atheniensium præcipuè impressionem fecisse; quibus addiderunt Antiopen ipsarum Amazonum reginam, vel, ut alij maluerunt, Hippolyten, fuisse à Theseo superatam, cum illi Scythæ opera tulissent. Nam illæ collectis multis viribus per Thraciam ad Cimmerium Bosphorum penetrarunt, multamque Europæ partem peruagatæ castra posuerunt denique in loco Amazonio ab illis vocato, qui fuit agri Atheniensis. Theseus collectis satis validis viribus urbanis secum habens uxorem suam Antiopen, de qua suscepit Hippolytum filium: commisit prælium collatis signis, atque cum victoria penes ipsam post diurnam pugnam fuisset, alias ex Amazonibus obruncauit, alias coegit ex agro Atheniensi fuga excedere. Fama est Theseum fuisse inventorem palæstræ, ut ait Pausanias in Atticis, artémque palæstrarum perfecisse: cum antea corporis magnitudine tantum ac robore lustarentur, arte prorsus ignorata. Theseus multas mulieres rapuisse dicitur: nam Antiopen rapuit, & Phædræ abductor, veritus ne qui filij nascerentur ex ea, aut Hippolyto illis Hippolytus dominaretur, Hippolytum, ad Pitheum dicitur amandasse. Illud autem fecit, tum ut apud illum educaretur, tum etiam ut in eius regnum Hippolytus succederet. Mox Pallante atque eius filijs cæsis, quia res novas molirentur, Trœzenen proficiscitur, ut se de cæde purgaret.

purgaret: quo tempore primum vbi Hippolytus Phædræ vi-
sus fuisset, ac in eius desiderium illa incidisset, hæc postea
contigerunt, quæ memoriæ prodita sunt de Hippolyto. Post-
modum Aphidnæ Helenam raptam ferunt, quæ ciuitas pos-
tea à Castore & Polluce Theseum insequentibus euerfa est,
& Helena recepta, vt ait Strabo lib. 9. quo tempore Theseus
ætatis suæ annum quinquagesimum agebat. Cùm verò He-
lena in Lacedæmonem à Thesprotis, quò cum Theseo & Pi-
riithoo iuerat: se recepisset, è Theseo grauida Argis enixa est,
vbi templum magnificum Lucinæ erexit, vt ait Erasistratus,
& Pausanias in Corinthiacis: quamuis Ouidius in epistola
Helenæ dicat illi virginitatem à Theseo minime ereptam in
his carminibus:

An quia vim nobis Neptunus attulit heros,

Rapta semel, videor bis quoque posse rapi?

Crimen erat nostrum, si delinita fuissim

Cùm sim rapta meum nil nisi nocte fuit.

Non tamen ex facto fructum tuis ille petiuis

Excepto redij passa timore nihil:

Oscula lactanti tantummodò pauca proteruis

Abstulit: ulterius nihil habet ille mei.

Habuit filios Demophontem & Acamantem, de quibus ita
meminit Euripides in heraclidis:

Ἐδὸς πατρὸς παῖς Δημοφῶν ὁ Θησῆος,

Ἀκάμης τ' ἀδελφὸς, τῆς δ' ἑπιχόου λόγων.

Est Demophon bono patre natus Theseo,

Acamaeque frater verba qui nostra audiunt.

Narrant Theseo iactis sortibus Helenam contigisse, ea tamen
condicione vt prius iurarent, vt, vtri illa eueniret, is operam
suam concederet alteri dum mulierem sibi raperet. Fabulan-
tur igitur hos audita eximia forma Proserpinæ ad inferos
descendisse, atque diurno labore itineris fessos super saxo
quodam consedisse apud inferos, vnde postea surgere non
poruerunt, donec ab hercule ad Cerberum educendum eò
profecto liberatus fuit Theseus. Alij dicunt Theseum cum
Piriithoo venisse in Thesprotidem, qui nimia vxoris cupidi-
tate arma sumpserat, atque commisso prælio cum Thespro-
torum rege magna parte exercitus amissa, coniectum fuisse
in vincula ad Cichyrum. ille postea Lycomedis iussu à Scy-
riis perbenignè exceptus in Scyro insula per insidias dicitur

fuisse obtruncatus, ad cuius mortis vltionem Cimon Scyron urbem deleuit, & ossa Thesei Athenas reportauit. Hæc pauca de Theseo, quæ apud omnes poetas decantantur, quæque fabulosis narrationibus magis, quàm veris historiis sunt similia, ex illis multis quæ de illo traduntur colligere volui. Dicitur esse Theseus Neptuni fuisse filius, quia viros fortes, qui humanarum virium facultatem superare viderentur, aut quibus res maritimæ feliciter successissent, Neptuni filios antiqui vocarunt, cum nullum Deum vel promptiorem vel ferociorem Neptuno haberent, in quem referrent. Huius celebritas nominis apud multos scriptores clauit, quoniam ad Herculis imitationem permulta suæ virtutis exempla vbiq; maleficis delendis hominibus dedit, crudelitissimisque tyrannis & latronibus trucidandis. Fieri enim non potest, ut quæ præclare cum virtute gesta sunt, meritis laudibus, & honorificis scriptorum præconiis careant: quæ plurimum conferunt & impellunt ad clarorum virorum imitationem. Nam si taceantur insignium virorum res gestæ, ibi pro virtute desidiã & ignauiã dominari necesse est. Cur labyrinthi forma, & inexplicabiles viarum ambages, aut cur tot de Minotauro verba audiuntur? num posteris etiam labyrinthi terrorem in animis imprimere voluerunt antiqui, qui nihil nisi ad vtilitatem mortalium & ad humanæ vitæ institutionem scripserunt?

¶ Nihil aliud significare voluerunt per illum labyrinthum, nisi perplexam esse, multisque difficultatibus implicatam vitam hominum, cum ex alia aliæ semper grauiores orientur: è quibus nemo se nisi per singularem prudentiam & fortitudinem explicare potest. Verùm neque illud solum in priuatam vitam cadit, sed multo magis in magistratus, & in avaritiam, & in ambitionem hominum, quæ omnia mirificis difficultatibus sunt implicata. Nam si viri boni & prudentes potiùs quàm ambiciosi summæ rerum præessent, omnes difficultates propè, quibus humana vita vexatur delerentur: quoniam nihil est adeo formidabile, aut arduum, aut laboriosum, quod virtute non superetur. Hæc vna causa fuit cur tot de Theseo apud omnes scriptores audiantur, neque enim potuit sine Dædali arte se Theseus explicare, siue sine diuinitate quadam & præstantia ingenij. Verùm quia difficilior est voluptatum quàm difficultatum certamen,

men; atque multi superatis omnibus horrificis monstribus, & grauissimis periculis, postea voluptatibus ita fuerunt irretiti, vt in summum capitis discrimen peruenerint: idcirco multas mulieres à Theseo raptas, & eum in grauissimas ærumnas propter mulieres denique incidisse, fabulantur: cum vix fratrum Helenæ imperum euasisset, & à Centauris prope fuerit oppressus, & ad inferos descendens inde redire, nisi adiutore Hercule, non potuerit. Nam cum firmitate neruorum corporeque fortitudine eximia aliquando & effrænata libido esse consuevit, quæ temperantia & quædam animi moderatione indiget. Hanc tamen fabulam ad historiam nonnulli perducere conantur, vt testatur, Zetzes histor. 51. chil. 2. & Plutarch. in Thesei vita: qui Proserpinam illam filiam Molossorum regis Plutonis fuisse inquit, vxorem Cererem, Cerberum acerrimum canem, cuius regis filiam rapere Theseus ac Pirithous parantes deprehensi sunt. Tum Pirithous ab eo cane laniatus interit, Theseus in vincula coniectus sequentibus temporibus ab Hercule eò accedente liberatur. Pausanias in Atticis non per dolum inquit ad Plutonem Thesprotorum regem hos venisse ac filiam rapere voluisse, sed Pirithoum nimia vxoris cupiditate impulsu arma cepisse, tum exercitus magna parte amissa cecidisse in pugna Pirithoum: ac Theseum captum in vincula ad Cithyrum coniectum: quem finem omnes propè illegitimæ libidines sortiuntur. At nunc dicatur de Tereo.

De Tereo. CAP. X.

Tereus, Martis & Nymphæ Bistonidis filius, grauissimum & ipse supplicium subiuit ob immoderatam libidinem: quippe cum non à patria solùm profugere coactus sit, sed etiam humanam figuram in formam auis commutauerit. Hic Pandionis Athenarum regis & Zeuxippes filiam Prognem vxorem duxit cum ipse Thraciæ & Phocidi imperaret. Nā vbi Athenæ conditæ fuerunt, primus omnium regnauit Actæus, huic successit Cecrops, qui filiã Actæi habuit in matrimonio, atque ex illa Hæsen, Pandrosu, & Aglaurum, filiũ verò matrem Erichthonem suscepit: deinde Erichthone mortuo ante patrem, regnum deuolutum est ad Cererem, hinc ad Cranaum, post hæc ad Erichthonium, à quo ad Pandionem

regnum peruenit. Fama igitur diu inualuit apud Phocæſes, vt in eorum rebus ſcripſit Pauſ. Philomelam in auem ſui nominis apud ipſos ob Theræi timorem fuiſſe mutatam. Res autem ita ſe habuit, vt teſtatur eſt Ouid. lib. 6. Metamor. Fertur Tereus aſſiduus propè precibus Progneſ impuſus ad ſocerum Pandionem aliquando contendiffe, illumque rogaffe, vt ſecum Philomelam ad viſendam ſororem mitteret: quod cum facile à Pandione impetraſſet, vt pote qui virum bonum & temperantem generum ſuum arbitraretur: tum ferunt in itinere Tereum cum ad Parcaſi urbem Daulidem adueniſſet, in amorem Philomelæ incidiffe, quam per vim demum vitiauit, cum illa libidini Terei diutius reluctaretur. Enimuero ne illa poſtea tam turpe facinus, & impurum ſorori, vel alteri culpam indicaret, illi linguam præcidit, ac mortuam eſſe in itinere ſorori Progne nuntiauit. Deinde Philomela rem clam per nuntios ſuo ſanguine ſcriptam ad ſororem miſit, vel potiùs, vt ſenſit Nicocrates, acu pictam ad illam clam deferendam curauit. Id ægrè ferens Progne, facinusque tam atrox non impune commiſſum eſſe oportere rata, filium Itym, quem vnicum habebat Tereus, coctum epulandum patri propoſuit. Deinde cum Tereus, Itym aduocaret, extremas corporis partes Progne Tereo oſtendit, eumque à patre eſum fuiſſe demonſtrauit. Iſ conſpectis Tereus ad ſtringendum enſem accurrit, vt cædem filij vlciſceretur: quare Deorum conſilio Progne in luſciniam conuerſa eſt, vt celerior ad ſurgam efficeretur: hanc ſequens Tereus fit vpupa, quam, cum eſſet tardior, aſſequi non potuit. Philomela verſa eſt in hirundinem, & Irys in phaſianum, quæ omnia in Thracia iuxta Daulim oppidum contigerunt, vt ait Strabo lib. 9. Hanc fabulam breuiter explicauit Virg. in Sileno:

*Aur ut mutatos Terei narrauerit artus,
Quas illi philomela dapes, quæ dona parauit.
Quo curſu deſerta petiuerit, & quibus ante
Inſelix ſua ſecta ſupernolitanerit aliis.*

Quamuis poetico more Philomelam hic dixit, pro Progne. Inde dicta eſt Aedon, ſiue Philomela, ſiue Luſcinia eadem Progne. Itym aſſiduus lamentationibus aduocare, & querulas cantilenas in ſyluis effundere, vt ait Hom. lib. 7. Odyſſ. in his:

Αἰετὸν ἔτε Πανδάρου κέρη χλωρῆς Αἰδών

ἔαυτῆ

Κελὴν αἰεθλοῖσι ἔαρος νέον ἰσαμφοῖο,
 ἀνδρῶν εἰ πεπλοῖσι κατεζομένη πυκνοῖσι.
 ἢ τι θαμνὶ τρωπῶσσι χεῖρ πολυηχέα φωνῶ,
 καὶ δὲ ὀλοφουμένη Ἴτυλον φίλον.

Sic canit, ut vernis arridens floribus arua,

Et primi surgunt Zephyri, Pandione nata:

Considens ramis florentibus arboris altae,

Mille modis varians vocem, cum sylva querelis

Personat, et flet Ilym dulcissimum.

ade verò effectum est, ut querulam auem Iouis nuntiam

percaverit eam Sophocles in Electra, cum veris nuntia sit, &

coloris moderati aduenientis: sic enim inquit:

ἴτην ὄ, ὅστις ἦν οἰκτερῶς
 οἰχομένη γοῶν ὄπλα δέεται.
 αἶψ' ἐμέ γ' ἀσονόιας ἀραρὶ φένας,
 ἃ Ἴτυν αἰὲν Ἴτυν γ' ὀλοφύραται,
 ὅπως ἀποζομένη Διὸς ἀγγέλον.

Demens, qui miserabiliter

Parentum extinctorum obliuiscitur.

Sed mihi flebilis concussit mentem.

Quae Ilym semper Ilym queritur.

Auis querula, Iouis nuntia.

Haec ea sunt quae de Tereo, eiusque vxore ac filio fabulose tradita sunt ab antiquis: quae nulla ex parte omnino vera esse possunt, sed ut pleraque fieri consueverunt ad hominum utilitatem consista. Neque enim naturae lex patitur, neque dicentibus animus hominis assentitur, quod homo aliquis repente in tam diuersam a se formam commutetur. Quod Tereus Thraciae & illis locis, qui fuerunt à Daulide supra Chæroneam, imperarit, quod Prognè Pandionis & Zeuxippes filiam vxorè duxerit, quod ex illa Ilym susceperit, quod vim etià Philomelae intulerit, id non dissentit adhuc à veritate: & quod in eius iniuriarum scelerisque ultionem Prognè filium ceciderit, ac patri epulandum dederit. Quid est enim horum quod fieri non potuerit? at quod omnes hi in aues versi euolauerint, illud profusum fabulosum est: quippe cum Terei sepulchrum non procul à scopulo, qui Mergi fuit vocatus, siue Aethyiae Minerarum, erectum fuerit in agro Atheniensi, ut ait Pausanias in Atticis. Enimvero, quia illae mulieres post eam eadem Athenas ad patrem celerrimè confugerint, idcirco finxerunt poëtae illas ob mortem & luctum eorum

quæ gesserant ac passæ fuerant, in aues fuisse mutatas. Deinde cum v. pupa per id tempus primùm Daulide visa fuerit, fabulati sunt Tereum in eam auem fuisse conuersum: cum mulierum altera hirundo, altera luscinia facta dicatur, quia vtraque auis edat cantus ac voces miserabiles & lugubres. Est enim ea vis sonorum, vt qui etiam nullam vocem referant, tamen nunc ad hilaritatem, nunc ad tristitiam animi nos impellant: quoniam anima hominum ex numeris proposita, vt senserunt Pythagorici, facillimè sonum harmoniæ persentit, & vocibus ac sonis etiam nihil significantibus, sed ad quandam rationem numerorum spectantibus, quasi titillatione quadam celerrimè ad vtrunque motum irritatur. Hæc ipsa ratio numerorum plurimum confert etiam in oratoria facultate, quoniam non solum sententia, sed etiam sono vocis tardiores animi impelluntur, aut concitatis plus æquo refringuntur. Sic etiam poëtæ per carminum harmoniam animos militum inflammasse in bellum antiquitus dicuntur, & multa instrumenta musica inuenta sunt in castra, quorum strepitu milites ad pugnam incitarentur. Verùm quod attinet ad mores, per hanc fabulam significare voluerunt antiqui id quod paulò antè dicebam: magis formidandas esse viro bono ac prudenti voluptatum titillationes, quàm hostium minas. Quippe cum nulla sit ciuitas tam felix, nullum tam potens regnum, nulla tanta tamque arcta vel naturæ, vel amicitia coniunctio, nulla tam firma præsidia, quæ libido & intemperantia non possit infringere: omnium siquidem libidinum, omnisque lasciuia cædes, ærumna, exilio, egestas, præsentiumque honorum iacturæ sunt comites. At nunc de Medusa dicamus.

De Medusa. CAP. XI.

Medusa etiam ob libidinem & Veneris & immoderatum desiderium acerbissimam Deorum iram in se conuertit: cum vel in templo Mineræ Neptunum passa sit. Fuerunt complures hoc nomine vocatæ mulieres: nam & vna ex filiabus Priami, & vna ex Stheneli ac Nicippes Medusa vocata est. at ea quæ celebratur à poëtis, vt ait Paus. in Corinthiacis, filia Phorbi fuisse dicitur: cuius quæ fuerit mater, non constat: cum quidam marini cuiusdam monstri filiam fuisse inquam. Propter violatum igitur templum, cum piaculum ibi commissum fuisset, irata Dea, ne tantum scelus

inultrum esset, comam primum, propter cuius pulchritudinem Neptuno placuerat, in serpentes conuertit: deinde dedit illi hanc vim, vt quicumque illam aspicerent, fierent lapides: quod innuit Ouid. lib. I. de Ponto:

Ipsa Medusa oculis veniat licet obuia nostris;

Amittet vires protinus ipsa suas.

Deinde cum multos homines in lapides verteret, & ingenti dade populos iuxta Tritonidem paludem habitantes affeceret, Deorum misericordia Perseus Iouis Danaesque filius ad obruncandam mittitur: vel potius, vt quidam maluerunt, a Polydecte Seriphorum rege missus eò ad obruncandam Medusæ caput contendit. Ille acceptis à Mercurio talibus & falcato ense, à Pallade scuto, vnico ictu caput eius cepit, quod postea gestauit Pallas suo scuto affixum, Dionysiocles Andromedam ceto expositam à Perseo liberatam fuisse scribit, cum is ostenso capite Medusæ cetum in lapidem vertisset. at Isacius non eam fuisse causam Medusæ calamitatis commemorat, sed Medusam inquit fuisse Pisidæ omnium mulierum suæ ætatis pulcherrimam, quæ cum magno opere capillorum pulchritudine præsertim gloriaretur, se vel Pallade pulchriorem affirmabat, & ausa est de forma vel cum Dea contendere. Eam arrogantiam & impudentiam Dea grauitè ferens, prius crines quibus maximè gloriabatur, deinde ita ab eius formæ intuitu omnes mortales auertit, vt qui spectare illam in posterum ausus esset, fieret saxeus. cum vero multi illam calamitatem subirent, Pallas mortaliū calamitarum misera, Perseum ad illam misit, Gorgonemque monstrauit in pictura Sami, vbi ciuitas fuit ex illa re Dictetium vocata. Verum vt ad Perseum redeam, qui superius missus fuerat Deorum misericordia ad illam obruncandam, quia multos homines in saxa conuerteret, Perseus primum ad Pephedro & Enyo Phorcidas vocatas accessit, quæ vetulæ erant à natiuitate, & Gorgonum sorores. Ab illis igitur vnicum oculum, quo illæ vicissim utebantur, & vnicum dentem ipso accepit: neque prius illis reddidit, quàm ad Nymphas pharum, & pera siue sacco, galeaque Plutonis, & adamantinae falce Mercurij & speculo Palladis, volans ad Tarteſsum Iberiam ad ipsas Gorgones peruenit quæ capita

habebant serpentibus implicita squamosis, dentes quanti sunt magnorum aprorum, manus ferreas, & alas, quibus volabant. Sic igitur ad has volauit Perseus, quas dormientes inuenit: atque Medusæ caput in speculo auersus intuens Palladem manum dirigente amputauit. Ex capite Medusæ deflexo Pegasus alatus equus repente prosiliit. cum grauiter ferentes reliquæ sorores Stheno & Euryale ac lugentes Sibilum è multitudine anguium ingentem emittebant, vnde Pallas legem tibiaram multorum capitum vocatam antiquitus excogitauit. at Perseus caput amputatum in peram coniectum super humero à tergo ferens gestauit ad Palladem. sic autem illius formam descripsit Hesiodus in Scuto:

ἢ δὲ αἰὲν ὑπόμας δαναΐς τέκετο ἰπποδάμοιο Περσέως
 οὗτ' ἀπ' ὀφθαλμοῦ στίκαστο ποσίν, ὅθ' ἔχει αἰψά.
 θαύμα μὲν γὰρ φερίσασθ' ἐπεὶ ἕδαμν ἐξήκετο.
 τοῖς γὰρ μιν πιδάμας τῶνδε κλυτὰς ἀμφοιζούσας
 χρούσας ἀμφὶ ἢ ποσὶν ἔχε πτερίντα πίδαλα.
 ὠκυπέτη δὲ μιν ἀμφὶ μελαΐδεται ἄορ ἔκειτο
 χάλκων ἐκ τελαμῶν, ὃ δὲ ὡς τὰ νόκκα ποταίω.
 Πᾶσι δὲ μετέφρονον εἶχε κέρυ δεινοῖο πελάριον,
 Γοργῶς ἀμφὶ δὲ μιν κίβιστος θεῶν, θαύμα ἰδούσας,
 ἀργυρῆς δίσκοιο ἢ κατηρωμένοιο φαεινοῖο.
 χρούσας δὲ μιν ἢ ἀπὸ κροτάφοισιν ἀόκτα
 κείτ' αἰδέε κινῆν, νυκτὸς ζόρον ἔχουσα.
 αὐτὸς δὲ σπασίδον κὶ ἱρήγορον ἰουκῆς
 Περσέως δαναΐδος ἐπιπύμετο. ταῖ δὲ μετ' αὐτὸν
 Γοργῶν ἀπλητοῖ τε κὶ ἕ φατινῆ ἱρήγορο.

Hic adorat Danaes proles clarissima Perseus:

Nec rangebatur enim scutum pede, nec procul idem

Distabat: nusquam stabat, mirabile dictu.

Sic Deus ignipotens ex auro fecerat illum.

Huius alata pedes imos talaria neclunt.

Fræuens aut humeris loro suspenditur altis

Ans: Et ille animo vitocior aëra transit.

Gorgonis horribilis monstrum cui terga grauantur

Pondere: circum ex argenteo, mirabile visis,

Sacculus hoc habuit, clauderat fimbria vestem

Aurea: Plutoni galea caput ipse tegebat

Obscura, steterat nox illam plurima circum.

Filius at Danaes Perseus mira arte immenso

Factus erat similis, properantique: horrida monstra

Gorgones à sergo, similisque sequentibus illum.

È sanguine igitur Medusæ de collo defluente natus est vocatus Chrysaor, & Pegasus, & è guttis distillantibus ex ipso capite, varia serpentū genera, vt scripsit Apollonius Rhodius in ædificatione Alexæadriæ. at Zenodotus Theophilus in lib. 2. historiarum duos fratres fuisse in Attica scripsit, Phalagem matrem & Arachnem fœminam. cæterum Phalanx rem bellicam à Pallade didicit, Arachne telâ texere. hi cum rem habuissent inuicē, tantæ turpitudinis odio commota Dea has dicitur in serpentes cōuertisse, cum tamē Acusilaus è Typhonis sanguine illos notos fuisse tradiderit. Id caput suo clypeo Pallas affixit, & gestare consuevit, vt testatur Euripides in Rheso hoc pacto:

Ἐργὸν ἦ, ὡς ἐπ' ἀρχῆσ' ἑστέ,

Χαλκῆ μετὰ τοῖς ἰπποπόσις πορσδεῖσ'.

Πολλοὶ σὺν κείδωσιν ἐκτύπει φέρον.

Gorgo Dea est ab egide,

Ex ære equinis est ligata frontibus:

Multis timorem personat tinnitibus.

Hæc ea sunt quæ de Medusæ memorantur fabulosè, quæ cum sola mortalis esset è Gorgonibus, occisa est: nunc cur hæc fiat ficta, inquiramus. Paus. in Corinthiacis eadem Medusæ ad historiam traduxit, vbi inquit eam fuisse filiam Phorbi, quæ mortuo patre regnum ab illo acceperit eorum populorum qui ad Tritonidem paludem accolunt, solitamque in venationes & pugnas cum iis populis quibus imperabat, exire. Verum cum testissimè Persei copiis, quas ille ducēbat ex Peloponneso, obuia fuisset, in acie noctu per insidias in castris percussata est, cuius vel mortuæ pulchritudinem admiratus Persæus, vt omnibus esset spectaculo præcisum caput in Græciam portauit, quo viso homines admirati dicti sunt in lapides esse conuerti. Non defuerunt tamen qui in Aphrica bestias esse admirabilis & inusitatæ formæ inquant, & inter illas ferros homines: atque Medusam vnā ex illis fuisse quæ procul à suis gregibus aberrans ad paludem Tritonidem peruenerit, quæ illius accolæ graui clade affecerit, donec à Perseo adiuuante Mineruæ, quia homines eius loci sacri Mineruæ putabatur, occisa fuit. At enim nihil horum quæ hæctenus dicta sunt, dignum esse videbatur, quod transmitteretur ad postereros, nisi quæpiam præclarior & vtilior subefferententia.

¶ Quid ergo est? cum pulcherrima esse diceretur omnium mulierum Medusa, quid prohibet illam voluptatem aut libidinem censeret? est enim vis illa voluptatum, ut & Deorum cultus & omnis humanitatis, & officij, omnisque utilitatis nos obliuisci cogat, si illarum arbitrio nos dedamus: quare cum homines inutiles rebus cæteris efficiantur, præclare dicti sunt in lapides soliti conuerti. Alij superbix & arrogantix & temeritati vim Medusæ attribuerunt: quare duplex est de illa sententia, quod ob libidinem Deæ templum profanauit scilicet, & quod de pulchritudine capillorum ausa sit cum Dea contendere: nam qui superbia & petulantia nimis efferuntur, illi nullam neque hominum, neque Deorum habent rationem: illi cum cæteris omnibus, tum sibi maxime sunt inutiles & in lapides conuertuntur: quare & superbix & libidini illa vis tribuitur, admonemur igitur per hanc fabulam ut libidinem fugiamus, cum illa sit & Diis inuisa, & nobis iniucunda: denique ut superbia ne nimis efferamur, quoniam omnis temeritatis vindex est Deus: ut quæcunque bona habemus, à Deo esse putemus, qui omnium bonorum solus est autor & largitor, quare si quis ob illa quæ à Deo acceperit, vel nimis gloriatur, vel etiam Deum contemnat, id totum quod à Deo habuit, auferetur ab eo, & tantum malorum cumulum, quantum erat pristinorum bonorum, accipiet. Sic enim cum prius omnium oculos Medusa in se conuerteret ob insignem corporis & capillorum pulchritudinem, siue (ut verius dicam) ob pristinam felicitatem, postquam coma in angues conuersa est, omnes ab illa oculos auertebant. nam cum fortunæ vis & aura benigna aspirauerit, magna circumstat undique auertentium, & coniuكتورum copia: at si Deus fortunæ cursum auerterit, omnes & amici & coniuكتورi celeriter auolant, multi que qui intimi antea fuerant, cum nobis occurrunt, oculos auertunt. Ad hæc igitur vitia reprimenda confictam fuisse ab antiquis Medusæ fabulam ego crediderim. at non ob eam causam, quæ superius dicta est. Quod autem dixerunt Deam ab eius intuitu homines diuertisse, id certè ad voluptatem suspicatur, cum nihil nos possit æquè ab illa deterrere, quam suspiciorum & dolores quæ ab illa proueniunt, sed tamen tam propensi sunt homines suoapte ingenio vel ad propositas calamitates, modò cum aliqua voluptate commisceantur, ut arceri omnino non possint, idcirco necessarium fuit sapientis Palladis

dis Deæ auxilium, quæ Perseum Iouis filium ad illam obtruncandam miserit. nam nisi diuinitus præceptis instruar, nobisque Deus auxilio sit, vix vlla ratione à voluptatum illecebris temperare possumus. Dicta est Pallas illud caput suo pectori affixisse, quod factum est vt ostenderetur quanto terrori esse hostibus sapientia iure debeat, & vt demonstrarent tantam vim esse sapientiæ vt homines perfundat tanta animi suauitate, vt vel ad hæc fortunæ ludicra, quæ nos bonæ vocare consueuimus, prorsus obstupescere faciat: cum saxa sint & ligna ad aurum, si cum sapientiæ diuinitate mirabiliterque conferantur. nam illud præcipuum est sapientiæ munus, quod nobis ostendit stultum esse aliquid firmitatis in rebus fluxis & leuibus putare inesse. ac nunc de Gorgonibus dicatur.

De Gorgonibus. CAP. XII.

Gorgonum verò duplex est ordo, cum omnes sint natæ ex iisdem parentibus, quibus etiam Medusa, è Phorco scilicet & Ceto. Aliæ verò earum cum canæ natæ fuerint, Græcæ vocatæ fuerunt; de quibus ita scripsit Hesiodus in Theogonia:

Φορκῷ δ' αὖ κητῷ Τραίας τίκε καλλιπαρῆες,
 ἐκ γυνεῖς πολίας, τὰς δὴ Τραίας καλέουσι.
 ἄδανάτοι τε θεοὶ, χαμαὶ ἐρχόμενοι τ' αἰθέραποι.

Περφιδῆ τ' εὐπλοῖον, Ενωῶ τε κερκώπεπλον.
 Tum Phorco Cetoque sate sunt nomine Græcæ

Canitiēsque comas miscenibus occupat illis:

Quare sic homines illas, superique vocarunt:

Pepredo bene πικῆα γενας, bene compta & Enjo.

Hæ igitur habitarunt in Scythia, vniūque oculum & vsū dentem communem habuerunt, quo vterentur, vbi domo exirent: quem domi in vasculo quodam reponebant: quod videtur significasse ita Æschylus in Prometheus:

πάντα περὶ σὸν φλοῖσθον, ἐς αἰετὶν
 ὄφθ' Γοργόνεια πιδία κιδάνης, ἵνα
 αἰ φορκίδες νάησι δλωχμὶ κόρη,
 ἤτε κικέμορφοι, κοινὸν ὄμμα' ἐκπιπέσῃ
 μονόδοντι, αἰ εἰδ' ἄλλ' ὄφθ' περὶ δέκαται.
 ἐκπῆσον, εἰδ' ἢ νύκτερ' ὄφθ' μέλιν ποτί.

Pontum sonorum transiens vt Veneris

Ad Gorgoneos terminos Ssythiarum, vbi

*Sunt Phorcides graues puellae tres : quibus
Cygno color solusque oculus mox sufficit:
Communis idem est omnibus deus : omnibus
Saeque is, nec unquam has intuetur lumine.
Phœbus diurno, Luna nunquam respicit.*

Quamuis Lamias has Latini appellant: scripsit tamen Duris libro secundo rerum Libycarum Lamiam vnam tantum fuisse, quæ mulier fuerit forma præstantissima, quam cum Iupiter compressisset, fecit Iuno vt interirent quæ ea nascerentur. Illam igitur ferunt ob dolorem non solum deformem fuisse factam sed etiam ob suorum filiorum desiderium aliorumque invidiam in cunis infantes vorare solitam: quæ dicta est Lamia à gutturis amplitudine. Pausanias tamen in Phocicis Lamiam scribit Neptuni filiam, & primam omnium mulierum fuisse vaticinatam, quæ Sibylla dicta est ab Aphris. Has tamen Atheniensis Apollodorus libro secundo non isdem nominibus appellauit, sed Pemphrado, Erito, Dono, Melanthes in libro de mysteriis Iæno addidit iis quæ numerantur ab Æchylō & Hesiodo. His oculum & dentem communem rapuit Perseus cum ad cædendam Medusam proficisceretur, vt ait Simonides in Perseo, quos tandiu retinuit, quamdiu illæ Nymphas, quæ alatos calceos haberent, indicassent. Harum Græcarum Gorgones tres sorores dictæ fuerant, quæ, vt ait Apollodorus lib. secundo squamosarum anguium spiris obsita capita haberent, dentes tantos, quanti sunt ingentium aprorum, manus æreas, alasque aureas. Hæ in extremis Iberiæ partibus ad occidentem ab Hesperidibus haud procul distantes habitare dictæ sunt, vt in his versibus testatur Hesiodus:

*Γοργούς δ' αἰ γίνεσι πέρι κλυτὴν ὠκεανοῖο.
Ἐρχατῆν ἄγρῳς νυκτός, ἢ Ἐσπερίδος λιγύφρανα.
Σθενώτ' Εὐρύαλι τι Μήδουσα τι λυγρὰ παρθένω,
Ἡ μὲν ἔλεω θνητῆ, αἱ δ' ἀθάνατοι ἢ ἀγήγασ.
αἱ δύο, τῆ δ' μὴ παρεῖχεται Κουνοχάτης.
Gorgonas Oceani paret hinc extrema colentes.
Sunt ubi & Hesperides habitantes noctis ad horas,
Euryale, Sihenoque. Medusaque tristia passa.
Hæc mortalis erat nec mors nec cana senectus
illas infestare valet compressa Medusa est.
A patre qui magno regie æquora latea tridento*

Zetz. hist. 22. Chil. 5. Gorgonibus oculum Græarum falso attribuit: fieri enim non potest ut Perseus oculum ceperit à Gorgonibus, illumque tamdiu retinuerit, quamdiu Gorgones sibi indicarentur. Menander in libro de Mysterijs Scyllam etiam memorat inter Gorgones à nonnullis numeratam fuisse. Hæ in Doracibus insulis in mari Aethiopico habitarunt, quas insulas nonnulli Gorganas vocarunt, vnde dictæ sunt Gorgones. Memorix prædidit Nimphodotus libro tertio historiæ, & Theopompus lib 17. Gorgones dictas fuisse à nonnullis non squamosarum anguium spiris capita habuisse simplicita, sed ipsa capita fuisse draconum squamosorum, dentesque in morem aprorum habuisse, ac oculum singulas, manus ferreas, alasque quibus volarent. His erant pro zonis geminæ viperæ inter se connexæ, ut testatus est Polemo in libro ad Adæum & Antigonum. Consueuerunt præterea omnes illos in lapides conuertere, à quibus aspicerentur, ut in his significauit Aescylus:

Πίλας δ' ἀδελφαὶ τῆς δε τρεῖς κατὰ πτογοί

Ἄρα κοινὸν μέλος Γοργόνος βροταυγείης.

Ac θυητὸς ὀδὸς εἰσὶ δ' αἱ ἐξ ἑπιπράς,

Sunt tres sorores hu volucres non procul,

Serpentibus diris que compæ Gorgones,

Quas intuens nemo diu spirauerit.

Nam cum Perseus Medusam obruncasset, tanquam illum deglutire cuperent, conuolarunt: sed cum cerni Perseus ob galeam Plutonis minimè posset, illæ ab instituto itinere recesserunt. Neque plura his sanè de Gorgonibus me legisse memini. Scriptum reliquit Alexander Myndius in eo libro quem scripsit de iumentis, Nomades animal quoddam in Libya Gorgonem solitos appellare, agrestibus ouibus per simile. quod tamen nonnulli vitulo marino potius esse simile putarunt. eius animalis eam vim dictus est habere spiritus, ut omnia animalia quæ sibi obuia fierent, interimeret commaque haberet illud animal è fronte ad oculos demissam quam ubi concutiens & caput, vix tandem ob grauitatè aspexisset, eos perimebat qui visum fuissent, cum alij inquam non è spiritu, sed aspectu, oculorumque radiis id accidere. Testatur libro quinto Athenæus multos Marij milites, cum aduersus Iugurtham militarent, hoc animal syluestre ouem esse putantes insecutos fuisse, ac statim concidisse mortuos quoniam

insequentium strepitum id animal timens, comam, quæ oculos tegit, concussisset. Has Gorgones siue sæminæ fuerint, siue monstra horrenda, poëtæ ad inferos ad vlciscendos sceleratos postea detruserunt: sicuti & alia animalia, quæ crudelissima ubique reperta sunt, vt indicant ea Virg.

Centauri in foribus stabulant Scyllæque bifformes,

Et centum geminus Briareus, ac belua Lerne

Horrendum stridens, flammisque armata Chimæra,

Gorgones, Harpyiæque, & forma tricorporis umbra.

¶ Fuerunt qui Græas Phorcæ & marini monstri filias nihil aliud esse arbitrentur, quàm cognitionem & prudentiam illam quæ per experientiam acquiritur. Has vnicum oculum habere dixerunt, quo utebantur cum exirent domo, quia non tantum intra domesticos parietes desidentibus, quantum in publicum prodeuntibus, & vbi sunt difficultates, necessaria est prudentia. Alij curiosorum ingenia per hæc inquirunt reprehendi, qui ad res suas domesticas cæcutiunt, cum in alienas acutissimè cernant. Hæ igitur Grææ iure optimo & seniores natæ, & ex marinis monstris dictæ sunt, & in locis, qui neque Solis, neque Lunæ lumine illustrantur, habitare: quoniam in rebus claris & apertis nulla necessaria est exquisita prudentia. Huius prudentiæ siue Græarum sorores sunt Gorgones: quas alij voluptates, alij pericula humanæ vitæ esse putarunt, à quibus vtrisque sine Græarum consilio nemo se rectè expedit. Nam vt ratio, ita cupiditas ex eodem fonte atque ex ipso animo nascuntur. Dicitur est idcirco etiam Plutonifæus non sine Palladis auxilio ac oculo Græarum, Plutonifæus que galea, & ense Mercurij illas superasse, & in columis euasisse, quoniam in omnibus rebus arduis ac difficilibus opus est sapientia primùm, & animi perspicientia, & subtilitate, atque adedò acumine ingenij, sine quibus nihil gloriosum transigi potest: atque his diuitiæ etiam non nihil afferunt commodi. Quid igitur per hæc significabant antiqui? vt rem summam colligam, idem erat ac si dicerent: quod vita humana multis voluptatibus circumuenta est, quæ in nos perniciem & perpetuas ærumnas trahent: cum sit animaduertendum ne nos tanquàm stupidos ab his adduci patiamur. Et quoniam ex altera parte multa nos circumstant pericula, cauendum ne cedamus, sed forti animo illa superanda: in quibus vtrisque vti conuenit prudentia nostra, & diuinum implorare auxi-

auxilium, quod nemini sincero animo petenti deesse consue-
 rit. Hoc si fecerimus, incolumes ex omnibus vel grauissimis
 periculis euademus, neque à perniciosis voluptatibus capie-
 mur. Id qui fecerit, erit Perseus Iouis filius, Deo gratus scilicet
 & amicus. Quidam senserunt multas bellicosas fœminas fuis-
 se in finibus Libyæ occasum versus, sed in primis Gorgonum
 genus, in quas Perseus militauit, quæ virginitatem seruantes
 militiæ strenuitatis per quoddam tempus militare tenebantur.
 præactis militiæ annis ad fœtum verti poterant, quibus viri
 creabant ac domos seruabant, & res domesticas, hæ habitau-
 erunt ad Tritonidem stagnum ad occasum apud Oceanum in
 Æthiopia, quæ debellatæ fuisse à Perseo Iouis filio dicuntur
 quo tempore Medusa illis imperabat, penitusque deletæ sunt
 ab Hercule quo tempore posuit columnam in Libya. Triton-
 is autem stagnum dicitur terræ motibus & Oceani irruptio-
 nibus auanuisse. Isacius tamen fabulam hanc ad res naturæ
 deducere conatur, dicitque Gorgones esse maris filias, quo-
 niam dictæ sunt à fremitu maris, aquas scilicet. Ad has Per-
 seus, siue Sol, Iouis filius, nempe mentis diuinæ minister, Mi-
 neruæ concilio accedit: cum omnes naturæ actiones fiant pro-
 diuina sapientia, neque frustra, neque inutiliter, ob motus
 celeritatem hic habuisse dicitur Nympharum volucres cal-
 ceos: cum in omnia vis eius penetret, falcem cepit à Mercurio:
 at cum ita humores quos attrahit extenuet vt à nemine vide-
 ri possint, galeam habuisse dicitur Plutonis. Occidit igitur
 Medusam, quæ erat mortalis quoniam solam aquam maris
 subtiliorem ac supernatantem extenuat, cum reliquæ aquæ
 subsideant. Dicti sunt in lapides conuerti, qui Medusam vidis-
 sent, quoniam admirabilis est sapientia Dei: atque attonitus
 propè ob admirationem confisteret, si quis intueri rectè pos-
 set Solis vim & actionem, ac virutes naturæ. Atque hæc ipsa
 fabula ad vitæ humanæ institutionem, vt dictum est, vniuersa
 transferri potest. At verò nunc de Sirenibus est dicendum.

De Sirenibus. CAP. XIII.

Sirenes & ipsæ periculosa hominibus monstra propter can-
 tus suauitatem, dictæ sunt ita cantilenis nauigantes ho-
 mines demulcere, vt in profundissimum somnum inducerent
 quos postea ita sopitos in mare dejiciebant ac necabant:

excogitabant enim ex omnibus cantilenis, quas pro cuiusque ingenio iucundiores fore putabant. Has igitur finxerunt antiqui Acheloi fluminis, qui Aetoliam ab Acarnania differtinat, Nicopolimque ciuitatem, quam Cæsar post victum Antonium ad victoriæ eius memoriam sempiternam erexit, aluit, & Terpsichores fuisse filias. Nicander libro tertio mutatorum Melpomenen Sirenum matrem fuisse scribit, alij Steropen, alij Calliopem. Has tres fuisse memorant, quæ Musas aliquando in certamen cantus prouocare Iunonis iussu ausæ sunt: quare cum prius essent alatae Sirenes, Musæ alas auulsæ euulserunt, coronasque ex illis factas suis capitibus imposuerunt: quod factum est in Creta iuxta ciuitatem illa de causa vocatam Apteram, vt ait Crobylus libro primo. Illa de causa vt dictum est, postea alatis capitibus Musæ fuisse putantur, præter vnâ, quæ erat illarum mater. Hæ igitur iuxta Pelorum Siciliæ promontorium prius, vel (vt alijs magis placuit) in insulis Sirenuſis habitauerunt: quæ sunt in extrema parte Italici, vt sensit Strabo libro primo: qui Sirenuſas insulas etiam fuisse inquit lib. 5. saxosas ac desertas, non procul à Capreis. Hæ dictæ sunt inferiorem corporis partem habuisse volucrum autem, ac superiorem ad humanam formam effictam, vt sensit Theopompus in Colleschro & Isacius. Idcirco monstra illas vocauit Ouidius libro tertio artis amandi:

Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canera

Quaslibet admissas desinuere rates.

Nomina verò illarum fuerunt ista, Aglaopè, Pisinòe, Thelxiopè: vt valuit Chærilus Thelxiopè, Molpè, Aglaophonos. Clearchus verò Solensis, in Amatoris. lib. 3. vnâ illarum Leucosiam nominat, aliam Lægèam, tertiam Parthenopem: quare ait Strabo etiam libro primo Geog. nobilissimam Italici ciuitatem Neapolim dictam fuisse Parthenopen de nomine vnus Sirenum quæ in iis locis mortua est. Eam verò ciuitatem Phalaris Siciliæ tyrannus instaurasse fertur per bella propè euerſam, ac nouam ciuitatem nominasse, siue Neapolim; cum tamen Diodorus Siculus & Oppianus illam ab Hercule conditam fuisse, & ita appellatam arbitrati sint. idem Strabo lib. 6. memoriæ prodidit Leucosiam insulam nomen item obtinuisse ab altera Sirene, quæ ibi se in profundum abiecerit, ac interierit. Fabulantur vnâ harum voce, alteram tibiis, tertiam cum cithara vel lyra canere solitam, vt variæ illecebræ pro-

pro singulorum ingenio adessent, ut patet ex his carminibus:

Quod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur,

Quodque foraminibus tibia mille sonat:

Quodque leues calami, quod i suavis cantat Aedon.

Quod lyra, quod citharæ, quod moribundus olor.

Mirabilis profectò esse dicebatur harum Sirenum suauitas cantus, quando vel in apertam perniciem homines trahebant, efficiebantque ut sui ipsorum obliti in manifestam eadem se trahi paterentur. Idcirco cum Minyæ per ea loca navigarent Ancæo nauem gubernante, se citharam sumpsisse prohibuit Orpheus in Argonauticis, suoque cantu Sirenum cantum retulisse: qui cum deorum ceteramina caneret, minimè cantu fuerunt cantilenæ Sirenum, ut est in his:

Εὐδαίδη ἐφεζέμεθα λιχορῶν ὄπια γυρῶσι

Κῆρυ αἰσῆτις ἢ βροτῶν θίλγισιν ἀκούας.

Αἰ τὸτε δὴ Μινύωσιν ἐφώλωνε πύστις ἀοιδῆς

Σειρῶν, ἠδὲ σφι ὠδῶν πλάσσειν ἔμελλον.

Ὀδορῶν ἐλοφῶν, χερσὶν δὲ οἱ ἦσαν ἔρετρα.

Hic cantus dulci modulatur voce puellæ,

Atque viros mulcens, rariibus qui marmora fulcans.

Cæperas hîc, cantus Minyas mulcere, nec ullus

Præteriturus erat Sirenum tristia facta.

Tam manibus remi exciderant: stetit unctâ carina.

Postea desperatione captæ, mutæque factæ in mare multa instrumenta abjecerunt, ut testatur idem poeta in his:

Αἰ τὸτε φαρμίζοντ' ὄπι σκοπέλα νεόντ'

Σειρῶν δαίμωναν, ἔλω δὲ ἄμπαυσαν ἀοιδῶν.

Καὶ ῥ' ἢ μὲν λωπύς, ἢ δὲ αὖ γάλω ἐκβαλε χερῶν.

Dum citharam pulsat scopulo sublimis ab alto

Sirenes trepidæ cantum tenuere sonorum:

Alterâ deinde chelym è manibus iacit, alterâ lotos.

Quæ omnia Apollon. ita declarauit lib. 4. Argon. ubi inquit

Orpheum cantare aggressum, omnem Sirenum vocem superasse

tasse

αἴψα δὲ ἦσαν

Κόβηλ ἠδ' ἀμείων ἐσίδρακον, ἐνδοὶ λήγεια

Σειρῶν σὶν ὄντ' ἀχελωίδες, ἠδ' εἰσι

Θιγγύσασιν μολπήσιν ὅπως ὠδῶν πείσμα βάλοιτο,

Τὰς μὲν ἄφ' ἀπειδὸς ἀχελωίδων, θυνηθεῖσα

Γέιντο Τερψιχόρῃ Μυστῶν μια καὶ ποτὸ Διὸς

Θυγατὴρ ἰφθιμίω ἀδμῶτ' ἐπὶ παραπέλοισιν

ἄμμιγα μολπῶνδρα. τὸ δὲ δ' ἄλλο μὲν οἰωνοῖσι
 ἄλλο δ' παρθενικῆς ἐραλίχου ἐσκον ἰδεῖσθαι.
 αἰεὶ δ' ὄνυμα δεδοκμηδῶν ἐκ παλαιότητος
 ἢ θαμνὸν δὴ πολίων μελιπδέα νόσον ἔλοντο
 πικρῶν φθινύθου, ἀπληγίως δ' ἄρα ἢ πῆ
 ἔστω ἐκ ζυμῶν ὅπαι λείπον οἱ δ' ἀπὸ νηὸς
 ἦδη πείσμετ' ἐμάλλον ἐπ' ἰόνεσσι βαλέωσι,
 εἰ μὴ ἀφ' Οἰάγρησι παῖσι Θρηῖνι[⊙] Ορφῶς
 Βισοῖλι ἐπὶ χερσὶν εἰς φόρμιγγα ταύσασσι,
 Κρηπίτην εὐπρεχάλοιο μὲν[⊙] κενάχισην αἰοῖσθαι
 ὄφρ' ἄμυδις κλονιόντ[⊙] ὄπτερ μόντου ἀνακῆ
 κρημῶ παρθενικῶ δ' ἐποτῶ ἐξίστατο φόρμιγγι.

Est insula proiunx illis

Fertilis aspecta, & florens : coluere canora

Sirenes illam proles Acheloia quarum.

Dira lues canis mortalibus exitit illis,

Qui mare sulcantes iecere ad litora funes.

Olim Terpsichore has Acheloo in luminis auras

Edidit, illa una est Musarum. tum quoque nataro

Cantabant Cereris formosam. tum quoque earum

Altera pars virgo fuit, altera rursus & ales.

E specula semper spectabant aduenientes,

In patriam reditu multi caruere per illas.

Fundere & his dulcem vocem capere : rudentes

E puppi fuerant iacturi ad litora: clarus

Filius Oeagri nisi mox & Thracius Orpheus

Bistoniam manibus citharam sumpsisset, & aures.

Sublimi cantu, cantu reuocasset ab illo,

Virgineamque chelys vocem superasset acuta.

Erat illa Sirenum astutia, ut quibus rebus maximè quisque
 audiendis delectaretur, eas præcipuè canerent: ut ipse ad cap-
 tandos ambitiosos & gloriæ cupidos, res eorum gestas: ad de-
 mulcendos libidinosos, res amatorias canebant: erantque mi-
 rificè omnium præteritorum negotiorum memores, quare
 ita inquirunt apud Hom. lib. μ. Odyss.

δὲρ' ἄγ' ἰὼν πολύαιν Οδοσῶ μῆγα κῦδ[⊙] ἀχάων.
 ἦνα κενάχισην, ἵνα κωϊτέρην ὄπ' ἀκῆσθαι.
 εἰ γδ ποτὶς τῆδε παρήλασεν ἡνὲ μελαίνῃ.
 πρὶν ἡμῶν μελίχρησιν ὄπτερ μόντου ὄπ' ἀκῆσθαι.
 ἀλλ' ὅζο τετραμῶν[⊙] νεῖται, ἢ πλεονα εἰσδῶσα
 ἴδμεν γάρ τε πῶνδ' ὄπ' ἐπὶ Τροίῃ ὄνυμα.

Ἀρχαίοι Τεῖες το θεῶν ἰότητι μῆνοσαι.

Ἰδὺν δ' ὅσα κλοντα ἐπὶ χθονὶ πελοποτεϊν.

Huc age flecte ratem Graiorum gloria Vlysses:

Flecte ratem celerem, nostras & percipe voces.

Nullus enim nigram transegit nauita puppim.

Quin nostras voces audiuerit: inde recessit

Doctior, & cantu mox delectatus eodem.

Scimus enim Graij fuerint quæ Pergama circum

Consilio superum, & quæ Troes funera passi.

Denique cuncta patent nobis mortalia facta:

Atque quoniam multi, cum eò applicuissent, suauitate cantus

deserti recedere non poterant, sed moriebantur inhumati in

desertis insulis, quæ mortuorum ossibus latè albebant, opus

erat multa & prudentia & animi contentione ad illa pericula

deuoranda. Idcirco docetur Vlysses à Circe Solis filia quo pacto

hec transeunda sint, atque Vlysses aures cera nautis obturauit,

ubi eò accedendum erat, seque arctissimis vinculis malo alli-

gari iussit, neque si rogasset quidem, voluit solui, cum mini-

mè audientes etiam rogaret. sic igitur monet illum Circes:

Σειρήνας μὲν παρθένων ἀμφίβου αἰρά τε παῖτας

αἰθερώτους δέλφουσι, ὅτι σφίρας εἰσαφίηται.

ὅτι αἰθρῆν πελάσθ, ἢ φθίνον αἰετός.

Σειρῶν τῶ δ' ἐπὶ γαῖῃ καὶ ἰήπα τίνα

ἀκασθ νοσήσαντι παρῆσταται, ἢ δὲ γάνωται.

ἀλλὰ τε Σειρῶνες λιγυρῆ δέλφουσι αἰοιδῆς

ἔμεναι ἐν λειμῶνι, πολὺς δ' ἀμφ' ὄρεσφιν δις

ἄνδρων πυθμενῶν, ἀπὲ δ' ῥῆνοι μιν ὄρεσι.

ἀλλὰ παρῆξ ἐλάαν, ὅπῃ δ' ἔατ' ἀλείψαι ἐτάχοντο

αὐτῶν δεξιῶσαι μελινθεῖα, μήποτε ἀκούσῃ

ἢ ἄλλων ἀπὲρ αὐτῶν ἀνεύρω ἢ ἐδίληδαται,

ἐπιπῶνται ὅ ἐν τῇ δεξῇ χεῖρῶς τε πόδας τε

ἔσθῃ ἐν ἰσοπέδῃ ἐκ δ' αὐτῆ πῖρατ' αἰήσθω.

Syrenas primis aduenies quæ carmine cunctos

Mortales mulcent, si quisquam accesserit illuc.

Syrenum terris quicunque improvidus hæsit,

Non illi pendunt dulces circum oscula natis

Non uxor reduci, conuiuia nulla parantur

Syrenum cantus delectant, florido at ille

In prato resident, quod multorum ossibus albet

Extinctorum hominum: postquam perueneris illuc,

Tum moneo nauem curuis impellere remis.

*Obtura ceris sociorum mollibus aures,
Ne quis Sirenum voces exaudiat ipse
Si cupis audire has. vincire manusque pedesque
Præcipio, ad malum & firmissima vincula necitant.*
Erat enim tota ferè illa ora alba propter insepultorum ossa
quod etiam ait Virg. lib. 5.

*Iamque ad id scopulos Sirenum aduecto subibat;
Difficiles quondam multorumque ossibus albos.*
Et Lesches in parua Iliade:

*Σειρήνων μῦτι περὶ ἑσπέρῳ αἰμωρὸν ἴδαρ,
Σειρήνων γλυκερῶσιν αἰοιδῶνι δὴ λήσασσιν
Τὰ πλείστοις ἰαύτας, ὧν πόδες τε ἴστα λδοκῶ.
Sirenum post aduenies ad salsa profunda,
Sirenum, dulcis cantus quarum exiit illis
Dira lues navis, quorum terra ossibus albet.*

At enim cum Vlyses illarum fallacias obturatis auribus sociorum, ipseque malo alligatus sefellisset, fama est ipsas Sirenes se in mare præcipitasse, neque amplius postea auditas
vt illa carmina significant:

*Sanguine Sisyphio generatus magnus Vlyses
Hac tuos sola præstitit arte suos.
Illeuit cera sociorum callidus aures,
Atque suas vinclis præbuit ipse manus.
Transiit scopulos, & inhospita littora classis:
Illa præcipites desiluerunt freto.*

Cum verò se in mare præcipitassent, siue illud Orphei, siue Vlysis arte factum est, dicuntur in saxa fuisse conuersæ, sicuti restatur Orpheus in Argon.

*δεινὰ δ' ἀνείστον ἄχισσαν, ἑπεὶ πόντον ἦντε λυγρὸς
μοιροῦν θανάσιον σφείας δ' ἀπὸ ρογαῖδ' ἄκρης,
ἔς βυθὸν θισοῦσαι ἀλγέροισι θάλασσης.
πέτραις δ' ἠλλάξαντο δέμας, μορφῶν θ' ὑπέστυλοι.
Sunt grauitor questæ, vt senserunt fata Deorum
Aduentasse sibi: summaque crepidine saxi
Præcipites saliere maris spumantis in undas.
Protinus in duras vertuntur corpora cautes.*

Atque cum illud accidisset vt victæ sint non procul à litore Cretæ, vrbs è regione vocata fuit Aptera, quòd alæ ibi deicæ sint. Atq; tot de Sirenibus fabulosè dicta sint ab antiquis.
¶ Nunc quid per has significarint, inquiramus. Atque illud

illud primum ridiculum videtur, fuisse vnquam aliqua animalia, quæ fuerint è duabus tam diuersis formis composita, vt altera pars esset piscis, altera hominis, cum neutrum horum animalium in aquis & in sicco viuat. nec melaret quòd quidam crediderunt in generatione mundi, cum diuisa fuerunt à summo opifice inter se elementa, omnia animalia primum sponte nata esse, atque ea quæ plurimum haberent caloris, ad superiora lata factas esse volucres: quæ multum haberent terrestrè missionem, in numero reptilium atque terrestrium animalium constituisse, terramque inhabitasse: at quæ aquosæ naturæ accederent, mare & aquas inhabitasse, vocataque esse volantia. Sed enim cum terra postmodo calore Solis siccata condensataque fuisset, cessauisse hanc generationem, & ex mutuo congressu animalia fuisse orta, vt sensit Anaxagoras physicus, cuius auditor Euripides ita scripsit in Melanippe.

ὅς ἐγενός τε γὰρ τ' ἰὼ μορῶν μία.
 Ἐπεὶ δ' ἔχουσι θάλασσαν ἀλλήλων δίχας,
 Τίττοι πάσι, καὶ νειδωκευεὶς φάσθαι
 ἄνδρῶν, πετεινῶν δίχας, ἔς δ' ἄλμυ τρέφεις,
 τῶν τε θινῶν ἔς θάλασσαν, ὅτ' ἐγενόν
 ἑβέντες ἦλθον, πολλὰ καλὰ χροσίσμα.
 Vt vna forma terræ caloque affuit:
 Seiuncta cum fuere primum at inuicem,
 Solum tuere cuncta clara in lumina,
 Feras, volucres, arbores, prolem maris,
 Viros, Deosque quis cælum fuit,
 Quòd proculere multa pulchra, commoda.

Scribit Archippus in lib. 5. de Piscibus, loca quædam marina in angustias quasdam præruptorum montium contracta fuisse, in quas illis fluctus sonum cum suauitate & harmonia emittentes nauigantes allicerent ad visendum; quò cum appulissent vndarum impetu delati, absorbebantur; vnde locus datus est fabulæ. At Dotion in libro de Piscibus formosas quasdam meretriculas fuisse Sirenas scribit in litore habitantes, quæ suauitate harmoniæ ad se nauigantes allicerent, & allectos tandiu retinerent, quandiu ad summam inopiam neglecta rerum vtilium cura redigerentur: quare dicti sunt omnes naufragium pati, qui ad Sirenes accessissent. dictæ sunt enim Sirenes, quasi Cathenz, quia allectos vincirent in amore. Non defuerunt qui Sirenes aues fuisse Indias putarint, quæ

allectos nauigâtes ad litora cantus suauitate sopitos postea la-
niarent, ac deglutirent. Horatius l. 2. Sermorum, non saxa neq;
meretrices, neque aues Indiæ, sed desidiâ, & turpissimam
propè omnium ignauiam Sirenes esse scribit, quæ omnes ad
se alliciant, & in perniciem denique adducant, cùm iniquat

Contemnere miser: vitanda est improba Siren

Desidia.

Ego sanè Sirenum cantus ac Sirenes ipsas, nihil aliud esse
crediderim, quàm voluptates, & earum titillationes: quæ di-
cuntur vnus Musarum & Acheloi filiæ, cùm taurino patre, &
ad voluptates propensò natæ sint, Musaque sit suauitas illa,
quæ nos ad eas allicit. Hæ nos in perniciem denique indu-
cunt, quia ex ea parte animæ oriuntur, quæ caret ratione, &
ἀλογος vocatur, hæ ad exprimendam mortalium naturam par-
tim beluæ, partim virgines videbantur: quia monstro propè si-
milis est is qui non rationi & consilio, sed cupiditati pareat:
cùm altera pars illius homo sit, altera belua, eum enim vis ani-
mæ nostræ alia sit compos rationis, alia ratione careat, quo
pacto non habet quisque intra se inclusas & latentes Sirenes?
aut qui nihil habeat, nisi formam corporis, cum homine com-
mune, nullaque ratione vtatur, sed huc illuc feratur pro ani-
mi impetu, quoçunque libido & appetentia & cupiditas tulerit:
quo pacto is non habet intra se Sirenem, vel ipse potiùs
monstrum teterrimum efficitur? cùm verò alij rebus aliis faci-
lius capiantur, neque omnes aut libidinis stimulis agitentur,
aut ambitione, aut auaritia: illæ rerum omnium cognitionem
se tenere gloriabantur, singulosque gratis cantilenis demul-
cebant. Testantur vel illarum nomina nihil aliud fuisse Sire-
nes quàm motus animi, quid enim est Pisinoc? an non vis
menti facillè suadens: πεισινος enim suadere, ῖος mens est, at ve-
rò Aglæope suavis est aspectus; Thelxiope vel solo aspectu de-
lectat, cùm θήλη delectare significet: & Thelxinope mentè
demulcet, & iucunda vox est Aglæophoni, & sonora Ligeæ, &
candida est Leucosia, & virginis faciem habet Parthenope:
quæ omnia nomina facillè vel ad impetus animi, vel ad libi-
dinosa scorta possunt accommodari. Si quis igitur calamitates
complures, & ærumnas multas deuitare vulerit, is ad volup-
tates illegitimas, & ad turpia humanæ vitæ lenocinia ad V-
lyssis exemplum aures obturet opus est, aut Orphei, reliquo-
rumque sapientum vitiorum monitis pareat, eosque solos au-
diat.

diat, quod si quis ad ipsarum Sirenium cantum tanten apertras
 aures habuerit, suo pteque ingenio vitam suam gubernarit,
 is se rationi alliget oportet, vt malo nauis se alligauit Vly-
 ses, cum incredibili ac penè diuina prudentia opus sit, cum
 quis fuerit semel à Sirenibus delectatus, vt possit inde inco-
 nimis recedere. Conuenit igitur vt Orpheus, aut vir aliquis
 sapiens & amicus, Sirenium voces sapientissimis & fidelissimis
 consiliis vincat, nisi perniciosarum voluptatum illecebris in-
 miserias trahi malimus. Alij verò Sirenes esse adulatorum
 voces crediderunt, quæ peste nulla neque suauior neque
 toleratior principes aut ambitiosos homines inuadit. Illæ
 in profundissimum somnum principes inducunt, quia tan-
 quam dormientes, eorum plerique quid differat amicus ab
 adulatore non vident, & quoniam suauior est auribus adula-
 toris quàm amici oratio, quæ iucundiora sunt libentius ad-
 marunt. at contra adultores cognito ingenio principis,
 illi qui iucundiores futuri sint sermones excogitant, & num-
 rerum gestarum gloria, vel congerendis opibus, vel scortis
 vel aliis huiusmodi rebus delectetur, eiusque studium miri-
 ficis laudibus extollunt. Quæ oratio cum grata sit audien-
 ti, Sirenes vnus Musarum filiarum dictæ sunt, at illæ denique
 in perniciem trahebant auditores: quoniam vbi adulationi
 locus est, nullus amicitie, nullus sinceritatis, nullus iustitie
 tenet: quippe cum is qui magis aliis quàm sibi ipsi de se
 loquat, ad suauitatem loquentibus, ad omnem vel suam vel
 horum salutem & felicitatem conuieat, minimeque dili-
 gens in rebus agendis efficiatur, opus est. Hæc vna causa
 est cur tam frequenter mutati sint principes regionum in
 Italia, neque idem regulus fuerit diutius eiusdem regionis:
 cum nihil neque firmitus sit, neque stabilius eo regno, quod
 à sapiente principe gubernetur. Qui enim neque Deum
 neque homines per iniuriam offenderit, quo pacto calamita-
 tes patietur, cum vix illi principes euertere possint, qui sunt
 facinorosi? aut quo pacto princeps qui à se adultores reji-
 cit, vir non bonus, & prudens, & sapiens esse poterit? at de
 Sirenibus satis, nunc de Orpheo dicamus.

De Orpheo. CAP. XIII.

Vit Orpheus, vt sensit Myrleanus Asclepiades, Apol-
 lonis & Calliopes vnus Musarum filius: nam quamuis
 diuersæ fuerunt variorum scriptorum de illius parentibus

sententia, tamen Myrleani sententiam secutus Virgilius ita scripsit in Pollione:

*Non me carminibus vinces nec Thracius Orpheus,
Nec Linos: huic mater, quamvis atque huic pater adsit,
Orpheus Calliope, Lino formosus Apollo*

Atque Menzchmus illum Apollinis filium fuisse tradidit, cum nullam fecerit de matre mentionem, ut est in his carminibus:

Πίστες ἀποπαθεῖς αὐγυλῶ δουρῖσσι τε λαίβλω.

Ορπὲ δουρτέκνες ἀπόλων φῖλοι υἱόν.

Pueros inimicos panas cerē inde lueis,

Quod casus vobis est natus Apollinis Orpheus.

Apollonius verò lib. i. Argonaut. Oeagri & Calliopes filium tradidit fuisse his versibus:

Πρότα νῦν Ορπῆ μνησάμεθα, τὸν γὰρ περ' αὐτῆ

καλλιότηθ' ὄρῃσι πατὴστυ δυνδείσσι

Διάγῃ σκοπίης Πιμπλῆιδ' ἄγχι τελέσθ.

Atque alios inser primum cantabimus Orphea.

Calliope Oeagro perit Pimpleidos illum

Non longinqua iugis lecto coniuncta iugali.

Alij Oeagri & Polymnia, alij Menippes, alij Thamiridis filium fuisse voluerunt, atque Ialemum & Hymenzum huius fratres fuisse constat. Hunc tanta canendi peritia excelluisse inquirunt, ut fluuij ad eius cantum firmarentur, aues aduolarent, ferae properarent, sylvae, & saxa, & venti, & omnium vel sensu carentium genera accurrerent, ut ait Horatius libro primo Carminum:

Aur in umbrosis Heliconis oris,

Aur super Pindo, gelidove in Hemo

Vnde vocalem semere insecuta

Orphea syluae:

Arte materna rapidos morantem

Fluminum cursus, celerēsque ventos

Blandam ē auritas fidibus canoris

Ducere sylvas.

De quo ita scripsit etiam Apollonius lib. i. Argonaut.

Αὐτὰρ τῶν γ' εὐπλοῖαν ἀπειρίας ἔρσι πίστεας

Θιζέας ἀοιδῶν ἐροπῆ ποταμῶν τε πέδρα.

Θηροὶ δ' ἀργαῖδες κείνης ἐπὶ σήματ' ἀμοιβῆς

λατῆς ὄρῃσις Ζώνης ὄπτα δάσασσι.

Ἐξείνε στήθεσσι ἐπίτεμοι, αἶ δ' ὄν ὄπτασθ

Θιζοπέρας φέρμεν γε κατὰ γὰ Πιερίδα.

Hunc referunt duros lapides & flumina canis

Detinuisse suæ captos dulcedine vocis.

Sylvestres fagos intra confinia terre

Threiciae, quæ nunc frondenti, vestigia cantus

Illius esse ferunt: quas secum adduxerat Orpheus.

Vertice Pierio citharæ dulcedine & artis.

Et quamuis multi fuerunt Orphei, ut testatur Suidas, omnia

tamen cæterorum facinora ad vetustissimum Thracem Oe-

gi filium referuntur, qui, ut ait Zetzes hist. 399. chil. 12. fuit

Herculis coæternus, ac floruit annis centum ante bellum

Troianum. Hic primus omnium apud Græcos de astrologia

loquitur, quod ita ait Lucianus in Dialogo de Astrol. *Εκλιweis δ,*

ἢ παρ' Αἰθιοπῶν, ἢ παρ' Αἰγυπτίων ἀστρολογίης ἀπέδ' ἔδεν ἡμεῶν, ἀλλὰ

ἐν Ὀρφῆδ' ὁ Οὐάρερ ἢ Καλλιόπης ἀπέδ' ἔδεν ἀπηγάτο. Αἱ Γρα-

μῆτις ἢ ἐξ Ἰθιοπιῶν ἢ ἐξ Αἰγυπτίων ἀστρολογία ἀκούσθη, ἢ

ἐκ τῆς Ὀρφικῆς Καλλιόπης ἢ Οὐαγρίου υἱοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ Ἰθιοπιῶν

idem prior omnibus Bacchi sacra in Græciam introduxit, pri-

musque in monte Bœotia Thebis, vbi Liber pater natus est,

facta illa Orphica vocata fuerunt, in quibus ipse postea fuit

laceratus, instituit: ut ait Lactantius de falsa religione. Hic

multa humanæ politicæque vitæ vitia inuenit, ut ait Paul. in

Bœoticis: nam & Deorum initia, & vniuersam theologiam

primus aperuit, & nefariorum facinorum expiationes excogi-

tauit, & quibus ritibus iratorum Deorum mentes placarentur

inuenit, & multa morborum remedia adinuenit, ut ipse de

seipso testatur in Argonaut.

ὁμοίως ἰστορεῖται λέγειν τὸν Ὀρφεὶν ἔπειτα ποσειδῶν

ἔπειτα ὅτι Βάκχοιο ἢ Ἀπόλλωνι ἢ Ἄϊακτι

ἢ Ἰθιοπιῶν ἢ Αἰγυπτίων ἀστρολογία ἀκούσθη, ἢ

ἐκ τῆς Ὀρφικῆς Καλλιόπης ἢ Οὐαγρίου υἱοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ Ἰθιοπιῶν

Dicere fert animus quæ nunquam tempore lapsò

Dixi: cum Bacchi, cum regni Apollinis actus

Sum stimulo, horrenda ut narrare spicula: & idem

Fœdera cum superis mortalibus, atque medelas.

Hic idem scripsit de elementorum inter se generatione mu-

tua, de vi amoris in rebus naturalibus, de Gigantibus cum Io-

ne pugnantis, de raptu & luctu Proserpinæ, de Cereris er-

roribus, de laboribus Hercules, de Idæorum, & Corybantum

facrorum ritibus, de lapillis, de occultis oraculorum respon-

sis, de Veneris & Mineræ sacrificiis, de luctu Ægyptiorum

Ofiridis causa, & de illorum lustrationibus, de vaticiniis, de observationibus auspiciorum, de situ fibrarum, de somniorum interpretatione, de signis ac prodigiis, de que illorum expiationibus, de expiatione inferorum, de ratione & motu astrorum, quo pacto dii irati placari possint: de quibus omnibus se scripsisse testatur in initio suorum Argonauticorum. Fuit vir planè sapientissimus Lini auditor, & ut illa ætas ferebat, diuinarum rerum peritissimus. Qui quantæ sapientiæ fuerit, facile ex his carminibus, quæ scripsit in libro de lapillis, cognoscere licet:

Ὁν δὲ καὶ ἀνδρώπων πικτυφόρον ἦτορ ἀνείχε
 Ἔς πολυήρατον αἰθέρα ἐπελθέμεν Ἑρμῆας

& paulà pòit,

Ἰδμοναί, αἴνε δάειπ δειήσεται, ὅσαί τε φάτος
 Κρυπτάδια σφετέρησιν ἐν ἑσσι μηχανώνωνται,
 Θασά τε κελήγασι μετασφισιν ἠερεφοίτας,
 Ἀνδρώπων ἄφρασαν ἰακχάζοντες ἀοιδῶν,
 Οἴωνοι, μάλαλοιο Διδε κρυπτιῶν ὑπεφῆται.
 Ροῖζον τε σῆσται χεμισὶ ἐρχομῆσιο ἐρίκοντ' ὄ.
 Εἶσται, ἠδ' ὄφραον ἰδὼν σφείσται ἐρπῆσθρον.

At quemcumque virum ducit prudentia cordis,

(Cætera ut omittam, quæ plurima, maxima dicam)

Scire cupis si fortes, sciet quæcumque volutant

Per florum taciti mortales, quæque volucres

Inter se strident cæli, per summa volantes.

Infandum ut crocitant cantum mortalibus ullis,

Significantque Iouis mentem, gens mentia fati.

Is serpentis humi noscet firmare draconis

Sibila, serpentumque sci. t. superare venena.

Non defuerunt qui Orpheum & Amphionem magos Ægyptios fuisse arbitrati sint, ut ait Pausanias in post. Eliacis. Fama est hunc uxorem habuisse Eurydicen, cuius amore cum flagrasset Aristæus, eamque insequeretur, ut captæ vim inferret, illa per loca devia fugiens à serpente in herba latente ista interiit. Tum fama est Orpheum sumpta cithara ad inferos descendisse, atque cum mirificam quandam lamentationem cecinisset, lacrymas inferis excitasse, ut ait M. Manilius in quinto rerum astronomicarum:

Hac surgente lyra, testitudinis enatat undis,

Forma per heredem tantum prolata tonantis.

Qua quondam sonitumque ferens, Osægius Orpheus.

Et se

Et sensum scopulis, & sylvis addidit aures,

Et Dixi lacrymas, & mori denique finem.

Plutone deinde placato ac Proserpina seuerissimis mortuorum regib. cantus suauitate non solum obrinuisse, vt ipse post vitam Eurydicem in lucem rediret, sed etiam vt ipsam Eurydicem secum abduceret: ea tamen conditione ne prius respuerret quam ad superos peruenissent, vt ait Ouid. l. 10. & Virg. lib. 4. Georg. Veruntamen cum amoris impatiens illam contra leges inferorum respexisset antequam exisset in lucem, illam amisit. Deinde, qui per Tænarum ad inferos descendisset, & de descensu ad inferos, & de iis quæ vidisset apud inferos scripsit, vt ipse testatur in Argonauticis:

Αλλὰ δὲ σοὶ κατέλεξ' ἀπὸρ εἰπὼν ἰδὲ σήματα,

Τάντα θρηῶν ἐβλεν σκυπύλω εἰδὼ εἶσω,

Ἡμετέρη τίσω θ' κιδάρη, δὲ ἔσθ' ἀ' ὄχοιο.

Cætera narravi quæ vidi, vt Tænara adiui,

Ymbrosas Diis,que domos & tristia regna:

Consisus cithara, vxorisque coactus amore.

Huc inquit cum ad inferos descendisset, ibi Deorum omnium laudes cecinisse, præterquam Liberi patris, quem per obliuionem prætermisit: quare iratus Dionysus furorem suis Bacchis immisit, à quibus apud Hebrum fluumium fuit discerptus, membraque eius per agros sparsa, vt à canibus voraretur: sed tamen à Musicis dicuntur fuisse collecta, & in Dio Macedonia loco sepulta, quia supra cæteros Apollinem laudibus mirificis exornasset. Alij dixerunt à Ioue fuisse percussum fulmine in Thracia, sicuti testatur Leonidas in his versibus:

Ὀρφεὺς χρυσολύρω τῆ δ' Ὀρφέα Μῦσαι ἔδωκαν,

Ὅν κτάνει ὑψιμέδων Ζεὺς ἰολόωντι βίβει.

Conditus à Musis tumulto hoc est Tracicus Orpheus.

Fulmine flagranti Iupiter vsit eum.

Fertur eius caput in Hebrum deiectum cum lyra vi fluminis in Lesbum delatum fuisse, atque ibi sepultum: lyram autem inter sidera relacam, & à singulis Musis, quarum laudes eximie cecinerat, nouem insignibus stellis insignitam. Alij memorant illum post mortem Eurydices cæterarum mulierum coniugium spreuisse, multisque persuasisse hominibus malum ingens esse fœminam, siue mala sit, siue bona: quare cum multi abstinere à nuptiis fœminarum, ab illis per simulata Liberi patris sacrificia fuit discerptus, vt sensit

Apollodorus Cyrenæicus in libro de Diis, Alij turpissimam
causam tradiderunt, quam ita attigit Ouidius:

Ille etiam Thracum populis fuit auctor amores

In teneros veruisse mares.

Pausan. in Bœoticis indignatas ait Thracum sceminas, quod
ob cantus suauitatem multos viros secum abduceret: quæ
cùm liberius merum hausissent, illum discerpere. At Gelous
Apollodorus in Philadelphis iudicem Calliopen electam
fuisse inquit à Ioue, contendentibus Venere & Proserpina de
Adonide: quæ cùm Adonidem communem adiudicasset, Ve-
nus indignata mulieres in Orpheum Calliopes filium concu-
tauit. Alij dicunt ita Venerem veruisse amorem omnium mu-
lierum in Orpheum, vt ab illis raptim captus, dum inter se
contenderent de Orpheo, fuerit laniatus. Agatharchides Cni-
dus libro 22. rerum Asiaticarum Orpheum scripsit mortua
Eurydice ad Aorrum venisse in Thesprotidem, vbi peruetus
erat oraculum euocandarum animarum: ibi cum Eurydicen
sibi adesse putasset, seque deceptum comperisset, sibi mortem
consciuisse. Inde scripsit Pausanias, luscinias quæ forent circa
sepulchrum Orphei in Thracia, cantum emittere cæteris om-
nibus suauiore. Alij putarunt Orpheum fulmine idem con-
cidisse, quod arcana initiorum profanis & rudibus divulgasset.
Aiunt Methonem huius fuisse filium, qui habitauit in Thra-
cia, & urbem ibi conditam de suo nomine appellauit, vt ait
Plutarchus in problematis. Alij vitæ pertæsum post mortem
Eurydices sibi manus intulisse inquirunt præ mœtore. Qui la-
niatum à mulieribus fuisse tradiderunt, addunt amnē Helico-
nem, qui Baphyra apud Diatas vocatus fuit, ex eo tempore se
sub terras occultasse, quo mulieres Orpheum occiderūt, ne il-
lius sanguine pollutis fœminis aquas ad expiationes suppe-
ditaret: quem sepultum ad Pieriam scribit Apollodorus lib. 1.
Dicuntur Musæ grauitè tulisse eius mortem, sed in primis
Mnemofyne & Calliope, vt ait Antipater in his carminibus:

Οὐκ ἔτι θεληρώβιας Ὀρφέος δρυάς ἔτι ἔτι πέτρας

ἄξεις, ἐ κρηθὶ ἀπονοίμης ἀγέλας

Οὐκ ἔτι κοιμάσθαι αἰμίαν βεβήμοι, ἔχῃ χέλαξας

Ὁ νιφετῷ συρμῆς ἐ παταχῦσαι ἄλα.

Ἐλεο γὰρ σὶ ἴ πολλὰ κερτιδύραστο δύγατρος

Μναμοσυίας, μάτηρ δὲ ἔξοχα Καλλιόπη.

Τὶ εὐθιμῶς συναχῦμῳ ἐφ' ἡάσση, αἰτι ἀλακκίη.

Τῶν πάντων αἰδῶς ἐδὲ θεῶν δυνάμεις:

Non quercus, non saxa trahes dulcedine canis

Orpheus, non poteris detinuisse feras.

Non ventosque niuesque domabis, grandinis aut vim,

Non mare ut insanis littora pulsat aquis.

Mortuus es. natae lacrymis luxere profusis

Mnemosynes, luxit Calliopeque parens.

Sed cur lugemus natos? nam Ditis avari

In natos super iam ferrea iura manent.

Hæc ea sunt que de Orpheo memoriæ sunt prodita ab antiquis: nunc cur ficta sint, explicemus. Orpheus Apellinis & Calliopes filius fuisse dicitur vel Polymniæ, quoniam vir fuit artis dicendi & metro præcipuè præstantissimus; atque omnes viri boni Deorum filij dicti fuerunt, quod animæ insignium virorum ea aliqua Sphærarum & è Sole præcipuè in hæc corpora descendisse putarentur. Hic idem cum in rudes adhuc mortales incidisset, qui sine vlllo morum delectu, & sine legibus viuerent, ferarumque ritu per agros nullis conditis tectis vagarentur, tantum dicendo, & orationis suauitate valuit, vt ad mansuetius vitæ genus homines traduxerit, illos in vnum locum conuocarit, ciuitates condere docuerit, legibusque ciuitatum obtemperare, matrimoniorum fœdera seruare; quod fuit antiquorum poetarum munus creditum, & est re ipsa, sicut ait Horat. in arte poet.

Syluestres homines sacer interpretesque Deorum

Cedibus & victis fœdo deterruit Orpheus;

Dictus ob hoc lenire tigres, rapidosque leones

Dictus & Amphion Thebanæ conditor urbis

Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda

Ducere quò vellet. fuit hæc sapientia quondam;

Publica priuatis secernere, sacra profanis;

Concubitu prohibere vago; dare iura maritis;

Oppida moliri; leges incidere ligno.

Hic vsus est septem chordarum prior instrumento musico, ad septem planetarum imitationem ac rationem, vel longitudinis, vel intensiõnis, vel magnitudinis, vt dictum fuit. Sapiens omnino erat antiquorum illud poetarum genus: non autem, vt ferunt nostra tempora, in sola verborum mensura & metro putabatur vniuersum poeticæ facultatis artificium consistere: neque aduantes principibus hominibus vt aliquod munusculum aucuparentur, quidquid in mentem veniebat, effu-

riebant, sed ea erant, carmina poetarum, vt pro sanctissimis legibus haberentur: sæpiusque ciuitates de re aliqua contententes tanquam grauissimi iudicis sententia alicuius poetæ carmine vsæ fuerunt. Hic tanta vi dicendi fuisse dicitur, vt consternatos animos mortalium, & ob aliquam præsentem calamitatem in desperationem lapsos, erexerit, & in priorem statum reduxerit, atque ad tranquillitatem reuocaret. Hoc qui facere possit, cæteris hominibus præstantior est iudicandus: non qui sibi soli viuat, & vt congestis opibus solus, ita sapientiæ bonis perfruatur, cæteris nominibus profusus inuutilis, tanquam nusquam esset natus. Hic igitur placatis inferis, animi perturbationibus scilicet, Eurydicem in lucem adducere conatus est, quæ, vt nomen ipsum significat, nihil aliud est quàm iustitia & æquitas. Fuit rursus ad inferos illa retracta ob nimium Orphei amorem, quia neque iustitiæ quidem opus est nimis esse cupidum, cum perturbationes animi placentur ratione: atque si quis paulo fuerit in hac re negligentior aut magis cupidus, tanquam ab aliqua vi externa repellitur, & eodem relabitur. Semper igitur viro bono vigilare conuenit, neque nimis cedere vel honestis cupiditatibus, quæ in grauissimas animi perturbationes inducunt. Quod si quis tamen cupiditatibus cesserit, ille postea vel in maximas calamitates illabatur, vel in miserimum mortis genus incidit. Vt igitur moderationem animi affectibus adhibeamus, neque quidquam nimis ex animo optare utile esse intelligamus, hæc ab antiquis de Orptheo memoriz fuerunt. Alij tamen fabulam hanc Eurydices ita explicarunt, vt illam animam esse dicant, quæ Orptheo siue corpori nupsit, atque eius amore capitur Aristæus, quod est vere bonum intelligendum. Ista per herbas ac flores ab eo fugit, & à serpente latente inter hos flores necatur, descenditque ad inferos, vnde revocatur per sonum lyræ, ea nimirum conditione, atq; hisce monitionibus vt facillè possit à corpore perdi, nisi rationi, legiq; pareat. Ac de Orptheo satis, nunc de Musis dicamus.

De Musis. CAP. XV.

Mvsæ, quæ poetarum præsides omniumque cantilenarum auctores fuisse putabantur, vnà cum Saturno natae è Cælo fuisse creditæ sunt, sicuti sensit Musæus, & complu-

complures antiquorum; aut à recentioribus Iouis & Mnemosynes filia dictæ sunt, vt testatur Orpheus in hymno in Musas hoc pacto:

Μνημοσύνης κὶ Ζηνὸς ἐπιθρονοῦ δὴ Ζεφύρου

Μῶσαι Πιερίδες μεγαλόνομοι ἀρχαῖοι νομοί.

Mnemosyne Ioue & Iouisque satas de semine canso

Pieridas Musas præclaræ numina famæ.

Et Hesiodus in Theogonia:

Μνημοσύνης δὲ ἐξ ἁδῆς ἐβόησαντο καλλικίμοιοι.

Ἐξ ἧς αἱ Μῶσαι χρυσάμπικας ἐξέχουσιντο,

Ἐνία, τῆσιν ἄδων θαλίῳ, κὶ τέρψις ἀΐδης.

Mnemosynem prælibram dilexit Iupiter: ex qua

Inde nouem Musæ claræ nascuntur: & illis

Sunt semper cantus cordi, & conuiuia leta.

Cicero lib. 3. de natura Deor. ex altero Ioue natas esse quatuor Musas scribit, Thelxippen, Mnemen, Aæden, Meleten: è tertio Ioue nouem & ex Mnemosyne: è tertio item Ioue Pierias & ex Antiopæ, prioribus pares numero. qui ordines etiam tres fuerunt, tamen Iouis & Mnemosynes omnes filia dicuntur: atque natae sunt in Pierio monte, vt ait Zetz. hist. 90. chil. 6. Scribit Pausanias in Bœoticis primos omnium Aloëi filios tres Musas sanxisse coli religione oportere, Meleten, Mnemen, Aæden: mox Pierum Macedonem cum Thespias venisset, instituisse vt nouem Musæ his ipsis nominibus, quibus in hanc usque diem vocatae sunt, colerentur. At Aristoteles in libro de Choris tertio filias nouem Piero fuisse scribit, quas ille de nominibus Musarum appellauerit, ex quibus nati sunt illi qui Musarum filij dicti sunt à Græcis. Mimmerus verò Cœli filias fuisse Musas credidit, Ioueque fuisse antiquiores: cum alia etiam minores natæ è Ioue fuerint. Scriptum reliquit Euphranor in libro de Tibicinibus Euphemem nutricem fuisse Musarum. Alij Memnonis & Thespiæ filias putarunt. Fuerunt apud Thespienses Musarum ludi, qui Musea dicti sunt: in quibus proponebantur cantilenarum & harmoniæ præmia victoribus. Has Deas fuisse sacrorum conuiuiorum, quæ fiunt per lustrationes, & solennitatum, & omnis lætitiæ præsidēs, significauit Orpheus ita in hymnis:

Αἱ τελευτᾶς θνητοῖς ἀΐδεται, μῦσο πολεῖται.

Rite viris quo ostendistis conuiuia sacra.
Et alibi scriptum est:

Οὐδέ τι κήρυγμα μολυσίων βροτοί, ἢ γδ ἕασσι
 Κόλαστοι, αἰσι μέμλα χοροῖς, θαλίῃ τ' ἔσπειραις,
 Οἱ τι γάμοι, καὶ τ' ὄρχησσι καὶ Κύπερδ' ἔργα.

*Non linguant Musas mortales tempora vitæ
 Quæ moderantur : eis chorus, & conuiuia læta
 Sunt curæ : gratæque virum sunt nuptiæ, amores.*

*Eadem & carminum & musicæ inuentrices fuerunt, & totius
 sapientiæ moderatrices, sicuti testatur idem Orpheus:*

Κλύτε θιοὶ σοφίης ἰσθῆς οἰάκεας ἔχοντες.

Temonem sacre Sophiæ hæc audite tenentes.

Plutarchus tamen in libello de Musica ex Heraclidæ sententia non Musis, sed variis hominib. carminū inuentionem concessit: qui primā citharæ inuentionē Amphioni Iouis & Antiopes filio, eiusque poësin tribuit, utpote qui à patre doctus fuerit: Linumque ait Eubœensem primum lamentationes & fletus carmine edidisse, sicut hymnos Anthedonium Anthes, Philammonemque Delphicum canticos de ortu Apollinis, & Dianæ, & Latonæ. Demetrius Byzantius lib. 3. poëmatibus non Musis, aut Musarum filiis, sed ipsi Apollini harum rerum inuentionē tribuit: quippe quem dicat & tibiā, & citharā, & fidium cantus inuenisse: cutus rei adducit argumentū, quod inter Apollinis sacrificia hymni canebantur cū tibiis: cuius etiā signū in Delo fuit antiquitus illo habitu ut dextra arcum, sinistra Gratiarum alia tibiās, alia lyrā, alia fistulam ori Apollinis admouebat, ut ait Pausanias. Callimachus tamen in quodam epigrammate, non solū Musas poeticam facultatem, sed omnia scripturarum disciplinarumque genera inuenisse scribit: sed quid vnaquæque inuenerit, ita patefecit:

Καλλιόπη σφίλλω ἠρωδῆδ' ὄρεν ἀοιδῆς.
 Κλειώ καλλιχόρῳ κισσάρῃ μελιθεῖα πολυκλή.
 Εὐτέρπη τετρακκοῖο χορῷ πολυμήχα φωνίω.
 Μελπομένη θυπτοῖσι μελιθεῖνα βεβήτων ἠρε.
 Τερψιχόρη χαρμίσσῃ πᾶσαν πυχήμετας ἀοιδῆς.
 Τυμνὸς ἀθανάτων ερετῷ πολυτεπίαι ὄρεν.
 Ἀρμόνιω πάσῃσι Πολύμοια δῶκεν ἀοιδῆς.
 Οὐρακίη πόλον ὄρεν καὶ ὕδασιον χορῷ ἀστρον.
 Κωμικὸν ὄρεν Θέλεια βίον τε καὶ ἠθρα κισσῆ.
 Calliope reperit sapientis prouida cantus
 Heroum : Clio citharam clarissima : vocem
 Minorum Euterpe tragicis lætata querelis.

Melpo-

Melpomene dulcem mortalibus attulit ipsa,
 Barbison. at suavis tibi tradita tibia fertur
 Terpsichore. Diuisimque Erato mox protulit hymnos.
 Harmoniam cunctisq; Polymnia cantibus addis.

Vranix cæli motus atque astra notauit.
 Comica visa tibi est, moresque Thalia reperti.

Hæ Deæ magnum sunt in aduersitatibus solatium, & non le-
 ues illecebræ ad res honorificas: cum ab illegitimis volup-
 tibus & ab omni libidine nos reuocent, vt ait Theocritus in
 Cyclope.

Οὐδὲν ποτὸν ἔγωγε πεφύκει φάρμακον ἀλλο.

Νικία, ἢ τ. ἔλκεσιν, ἐμοὶ δοκεῖ, ἢ τ. σπλάγχων,

ἢ τῶ Πιερίδος κέρον δὲ τὸ τῶ καὶ ἀδδ

Γινταυ ἀνδραπόδις.

Nulla magis flammæ medicina repellit amoris;

Non quæ potatur, quæ unguuntur vulnere quam vis

Pieridum. leuis hæc est dulcis quippe medela.

Munera concessa est superiùm mortalibus agris.

Harum munus fuit militum animos per carmina inflamma-
 re in bellum, harum viros bonos in calamitatibus consolari,
 harum præclara facinora & res gestas decantare, vt eorum
 imitatione cæteri mortales ad virtutem incitarentur, quippe
 cum illæ cantilenæ essent in antiquorum conuiujs, vt patet
 in libello de Musica apud Plutarchum. Nam Homerus etiam
 conuenire existimauit, vt sæpius reuocatis in memoriam præclaris
 virorum illustrium rebus gestis mox instructi & accensi cum
 hostibus dimicarent. fuit enim cantorum & pœtarum anti-
 quorum institutum, vt se non solum moderatores animorū,
 sed etiam morum magistros cum suauitate profiterentur. nam
 Græcæ ciuitates liberis ab initio prima adolescentiæ rudi-
 menta poetiæ tradiderunt, non illi quidem nudæ, nec spo-
 liatæ omnino voluptate, sed castæ tamen, & moderatæ. Ex
 illa igitur musici cantus & lyræ & tybiarum modos docentes
 se & ipsorum morum magistros atque emendatores profite-
 bantur, quæ à Pythagora, & à posteris deinde Pythagoricis
 audiebantur. Homerus propterea cantores morum correcto-
 res appellauit, cum scripserit lib. 3. Odyss. cantorem custodem
 & monitorem Clytemnestræ relictum fuisse ab Agamemno-
 ne; qui mulierum laudes percurrens earum quæ maritis ab-

sentibus temperanter, & castè vixerunt, desiderium quoddam honoris, & gloriæ, & probitatis in eius animo impressit. postea dulcem faciens consuetudinem à malis cogitationibus abhorrentem illius animum confirmavit, neque priùs illa potitus est Aegisthus, quàm cantorem obtruncavit. cantabantur autem ab antiquis vel philosophicæ vel astronomicæ cantilenæ in conuiuiis, cuiusmodi est apud Virgilium cantus Iopæ in conuiuio Didonis: vel illustrium virorum præclara facinora ibidem cantabantur, quibus posteri ad illorum imitationem, ad virtutem inflammarentur: vt est illud Homeri in lib. 9. Odyss.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσι καὶ ἰδητοῖσι ἐξ ἔργου ἔντοιο

Μῆσ' ἀφ' αἰοιδῶν αἴκων ἀειδέμεναι κλέα ἀϊσέων.

Vt dapibus depulsa fames, vinoque refecti,

Musa iubet canere hinc illustria facta virorum.

Sic etiam, vt est in lib. 9. Iliad. cum præcones Agamemnonis ad tentorium Achillis aduentassent, illum cum cithara canentem illustrium virorum facinora inuenerunt, vt est in his:

Πολλὰ μὲν ἄρχομεν ἑταίροισι ἐνοσηγὰς,

Ρηϊδῶς πεπρωτὴν μεγάλης φρένας Αἰακίδαο.

Μυρμιδόνων, δὲ ὅππ' ἴτε κλισίαι καὶ νῆες ἰκέδωλον.

Τὸν δὲ δέσπον φρίνα τερπόμενον σέρμεναι κηρήϊον.

Κατὰ δαδαιλίην δὲ δὲ ἀρχομεν ζυγὸν ἴον.

Τὼ μὲν ἐξ ἀέροντι πτωχὸς ἠετῶν δόλωται.

Τῆ δ' ἄρα δομῶν ἐτερπει, αἰεὶ δὲ ἄρα κλέα ἀϊσέων.

Numina suppliciter Neptuni hi sancta precantur,

Mentibus Aeacidae magni suadere loquendo.

Myrmidonumque adeunt iuxta tentoria naues:

Mulcensem cithara hunc mentem inuenere sonoras

Pulchra ex aëre suo, cui clara manubria, & illam

Ceperat è spolis urbs diruta vt Ectionis.

Hac animum mulcens cantabat facta virorum.

Hæc erant illa ad virtutem & ad æmulationem incitantia, quæ in conuiuiis, in publicis conuentibus, & vel inter pocula ab antiquis cantoribus canebantur: res gloriose gestæ scilicet illustrium virorum, qui vel feliciter cum hostibus dimicassent, vel fortiter in bello pro patria cecidissent. Canebantur aliquando cantilenæ ad mundi mirabilitatem pertinentes, & ad infinitam diuinæ mentis, summique opificis sapientiam, aut ad astrorum cognitionem: cuiusmodi sunt illa quæ canuntur apud Apollonium lib. 1. Argonaut.

Ἡεῖδεν δ' ὡς γαῖα καὶ ἄρασις ἰδὲ θάλασσα

Τὸ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι μὴ σιωπηρότα μορφή

Νεῖμα ὅ· ἐξ ὀλοῦο διήκριθεν αἰμαῖς ἔκαστα.

Ἡ δ' ὡς ἐμπεδον ἂν ἐν αἰθέρι τῶν κερῶν ἔχουσαν

Ἄσρα, σελήνην τε, καὶ ἡελίοιο κέλευθον.

Οὐρεῖα θ' ὡς ἀπέτετε καὶ ὡς ποταμοὶ κελεύουσι

Αὐτῶσι Νυμφῶσι καὶ ἔρπετα παντ' ἐχέουσι.

Ἡεῖδεν δ' ὡς παρῶσι Οφίων Εὐρωῶσιν τε

Ὡς κενεὶς κούροντ' ὅ· ἔχον κερῶν Ὀυλύμπειο.

Ὡςτε βῆν καὶ χερσὶν ὁ μὲν Κρόνῳ εἰκάδε πῆλκις,

Ἡ δ' ῥ' ἐπ' ἐπεσον δ' ἐνὶ κώμασιν ἄκαυτοῖο.

Namque canebat vii primūm calum, mare, terra,

Vna fuit facies, commistaque forma vicissim:

Singulaque vi fuerant mox; tristi lite dirempta,

Vt stellis caelum sedes firmissima, Lunæ

Quæ ambages, Solisque viæ flexusque recurui.

Vt sunt cum Nymphis montes & flumina nata,

Serpentumque genus uariūm & genus acre ferarūm.

Vt prius Eurynomeque & Ophium semine nata

Oceani imparium tenuere niualis Olympi,

Vique hic vi imperij Saturno cessit honorem,

Ille Rhææ hinc latuere maris sub fluctibus altis.

Tanta denique fuit antiquorum cantorum modestia & tem-

perantia, vt neque inter procos quidem Penelopes turpia aut

lasciua canerentur: quamuis essent iuuenes ad omnem libi-

dinem, omnemque intemperantiam maximè propensi: sed

canebatur apud hos reditus Græcorum in patriam laboriosus

lanè ac perdifficilis; sicut patet ex his:

Τοῖσι δ' αἰείδεις αἰεὶ ἀείκλυτοῖ· οἱ δ' σιωπῆ

ἔιατ' ἀκούοντ' ὁ δ' Ἀχαιῶν νόσον αἰεὶ

Ἀχαιῶν, ὃν ἐν Τροίᾳ ἐπιτείλατο Πάλλα' Ἀθλιῶν.

Egregius cantor cantabat ibi, hique silentes

Audibant: reditum cantor cantabat Achisium

Difficilem è Troia, quem Pallas præbuit illis.

Harum igitur cantilenarum, & cantorum, & poetarum præsi-

des Musæ purabantur, quarum dux creditus est Apollo. Has

tanta suauitate dixerunt esse sapientes, vt optimum creditæ

sanæ remedium aduersus omnes voluptatum illecebras, sicut

ait Theocritus in Pastoribus:

ὄντ' ἐπ' ἱερατίας γλυκερότερον, ἢ τὸ μῦθον

Ἀνδρα, ὅσον ἰμῖν Μῶσαι φίλαι ἔς γῆ ἰρώσαι

Ταυθεῖον, τῶν δ' ἐπὶ ποτῶν δαλῆσαι Κίρκη.

Nunc ita ver gratum est apibus, non lumina florum;

Ut mihi sunt Musæ, quos lætæ respiciunt hæc,

Lædere non possunt mox diræ pocula Circes,

Est autem Musarum vis propè admirabilis credita: quippe cum ob suavitatem orationis, rerumque & figmentorum mirabilem varietatem, multa pro veris falsa persuadant: neque quidquam sit tam tenue & imbecillum quod poëtarum peritorum artificium non mirificè extollat, cum præsertim ipse de seipsis dicant in Theogonia:

Ἰδμῶν ψ βίβρα ποτὰ ἀ λίσεν ἐτύμοισιν ὁμοῖα

Ἰδμον δ' ὅτ' ἐθέλωμεν, ἀλθίδια μωθόσασθαι.

Mentiri scimus permulta simillima veris

Si libeat sursum? scimus quoque vera profari.

Fabulati sunt antiqui Musas grauter ferentes, quòd Venus amoris stimulos sibi iniunxisset, Adonim necasse eius amicum, cum aliæ aliorum mortalium desiderio captæ fuerunt: ut Calliope Oeagri, è quo peperit Orpheum & Cymothonem: Terpsichore è Stymone Resum suscepit, Clio Linum. è Magnete, atque aliæ ex aliis. Nam de laudibus venationis cautum pericudendum cænentes illum hiantem & imbibentem cantum detinuerunt, donec Maias Adonidis rivalis in Aprum verteretur, ipsumque Adonim percuteret: vel (ut aliis magis placuit) in Adonim aprum excitaret, à quo fuit ictus. tum ex Adonidis sanguine nata est anemona rubra, cum prius esset alba. cum Venus passis capillis ac nudis pedibus eò accurreret. rosa rubuit ob Veneris sanguinem, quia spina eius pedem grauter pupugisset. Fuerunt tamen nonnulli, qui Musas semper castas fuisse dixerint, ut testatur Plato in eo epigrammate, quod est apud Diog. Laert.

Α Κύπρις Μῶσαισι, Κοσμίαια τὰ Ἀφροδίτης

Τιμῶν, ἢ τὸν ἕρον ἡμῖν ἐροπλίσουσα.

Χ' αὖ Μῶσαι ποτὶ Κύπριον ἄρει τὰ ζωμῶλα ταῦτα.

Ἡμῖν δ' ἢ πῖταται πῦρ τὸ ταυδέειον,

Ad musas Venus hæc: Dabo Amori tela puellæ

In vos, vel Venerem præcipio colite.

Ad Venerem Musæ: Marti licet ista minoris.

Ad nos non didicit iste volare puer.

Fuerunt loca multa Musis consecrata, à quibus cognomina, fortitæ sunt, ut Heliconiades ab Helicone monte quem Otus & Ephial-

& Ephialtes illis consecrarunt, & à Pieria & Pimpla & Libe-
 thra, Pierides, Pimplistes, Libethrides, & Parnasides, & Pega-
 sides; quæ loca illis consecrata fuerunt à Thracibus Bœotæ
 accolis, vt ait Strab. lib. 10. quia Thracæ præcæ musicæ ope-
 ram dederunt, poeticamque harmoniam inuenerunt, quales
 fuerunt Ephorus, Orpheus, Thamyris, Musæus, & Eumolpus,
 qui quod scitè caneret, nomen obtinuit. Fama est Acheloi fi-
 lis cum Musis de cantu ausas fuisse aliquando contendere,
 quare prædictum supplicium passæ sunt. Fuerunt etiam cy-
 gni Musarum aues nominati ob cantum, vt testatur Callima-
 chus in hymno in Delum hoc pacto:

Ἡ μὲν ἔφη. κύκνοι ᾗ θεῶν μέγιστοι αἰδοῖ
 Μένιον Πακτωλὸν ἐκυκλωσάντη λίποιτες
 Ἐβδρμάμεις παρὶ Δῆλον, ἐπέθεισαν ᾗ λοχέην
 Μυσσίων ἄρνιδες αἰδοῦσά τῳ πετεινῶν.

*Hæc dixit: cygnique Dei præduce canentes
 Mæonium linquunt Pæctolum, teique quæterque
 Mox circa Delum volitant, circaque puellam
 Musarum volucres, auius mage iurba canora.*

Fuerunt his coronæ etiam sacratæ è variis floribus ac frondi-
 bus, & è palmis præsertim, quibus coronabantur ac plumis.

Nec plura his ferè de Musis tradita sunt ab antiquis,
 quæ nunc breuiter explicemus, Musas alij Mnemosines & Io-
 nis, alij Antiopæ & Iouis, alij Ménonis & Chespiæ filias fuisse
 putarunt: quoniam Musæ scientia, & optimus affectus animi
 illam imbibendam creditus est, qui nõ nisi diuinitus in nos
 inflat, cum omne bonum datum sit de cælo descendens à pa-
 tre luminum: conseruatur tamè & augetur memoriæ bonita-
 te & exercitatione: quare & Iouis & Memoriæ filias Musas
 dixerunt. Quid enim est aliud Mnemosyne, quàm memoriæ
 Antiopæ rursus exercitatio est vel potius æmulatio, cum quis
 pro vicibus contendit ne ab alio superetur canendi peritia.
 Meque aliud est sanè Memnon quàm memoria, aut Thes-
 pia quàm diuinatio, & diuina cognitio, id apertius etiam de-
 clarant nomina illarum Musarum, quæ fuerunt ab Aloei filia-
 bus cultæ: Melete scilicet exercitatio, Mneme memoria Ac-
 de cantus. Qui Musas Cæli filias dixerunt, & Ioue antiquo-
 res, in idem propè recidunt, nisi quod hi Iouem non mythi-
 cè sed historicè intelligunt. Harum Musarum nutricem fuis-
 se Euphemen dixerunt, quoniam bonum nomen & gloria,

& laus atque honor artes ac disciplinas alunt : neque vllus stimulus est hominibus acutior ac potentior quam gloria ad impellendum ad res honorificas. Qui musas tres tantum esse arbitrati sunt, crediderunt illas esse artes, per quas peruenitur ad sapientiae cognitionem. Communior tamen fuit opinio quod Musae essent sphaerarum animae : Vrania scilicet stelliferi caeli, & eius sphaerae, quae vocatur aplanis : Polymnia Saturni, Terpsicore Iouis, Clio Martis, Melpomene Solis, Erato Veneris, Euterpe Mercurij, Thalia Lunae : quae sicut magis recedunt à medio mundi, ita diuersos sonos efficerent. Nam cum aliae sphaerae tardiores sint, aliae velociores, aliae medium inter hos motus sortiantur, eadem credita fuit sonorum esse differentia : ita vel ex velocissimo & ordinato caelorum motu, contactuque potestissimo & varia & ingens efficitur melodia, vt arbitrati sunt Pythagorici. Sunt igitur octo Musae commemoratae, totidem sphaerarum toni, ex quibus redundat ista quae nona addita est, Calliope : quasi bonum centum dixerim. Hae cum sint propinqua primo corpori quod mouetur, cui sedes Dei proxima creditur ; distae sunt circa aram Iouis tripudiate, vt ait Hesiodus in his:

Καὶ τὸ ἀεὶ κλυτὰ τε ἰοῦδα πόσ' ἀπυκτὸν

Ὀρχήστρας, καὶ θρωόν τε ἀδωτός Κρονίου.

Haec teneris pedibus vitæ : nam fontis ad oras

Vique choros ducunt Iouis omnipotentis ad aram.

Cum verò varia sint harum Musarum studia, variis quoque delectationibus capiuntur animae mortalium, quae ex illis sphaeris, vt senserunt Pythagorici, descenderunt. Nam qui è Luna, cum magis Thaliae naturae sint obnoxij, comica lasciuia & petulantia delectantur. Qui descenderunt è sphaera Saturni, vel è Polymnia ; cum sicco sint ac frigido temperamento, multa pollent rerum praeteritarum memoria : nam ingenia & corporum natura planetarum plerumque consentiunt, & ideo alij alijs studiis delectantur. Pro planetarum aspectibus exempli gratia, si Mercurius sit forti bonoque aspectu eloquentiam & elegantiam praebet, & suauitatem orationis, & scientiam atque ingenium praefertim in rebus mathematicis. Idem cum Ioue, theologos & philosophos generare putatur. Idem si conjunctus sit cum felicitis Martis aspectu medicos facit peritos & fortunatos : ac cum malo aspectu vel

vel imperitos vel infelices, vel etiam fures vt creditur, quod precipue contingit vbi combustus dicitur à Sole. Cum Venere poetas gignit & musicos. Cum Luna mercatores cautos & diligentes negotiatores. Cum Saturno tribuit scientiam ac peritiam vaticiniorum, estque non solum mutabilis cum natura illorum planetarum quibuscumq; commiscetur, sed etiam adauget eorum vires. nam quanto potentiore aspectu illas respexerit, tanto felicior est illorum virtutibus augendis: quippe cum crescant minuanturque vires ceterorum planetarum huius malignitate vel beneficentia. Sed horum planetarum vires, ac varietatem studiorum ita expresserunt illa carmina.

Clio gesta canens trasactis tempora reddit.

Melpomene tragico proclamat maesta boatu.

Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.

Dulciloquis calamos Euterpe statibus urges.

Terpsichore affectus citharis mouet, imperat. auget.

Pléctra gerens Erato saliat pede, carmine vultus.

Carmina Calliope libris heroica mandas.

Præcæci motus scrutatur & astra.

Signat cuncta manu loquitur Polymnia gestu.

Mentis Apollineæ vis has mouet undique Musas:

In medio residens complectitur omnia Phæbus.

Nam scriptum reliquit etiam Zetz. hist. 90. chil. 6. nihil aliud esse Musas quam cognitionem & animi vim illam quæ intelligit: cum Helicum Musarum locus à vertendis foliis sit nominatus. Has igitur non harmoniæ solum musicæ vim habere arbitrati sunt antiqui, sed etiam componendorum morum, temperandorumque animorum ab immoderatis perturbacionibus. Nam qui Musicæ & poetice facultatis studiosus sit, is ferè libidinofus & inhumanus esse non solet: cum omnia vitia otium & inscientiam, ac non disciplinaram studii, comitentur. Inde accidit vt musicam diuinam scientiam crediderit Pythagoras, vt ait Strabo lib. 10. Georg. Cum crederent igitur antiqui omnes res humanas à mente diuina, & à corporibus coelestibus aliquo pacto gubernari omnem curamque peritiæ præstantiam deorsum mitti tradiderunt à Sole, & à cæteris planetis: cum re ipsa sine ope diuina vis humana debilis & imbecilla sit ad omne opus perficiendum:

quare Musæ sæpius ad ferendum opem vocantur à poetis. Illi qui Musarum filij dicti fuerunt, ea fuerunt ingeniorum scientiaque præstantia, ut diuinitus è cælo demissi inter homines viderentur, cum nullum Veneris desiderium alioquin cadere possit in corpora cælestia. At nunc de Dædalo dicamus.

De Dædalo. CAP. XVI.

DÆDALVS, quem ingeniosum & præstantem virum fuisse vel nomen ipsum significat, nulla alia de causa fuit tot fabularum figmentis implicatus, ut vix tandem ex illis euolare potuerit, nisi ut præclara exempla rectè sapiensque viuendi hominibus relinqueret. Hunc Eupalami siue Euphemii filium fuisse & Alcippæ testatur Zetz. hist. 19. primæ chili. At Phærecides Dædalum Erechthei viri Atheniensis, & Iphinoes filium fuisse scripsit, à quo etiam tribus Dædalidæ Athenis fuerunt vocatæ. nam Dædalus fuit è stirpe regia illorum qui dicti sunt Metonidæ. At Pausan. illum fuisse Palamaonis filium scripsit in Bœoticis. Hic non magis ob artis præstantiam, quàm ob errores & casuum varietatem celebrato nominis apud omnes gentes claruit. Dicitur solum vertisse, quia sororis suæ Perdices filium Attalum, vel Acalum, ut alij malunt, vel Telen discipulum, at non (ut quidam putant) filium Perdices, de tecto per inuidiam deiecerit: id enim cum commisisset, sciebat quibus legibus erat obnoxius. quare metu pœnarum ad Minoem Cretæ Regem confugit, quem Eadæus eius discipulus, patriæ Atheniensis, secutus est. ait tamen Paus. in Atticis Calum nominatum fuisse illum, ob cuius cædem Dædalus è patria profugerit. Est enim illud innatum præstantioribus ingenitijs ut superiores, aut etiam pares, æquo animo perferre non possint, cum omnes maximè nitantur excellere. Hunc fabulantur è Minerua architecturam & yniuersam artem ædificandi, lignaq; formandi edoctum fuisse, quia cum in Cretam penetrasset & ipsi Regi, & filiabus Regis, ob insignia opera quæ fecit, mirificè gratus fuit. Hic labyrinthum ad formam illius Ægyptij labyrinthi extruxit, cum eius rationem tantum audiisset. Deinde Pasiphæ factus etiam familiaris, cum ingenti tauri desiderio teneretur, illudque Dædalo aperuisset, (nam Venus ob Solis odium, qui suum adulterium patefecit, in omem Solis prolem sæuiebat) Dædalus

dalus dicitur miro artificio ligneam vaccam excogitasse, in quam inclusa Pasiphae cum tauro rem habuit. At enim re postea comperta capitalis fraudis damnatus cum filio è vinculis elapsus. Inycum, quæ vrbs erat Siciliæ, ad regem Cocalum amisso filio in itinere euasit, at eum cum Minos insequeretur naui, ad eam Siciliæ partem applicuit primum, vbi Minoam urbem postea vocatam condidit, de qua ita meminit Gregorius Gemistus in primo libro rerum Græcarum. *κατέπλευσε ὑπὸ τῆ Σικελίας ἐς Μινώων πόλιν, ἧ ἔκτισε μὲν Μίνως ἐκείνη, ἡ Κρητῶν βασιλεὺς ὄντι ἐς Σικελίαν ἐπὶ Δαδάλου ζήτησιν ἀφειγμένῳ, Κωκκίλο τῷ Σικελῶν βασιλεὶ ἐπιζῆτοῦσθαι.* Navigauit ad eam primum Siciliæ partem, vbi condita est Minoa quam Minos edificauit ille Rex Cretensium, quando Dædalum quærens in Siciliam appulit, & vsus est perbenigno Regis Cocali hospicio. Hic cum à Minoe repeteretur, neque eum Cocalus dedisset, bellum inter Minoem & Siculos exarsit, vt ait Paus. in Achaïcis. Cum in Siciliam venisset, tanto fuit in honore apud omnes Siculos, vt nullius nomen omnino per id tempus neque in Sicilia, neque in Italia magis esset celebre. Cum verò fugeret è Creta fabulati sunt antiqui Dædalum sibi & Icaro filio alas è cera excogitasse, vt eis ex imperio Minois, qui latè terra marique imperabat, eo tempore euolarent. Sed cum Dædalus & Icaro & sibi alas humeris aptaret, multis verbis filium monuit ne vel sublimiora loca, vel mari nimis propinqua expeteret, sed mediam quandam regionis viam seruaret, seque volantem sequeretur. verùm Icarus, quæ sunt adolescentum ingenia, parum ea referre ratus, neglectisque vtilibus paternis ac salubribus admonitionibus, captus suauitate volandi altiora loca expetiuit. quare alis nimio Solis colore liquefactis, in mare præceps decidit, quod ab eo fuit Icarium non, natum, vt ait Ouid. lib. 2. de arte:

*Icare clamabat pennas aspexit in undis;
Ossa regis tellus, æquora nomen habent.*

Andrætas tamen Tenedius in navigatione Propontidis, Icarium mare non ab Icaro Dædali filio, sed ab vna Cycladum, quæ Macris & Icarus dicebatur, nominatum fuisse scripsit. Habuit Dædalus vxorem Gortynidis filiam, è qua suscepit liberos Scillidem, & Dipænum, vt ait Pausan. in Corinthiacis: è quadam Cretensi muliere præterea Iapygem, è Naucrate serua Icarum. Atque à Iapyge filio Dædali Iapigia

dicta fuit ut ait Strab. lib. 6. Cum ante Dædali tempora sine manibus vel pedibus, vel oculis statuæ effingerentur ab antiquis, primus omnium mortalium Dædalus deficientes partes sufficit: quare dictus est fecisse simulacra, quæ mouerentur, quòd non etiam pedibus carerent, ut indicat Euripid. in Hecuba:

Εἰ μοι ἤδοτο φέρειν ἐν βραχίονι,
καὶ χερσὶ καὶ κόμην, καὶ ποδῶν βάσιν,
ἢ Δαίδαλον τέχνησιν, ἢ δῖον Πηνελόπειαν.

*Si sis mihi uox, brahiis si roboras,
Si uel manibus, comisque, si in ingressu pedum,
Vel Dædali arte, vel Deidem cuiuspiam.*

Sic Plato Comicus in Decipiente:

Τὰ δαίδαλεα πάντα κινεῖσθαι δοκεῖ,
ἐπίπειν τ' ἀγάλμαθ'.

*Dicas moueri cuncta sanè Dædala, &
Videre simulacra.*

Primus enim oculos formauit, & crura ac manus fecit, cum antiquiores oculos clausos, demissasque manus, ac lateribus annexas confingerent. Alij dicunt primos Rhodios statuas fecisse quæ (ut ait Aristarchus) vagarentur, atque quòd prius essent rudes, Dionysum apud Chios ligatum fuisse inquit Pölemo. Non tamen ad perfectam & absolutam artem sculpendarum statuarum ventum erat adhuc Dædali tempore, quippe cum scribat Paus. in Corinthiacis Dædali opera rudia fuisse neque aspectu decorâ, sed quæ tamen diuinitatem quandam præ se ferrent. Inter præclara Dædali opera sella compæctilis numerata est, quæ in delubro Mineræ Poliadis apud Athenienses dicata: omnesque lignæ statuæ, Dædalis dicebantur antiquitus. Erat & solemnitas quædam, quæ Dædala vocabatur, quam hac de causa institutam fuisse fabulantur: Iuno aliquando Ioui irata dicitur in Eubœam peruenisse, quam cum placare Iupiter conaretur, ad Cithæronem, qui Plataënsibus imperabat, virum consilio & calliditate sanè præstantissimum peruenit. Tum Iupiter eius monitu lignè simulacrum fabricauit, quod vestibus indutum super plaustro collocauit, famamque in omnes dedit, quòd esset Platazam Alopis filiam ducturus. Id ubi sensisset Iuno, statim aecurrit, manusque imagini iniiecit, tum lacerata veste sensit se iucundè fuisse deceptam: quare facilè cum Ioue in gratiam rediit. Ad huius

huius memoriam lignea imago, quæ Dædala vocabatur, septimo quoque anno plaustro imponebatur, & cum pōpa ad delubrum Iunonis vehebatur, ut scripsit Phylarchus lib. 19. historiarum. Neque tamen ex quibusvis lignis illa imago efficiebatur, sed hoc ritu eligebatur ad illam lignum. Lucus fuit quidē in Bœotia non procul ab Alalcomenis omnium maximus, & peruectus ibi quercus, ibant in eum lucum Platæenses, & eliarum carniū frustra exponebant, quibus præter cæteras aues maximè negotium fuit cum coruis, quos omni conatu arcere, & à carnibus expellere nitebantur. Ex aliis verò volucribus obseruabant, quæ carnem arripuerit, super qua arbore confederit: neque licet ex alia materia Dædala cedere, nisi ex illa arbore quæ prima ita fuerit indicata. Fertur Dædalus apud Selinuntios speluncam quandam tam miro artificio excogitasse, vnde vapor quidam lubricus, tantęq; amœnitatis exhalaret, ut ex humanis corporibus sudorem cum quadam suavitate euocaret, vnde corpora ægrotantia facile sanitati restituebantur, atque præclari postea artifices statuarum ex Attica Dædali officina, ac nobiles manarunt complures, inter quos non vltimum locum obtinuit Onaras Ægineta Miconis filius, ut ait Paus. in rebus Eliacis, & Ageladas Argius Damophon Sicyonius, Arcefilaus Chius, Leocharis Sidonius, Alcamenes Cyprius, ut alios præmittam. Nam quanta insignium opificum multitudo iisdem ferè temporibus floruerit, & quæ singulorum opera memorabilia extiterint, visum est non fore superuacuum atque iniucundum, si quanta fieri poterit breuitate recenseamus: siquidem vna est ars pictura, quæ non valde dissentit à liberalibus vocatis disciplinis. Quis, n. audeat ipsam picturam omnium bonarum artium alumnam, & simiam (ut ita dixerim) naturæ ab illis disciplinis seiungere: cum vnà hæc sit ars, quæ quasi tacita historia res gestas, & formas corporis, & colores multò diligentius imitetur, quam oratione exprimi possit, & ad posteros in manus tradat. Hæc ars omnium optimarum artium alterici Græciæ familiaris, ita plantas & animalia imitans superioribus tēporibus naturam attigit, vbi condescuta fuit potentiorum studia, ut vel cum ipsa natura contendere ausa sit, cum omnem naturæ mirabilitatē in omnib. naturę operibus miscere exprimeret. illud cum Græcię esse cognitum, meritò fuit in consuetudine positum ut prima adolescentium nobilium rudimenta essent lineamenta corporum effin-

gere, quæ cognitio autore ac suasore Pamphilo vnâ eum liberalibus artibus à teneris imbibebatur, seruis prorsus incognita & interdita. Nam profectò tam fuit mirabilis in quibusdam picturâ præstantia, vt non modò lineamenta corporis & figuræ & colores exprimeret, verumetiam quantum quisque vixisset aut victurus esset apparetur physionomis, quod assecutus est in primis Apelles. & quod magis mirum videbatur, cognoscebantur in picturâ omnes animorum motus expressi ab eodem artifice, cum populum Atheniensem fecisset ea forma vt hæc in illo omnia cognoscerentur. Enimvero, nisi cum Physionomia consentiat pictura vel sculptura, non est magnopere vtilis existimanda. quare totum fere artificium in capite præcipue fingendo consumitur, atque quod reliquum est magna ex parte in extremis membris. Tunc. n. perfecta est cognitio figurarû, si appareat in eis physionomia cum rebus gestis consentire. sin autem, suæ sunt imagines ipsiis artificibus ad custodiam officinarum relinquenda. Sunt autem ista & insigniorû quorundam pictorû nomina, & præstantiorum illorum opera, quæ memorabilia visa sunt antiquis scriptoribus.

Androbij nobilissimi pictoris opus fuit præter cætera nobile existimatum Danæe portata è ventis per mare, quam piratae tanquam stupidi apparebant admirati. Deinde mirus Hercules in Oeta monte super pyra impositus, qui cum reliquisset quidquid haberet humanum, cum magna lætitia, vt apparebat, à Diis in cælum excipiebatur & Scyllis anchoras Persicæ classis præcidents, & Stratonice & Deianira.

Agacritus discipulus Phidix Maueram fecit Itoniam, & Iouem non longè à Coronea ex ære.

Ageladas Argiuis Iouem fecit Imperatore v apud Messenios, cuius etiam opus fuit Hercules impuber apud Achaeos, & Iupiter puerili facie ex ære. deinde quatuor equi Enei, qui in Delphos ab Argiuis pro concepto voto missi fuerunt, & totidem Tatentinorum.

Alcamenes sculptor fuit insignis, qui Veneris simulacrum fecit & Iunonis in via Phaleri, quæ deducebat Athenas, & Martis armati signum, & aliud mirabile Veneris in vrbis regione Noctis vocata: Bacchi item simulacrum in templo ex ebore & auro, quod fuit iuxta theatrum: Hecates signum Athenis è tribus corporibus simul iunctis Epipyrgidiam vocatum: Aesculapij signum Mantinez: apud Bæoros

labores Herculis ad formas colossorum è lapide Pentelico.

Alcistère quoque foemina pinxit saltatorem egregium æstimatum, quando non mares solum, sed etiam foeminae in arte pingendi claruerunt. nam & Aristaretæ Nearchi filiae ac discipulae perpulcher memoratur fuisse Æsculapius, & Lala Cyzicena perpetua virgo ingeniosa fuit exprimendis penicillo mulieribus, cum multas pinxerit, ac seipsam quoque egregie speculo effinxerit.

Alcmenis opus Thebanis est Hercules & Minerua è lapide Pentelico specie colossi.

Amphion Gnosius Acestoris, filius fecit Cyræneis Battum in curru sedentem cum matre Cyrene auriga, ac Libye nymp̄ha, quæ Batto coronam imponat.

Anaxagoras item Ægineta signum Iouis fecit in Olympia, & Herculem ex ære cum leone Nemæo colluctantem, eumque suffocantem arctissimo complexu.

Antermus, Niciades, Malas communi opera aliam Dianam fecerunt lapideam Lasiis, atque aliam Chiis, quæ prooptica ratione intuitus seuera ac propè irata apparet templum ingredientibus, at exeuntibus iam placata, & benigna, quorum & alia opera fuerunt è Pario lapide.

Antiphanes Argivus Castores fecit in Delphis, cuius etiam opus fuit equus æreus, & Lucina parturienti assistens.

Antiphilus autem pictor fuit non ignobilis, qui multa egregia opera fecit, sed omnium principatum tenuit puer in ignem curuatus inflans, quo igne paululum flatu excitato tota domus videbatur aliquantulum lumen accipere per noctem. pinxit & Satyrum cum pelle pantheræ.

Apelles quoque patria Couis peritia & gloria artis pingendi nemine inferior, pinxit celeberrimam Venerem emergentem, cuius vultum tantum ac pectus expressit è Phrynes formosissimæ amicæ aspectu, quod ea talis videretur Neptuniorum Cerealiiorumque tempore in omnium Græcorum conspectu ad mare vestibus & comis solutis. fecit & eximiam Dianam, & in Epheso Alexandrum pinxit cum Iouis fulmine, & eundem triumphantem, & Bellum cum illo manibus reuinctis à tergo: Castorem, Poliucem, Victoriæ. Pinxit & Clytum super equo properantem ad bellum, cui galeam puer porrigebat: & heroem nudum mini artificijque expressas corporis partes, & equum in certamine, & Arche-

laum cum vxore & filia. Sed omnium eius operum præstantissimus creditus fuit Antigonus thoracatus, super equo incedens. pinxit & Dianam ad Homeri carmina, & mensam celebrem miro artificio excogitauit. atque cum Antigonus esset altero lumine orbatus, prior excogitauit rationem occultandi vitij, vt quod deesset corpori, picturæ deesse videretur: nam solam partem integram ostendit, aliam in vmbra conuersam occultauit. Pinxit & quæ penicillo exprimi ferè non possunt, fulgura & tonitrua: & Venerem Choïs inchoauit tantum, sed opus mox illi inuidit. edidit volumina doctrinam picturæ continentia, qui cognitus fuit Protogeni vel è tenuitate lineæ in tabula. tantæ verò præstantiæ creditus est, vt soli liceret Alexandrum pingere, cum alijs esset veritum.

Apollodorus patria Atheniensis, qui floruit tertia, post nouagesimam, Olympiade, pictor fuit clarissimus, cuius miri artificij creditus est Ajax Iouis fulmine percussus, ac tantæ pulchritudinis, vt nihil tale ars pingendi habuerit præstantius ante illa tempora, cuius etiam pulcherrimus fuit sacerdos adorans.

Arcefilaus pinxit Leosthenem in Piræeo apud Athenienses, opus eximium creditum, & eius filios præter cætera, qui Leosthenes Macedonas duobus prælijs vicit in Bœotia & Thermopylis.

Arctices patria Corinthius illud laudis iure sibi vindicatur in arte pingendi, quod primus fuit cum Thelephane Sicyonio, qui hanc artem exercuerit, qui lineis tantum figuras adumbrabant, nulloque utebantur colore, sed pro coloribus lineas interius spargebant. inde effectum est vt alij Corinthium alij Sicyonium inuentum esse censuerint pingere aut lineamentis inducere. Verum cum hi artifices parum naturam imitentur vt adhuc rudes pingendo, necesse fuit nomina illorum picturis adscribi, quos exprimere pingendo fuissent conati. Quis enim nesciat nihil æquè naturam imitari, quam colores si fuerint cum aptis conuenientibusque lineamentis conueniant? necesse est enim vt vtrique ad exprimendam effigiem conspirent, sin autem alterum horum defecerit, inanis prope est omnis labor artificum. quare plurimum sibi deesse statuarij fateantur oportet, qui sola delineamenta, per marmoris vel metalla possunt imitari. plurimum igitur se debere fateantur

veantur oportet pictores Periphanto Corinthio, qui primus omnium colorem excogitavit, qui resta trita colorare cepit. alij tamen Philocli Aegypto, alij Cleanti Corinthio inventionem lineamentorum attribuerunt.

Ardalus egregia opera fecit duos Vulcanos, alterum in Delphis, alterum in templo Mineræ Poliadis ex ære: quo tempore unâ cum pictoribus insignis statuariorum, & metallâ in figuras hominum aut beluarum fundentium multitudo claruit: nam quamvis diuturniores sunt figuræ quæ funduntur aut exciduntur, quàm quæ pinguntur, neque tam facile patiuntur temporum iniurias, eandemque rationem membrorum siue analogiam obtinere possunt, quam & pictura, tamen minus habent colores, quod maximum est naturæ ornamentum & iudicium ad mores & ingenium cuiusque dignoscendum: fuerunt tamen quidam artifices qui pingendo, fundendo, & excidendo suum ingenium expresserint.

Argeus enim qui Iouem effinxerat ex ære, idem in signem Apollinem fecit ligneum, sicuti Attalus Atheniensis Herculem fecerat lapideum in Naxo, mox excidit Apollinem Lycium è ligno.

Aristides autem Thebanus tantæ præstantiæ fuit pictor, ut per colores non solum figuras exprimeret: sed etiam primus animorum motus imitatus sit, qui pinxit pugnam Alexandri Macedonis cum Persis, opus sanè celebre, & miræ pulchritudinis. Pinxit & Liberum patrem cum Ariadna, quæ tabula vendita est sex millibus sestertiorum. mirificè apparuit animi perturbatio fœminæ in ea tabula, in qua capto quodam oppido puer exprimebatur se volutans ac repens ad mammam matris è vulnere morientis, quæ videbatur sollicita de puero. pinxit & currentes quadrigas & venatores cum præda, & senem cum lyra, qui apparebat puerum docere atque ægrè ferre tarditatem ingenij, & ægrum magnopere laudatum.

Aristocles Cydoniates discipulus & filius Cleetæ pulcherrimum Ganymedem fecit ex ære apud Eleos, qui ab aquila ad Iouem portaretur, & Herculem pugnantem pro baltheo.

Aristolaus Pausiæ filius memorabiles pinxit Periclem, Epaminondam, Medeam, Virtutem, populum Atheniensem, Theseum.

Aristomedon statuas fecit æreas complures in Delphis, & Latonam præcipuè præclaram gestantem paruulum Phœbum, & quæ ducebat manu Dianam paruam.

Aristonomus Ægineta Iouem fecit apud Eleos altera manu auem, altera fulmen gestantem æreum cum corona capiti imposita è variis floribus.

Ascarus Ageladæ Sicyonij discipulus Iouem item fecit coronatum floribus apud Eleos ex ære, fulmenque dextra tenentem tanquam eiaculaturum. Fecit etiam Pana cum Cupidine colluctantem.

Asclepiodori vnum tantum opus memoria dignum fuisse percepimus: tabulam nimirum duodecim Deorum.

Athenio Maronites egregius pictor Glauconis Corinthij discipulus pinxit Athenensibus mulieres sacra canephoria celebrantes, hoc est, canistros variorum florum plenos super capitibus ad templum Cereris gestantes. fecit item Achillem sub habitu muliebri occultatum, & ab Vlysse deprehensum. fecit & mirificam tabulam Agasonis cum equo.

Athenodorus Lacedæmonius Apollinem & Iouem fecit è marmore in Delphis.

Bathydes Mægnesijs statuarius sellam fecit apud Spartanos Amyclæi, & Minotaurum æreum, qui viuens trahi victus à Theseo videretur. Sustinebant illam sellam à fronte duæ Grætiæ, & à tergo duæ Horæ, cuius in læua parte Typhon & hydria inerant, in dextra Tritones. Iupiter Taygetem, Neptunus Alcyonen portabant. inerat & Herculis pugnæ cum Cygno, & Centaurorum apud Pholum, & Persei facinus in Medusam, & Herculis cum Thurio Gigante certamen, ac Tyndari cum Euryto. Leucyppi filiarum raptus. Mercurius Liberum patrem nuper natum in cœlum portabat. Pegasus Achillem Chironi alendum erudiendumque tradebat. Cephalus ob formam rapiebatur ab Aurora. Achilles pugnat cum Memnone. Hercules Diomedem obruncabat, & Hydram, & canem Plutonis rapiebatur, Geryonis boues abigebat, Actoris filios in superiori margine trucidabat, leonem strangulabat, & mox pugnat Oreo Centauro, & cum Acheloo luctabatur, Nessum ad Euenum amnem interficiebat. Harmoniæ celebrabantur nuptiæ Deorum donis. Mercurius tres Deas deducebat ad iudicium. Iuno Io in vaccam versam intuebatur, Mineruaque Vulcanum fugiebat. Bellerophontes

phontes Lyciæ monstrum conficiebat. Calais & Zetes harpyias à Phinao arcebant. Theseus & Pirithous Helenam rapiabant. Apollo & Diana sagittis Tityum conficiebant. Admerus aprum & leonem ad currum iungebat: cum multa inessent præterea. cui operi Gratia & Dianæ Teucophrynes signum est additum.

Boethus Carthaginensis eximium Pusionem fecit nudum inauratum apud Eleos, qui erat ad pedes Veneris è marmore, cum Venus esset opus Cleonis Sicyonij. Nam per multi fuerunt artifices, qui ob vnum tantum opus egregium fuerunt celebrati: vt Timotheus cum Æsculapij signum fecisset apud Træzenios: Theopomus Ægineta, qui taurum fecit ex ære in Delphis: Theocles Lacedæmonius, qui quinque Hesperidas apud Eleos excidit: Policles, qui fecit æreum Hermaphroditum: Nicodamus Mænalius, qui apud Eleos fudit Mineruâ ægide & galea munitam: Mendæus Pæonius, qui Victoriâ fecit æream apud Eleos super pila: Hermion Træzenius, qui excidit Apollinem Pythium apud Samios: Hypatodorus, qui Mineruam in vrbe Aliphera: Iphicles, qui lænam ex ære elinguem ob Aristogitonem: Leocharis ob Iouem Polium æreum in arce Atheais: Callo Ægineta ob puerum Mamertinum æreum apud Eleos pulcherrimum, & Mineruam ligneam in arce Træzeniorum: Calyphon Samius ob æream Discordiam in templo Dianæ Epheciæ: Eleutherius ob Bacchum è Pario lapide apud Athenienses in templo Liberi patris iuxta theatrum: Euchir Atheniensis ob Mercurium marmoreum apud Pheneatas: Endæus Dædali discipulus ob Mineruam marmoream sedentem in arce Athenarum: Doryclides, Lacedæmonius Dipæni discipulus ob Themidem marmoream apud Eleos: Epeus ob Venerem ligneam in æde Apollinis Lycij: Endius ob Mineruam Aleam, quam fecit ex ebore.

Bryaxis celebratus fuit ob Apollinem æreum & Iunonem apud Pheneatas, qui fecit Æsculapij quoque & Hygiæ signa apud Athenienses, in Iouis Pulueri cognomento delubro, quod fuit sine tecto.

Bularchus is qui floruit Olympiade decima sexta, pinxit magno artificio Magnetum prælium, quæ tabula tanti pretij habita est, vt pari pondere auri sit repensa.

Buthieus Myronis discipulus puerum in ignem inflan-

tem fudit, & Argonautas, & aquilam gestantem Ganymedem, quem Iouis iussu rapuerat. erat ita concinnè facta ut eum vnguibus non læderet. deinde Apollinem cum diademate.

Calamidis Agrigentini insignia opera fuerunt apud Eleos pueri ærei dexteras tendentes, & signum Victoriæ inuolucrace sine aliis Athenis: Æsculapius imberbis apud Corinthios ex auro & ebore, qui dextera fructum pineum tenebat, ac læua sceptrum. fecit Athenis & æream leenam propter Pistrati casum, & Thebis signum Ammonis: apud Tanagros Mercurium æreum arietem humero gestantem, & Apollinem Alexicacum Atheniensibus, & Veneris signum æreum.

Callimachus cæcizotechnus æream quandam lucernam fecit, quæ per annum arderet, neque tamen in ea oleum consumebatur, quam deposuit Athenis in arce Mineræ: ac primus lapides terebrauit. fecit & Iunonem desponsatam apud Platæenses.

Calyphon Samius in templo Dianæ Ephesæ pugnam pinxit Troianorum ad Græcorum naues: & imprimis Discordiam vultu horrendo.

Canachus Sicyonius Apollinem fecit Philesum, & ceruam mirabili artificio. Apollinem item Didymæum Milesiis, & Ismenium Thebanis, & Venerem ex auro atque ebore Corinthiis. cuius tamen opera fuerunt rigidiora, quam ut vera imitarentur.

Cephisodorus ille qui floruit nonagesima Olympiade Pacem fecit æream Atheniensibus, quæ Plutum in sinu gestaret, & aram Iouis, & Mineruam in porto Athenarum.

Cephisodotus & Xenophon fecerunt Arcadibus Dianæ Sospitæ simulacrum è lapide Pengelico.

Chalcotheses Atheniensis mirabilis & ipse opifex fuit existimatus, quamuis fictilia tantum effingeret, hoc est. imagines & statuas è creta, cuius etiam causa ob multam huiusmodi fictilium statuarum copiam locus Ceramicus nominatus fuit Athenis.

Chares Lyndius colossum fecit Solis apud Rhodios septuaginta vlnarum miræ pulchritudinis.

Chionis opus fuit eximium in Delphis Minerua & Diana marmoreæ.

Chiri-

Chirifophus Cretenfis fecit è marmore Pario apud Tegeas simulacrum Apollinis auratum.

Chryfippus Solenfis præterea & Zeno Mnasei filius, dicuntur fuiffe omnium pictorum fuæ ætatis pingendis animalibus præftantiffimi, quorum alter Herculem fecit leonem Nemezum fuffocantem, alter expreffit aprum Calydonium mifficè penicillo, & Hefionen ceto expofitam mœftam, & aues Symphalidas.

Cimon Cleoneus, qui in corticibus pingere confuevit, prior optimè membra diftinxit, venasque in corporibus expreffit, & finus in veftibus ac regas retulit. inuenit & catagrapha vocata defpicientes, fufcipientes, fcilicet, ac refpicientes penicillo exprimere.

Cleon Sicyonius ftatuam fecit æream Dinolochi pueri, qui pueros omnes vicerat in Olympicis certaminibus, quod opus fuit pulcherrimum iudicatum.

Critias Epicharmum aheneum fecit opus in figne, fe in curfu armatorum exercentem.

Cteficles quoque ftatuarius tantæ pulchritudinis, tantique artificij muliebrem ftatuam è Pario lapide fecit in Samo, vt eius amore incredibili captus fit Chifophus Selymbrianus, cum qua vbi propter frigus ac duritiem congregi non poffet, eo vsque cupiditatis accessit, vt carunculam quandam prætenderit, atque omnino concubuerit, vt ait Adæus Mitylenæus in libro de ftatuariis.

Cyclopes etiam non ignobiles ftatuarij fuerunt, quippe quorum opus fuit Leones marmorei Mycenarum portæ infidentes, & marmoreum caput Medusæ iuxta Cephifum amnem.

Dædali item multa opera fuerunt nobilia, inter quæ fella læficaria compactilis in arce Athenarum, & Hercules Thebis apud Bœotos: apud Lebadenfes Trophonius & in Creta: lignea Minerua apud Gnofios: Olunte Britomartis. Venus lignea apud Delios: apud Corinthios fignum ligneum Herculis nudî; rude illud quidem, fed tamen, vt aiunt, quod diurnum quiddam præ fe ferret. apud Samios finxit ligneam Iunonem, erant autem hæc ligna, è quibus folis fere fimulacra conficiebantur antiquitus, cedrus, lotus, quercus, cypariffus, hedera, cilicia, ebenus.

Dædalus Syconius cuius fuit filius, & difcipulus Parrocles,

trophæum Eleis in Alte erectum laborauit, quod partum fuit deuictis prælio Laconibus, qui etiam signa Pancratiæstarum fecit, ut plerique artifices, quæ à nobis silentio inuoluuntur cum res non sint visæ valde memoria dignæ.

Dameas Trœzenius Dianam, Neptunum, ac Lysandrum fecit in Delphis.

Damophon Messenius insignia opera fecit è marmore Pentelico, Lucinam facem præ se ferentem, & signum Hygiæ & Æsculapij apud Acheos: apud Arcades Mercurium & Venerem ligneam, sed Veneris imi pedes, & os, & manus fuerunt è lapide: & Cererem dextra gerentem facem, quæ sinistra cistam admoueret Heræ: Hera cistam & sceptrum genibus sustinebat, quæ omnia facta fuerant ex vno lapide apud Acacesios. Fecit idem matrem deorum è lapide Pario, & Iouem Olympium ex ebore, & apud Messenios Dianam Laphriam, & eandem Luciferam, ac Fortunam marmoream.

Demetrius statuarius Mineruam vocatam Musicam fecit ex ære, cuius in scuto dracones ita erant formati, ut vbi percuterentur, sonum citharæ persimilem emitterent.

Dinomenis opus fuit Io, & Castillo ænea in arce Athenarum, & Castillo Lycaonis filia.

Dionysius Argiuus egregius statuarius apud Eleos Orpheum fecit, & Liberum patrem, & multos ex Herculis laboribus & equum eximium cum auriga assistente.

Dipœnus & Scillis Cretenses Dædali discipuli fecerunt marmoreum Mineruæ signum eximium in vrbe Cleone, & Castorem ac Pollucem apud argiuos ex ebore cum equis, & Anaxim, Mnasium, Ilairam, Phœben. hi primi fuerunt, qui apud Sicyonios exciderunt è marmore, qui cum marmora quædam in Deos decidere cœpissent, ac postea inceptum opus deseruissent, famæ & annonæ penuria Sicyonorum regionem inuasit, tum reuocari ex oraculi responso finiuerunt Apollinem, Dianam, Herculem, Mineruam, Ianum, atque hi primi mortalium in cædendo marmore claruerunt.

Dyllus & Amicleus item communi opera fecerunt ex ære Iouis & Æginæ simulacra egregia apud Delphos.

Echion quoque illi egregius pictor, qui floruit Olympiade septima post centesimam miro artificio pinxit Liberum patrem,

patrem, & tragœdiam atque comœdiam, & anum quę Semiramidi ex ancilla factę reginę lampadem præferret. notę nuptię notabilis adesse verecundia apparebat.

Eleuthereus Bacchi signum fecit Athenis ex ebore & auro.

Emilus Aegineta Horas incidit apud Eleos sedentes in somno, ad quarum pedes erant canistri variis floribus ac fructibus ornati.

Endeus Dædali discipulus sedentem fecit Mineruam è marmore Pario.

Endius Mineruam fecit Arcadibus ex ebore Aleam vocatam, opus nobile.

Eubulides fecit Apollinem in Caramico apud Athenienses.

Eumanus patria Atheniensis prior omnium eorum qui fuerunt ante suam ætatem conatus est figuras coloribus exprimit, cum floruerit ante Cimons Cleonei tempora. Sed non sunt omnia primùm nascentia rudia & planè impolita, facile fuit illis qui secuti sunt, eum superare. hic Dianam pinxit super natam matri obstetricem, & eandem cum Apolline in vitionem matris Pythonem sagittis occidentem.

Euclides statuarius eiusdem patrię, Cererem & Venerem fecit, & Liberum patrem, & Lucinam è lapide Pentelico apud Achæos, & Iouem sedentem apud Aeginetas.

Euphranor autè Isthmius pictor fuit illis temporibus, quibus pictura iam plurimum ornamentorum acceperat, atque ad summum peruenerat, cuius opera fuerunt duodecim Dijs, & Theleus, qui apparebat equabilem administrationē ciuitatis præsentibus Atheniensibus concessisse. Prę se ferebat eadem picturam, quę erat in porticu nauatã operã Lacedæmoniis ab Atheniensibus, ad Mantineã, quod erat equestre præliũ, in quo Gylli Atheniēsis virtus enituit, & in Bœotio equitatu Thebanus Epaminondas præstabat, nam equites equitibus, & equi equis imminere apparebant fuit eiusdem Euphranoris, & tabula Euphefi, in qua Vlysses boue & equo junctis seminare sal videbatur. fecit & Paridē, qui in eodē opere cognoscebatur iudex Dearum & Helenę amator, & qui Achillem occidisset. fecit & bonã Fortunã altera manu poculũ, altera papauera & aristas gestantē: & Latonam nuper genitã, & alterã, quę Apollinē ac Dianã sedentes super brachio gestaret. fecit & Virtutē & formam colossi, mulieremque quandam ministrantem sacrificio.

Euthyrates Lysippi filius Herculem fecit in Delphis &

Alexandrum Macedonum venatorem ex ære.

Gitiades Lacon tripodes quosdam fecit Dianæ, & æneam Mineruam apud Lacedæmonios, & multos Herculis labores, & Castores, & vulcanum matrem è vinculis eximentem, & Amphitriten, ac Neptunum cæteris suis operibus forma præstantes.

Hermon excidit è ligno apud Træzenios Castorum simul iacra multa elegantia membrorum.

Hermogenes Cytherius fecit Apollinem Clarium æreum, & Venerem apud Corinthios, fecit & Neptunum æreum cum delphino sub pedibus aquam profundentem, vt ait Alcimus in libro de statuariis.

Hygion Atheniensis, vel, vt ait Adæus in libro de statuariis, Crotoniates primus omnium mortalium marè à fœmina pingendo distinxit, cum ante illum figuræ ita pingentur imperfectæ, vt neque à maribus fœminæ dignoscerentur, neque vllam haberent aut oris aut membrorum elegantiam.

Hypatodorus Mineruam fecit apud Arcades è marmore cum ob magnitudinem, tum ob opificium spectatu dignam.

Irene fœmina Cratini pictoris filia egregiam pinxit in Eleusine vrbe puellam, & Calypso iam vetulam, & Theodorum eximium præstigiatorum suæ ætatis.

Lapharis patria Phliasius fecit Herculem apud Sicyonios, Apollinem apud Achæos, Herculem item apud Corinthios ligneum in æde ipsius Herculis.

Learchus Rhægius Dipœni & Scillidis discipulus, vel (vt alij maluerunt) Dædali, fecit finum Iouis Chalciæci ligneum eximium apud Lacedæmonios.

Leochares fecit Eurydicen & Olympiadem ex auro & ebore, & Apollinem cognomento Patroum.

Leocharis autem pictor fuit non ignobilis, qui opus fecit eximium Iouem in Piræeo in vltima porticu.

Locrus Parius Mineruam finxit miræ pulchritudinis apud Athenienses, & Demosthenem exilio Calæuream secundo eiectionem morientem hausto veneno, & Pindarum, quia Athenienses carmine laudauerunt.

Lycius Myronis filius pinxit in Alte apud Eleos cum Grecis barbaros in certamen congressuros, Agamemnonem cum Paride, Æneam cum Diomede, Deiphobum cum Aiace Telamonio.

Lysonis opus fuit apud eosdem populos propè diuinum creditum.

Lyfippus Eleus Cupidinem fecit æneum Threfpiensibus, & Pyrrhi simulachrum.

Lyfippus Sicyonius permulta præclara opera fecit, sed inter hæc Musas apud Athenienses, & Iouem æneum in æde Veneris, & Herculem apud Corinthios, ac Iouem apud Argiuos multa laude digna, & Socratis æream statuar. A hęc s, quæ publico decreto erecta fuit in celeberrimo vrbis loco, vbi Athenienses pœnitentiæ facti accusatores ipsos Socratis mactauissent, vt ait Diog. Laertius in eius vita.

Lyfistratus & ipse Sicyonius huiusce Lyfippi frater non est silentio prætermittendus, quoniam primus omnium mortaliū fuit, qui hominum figuras è gypso effinxerit, quod inventum maximè fuit accommodatum ad vniuersum fundendi artificii, cum inde ars fusoria plurimum facilitatis acceperit.

Medon Lacedæmonius Mineruam fecit armatam scuto, & hasta, & casside marmoream.

Menochares Pausiæ discipulus pinxit Aesculapium, & eius filiam Hygiam, & Aeglen, & Pana, & Ocnum funem tenentem, quam asinus vorabat.

Menodorus statuarius Cupidinem fecit eximium Thespiis, & Callisto Athenis in arce.

Miconis Atheniensis pictoris opus fuit eximium Lapitharum & Centaurorum pugna apud Athenienses in templo Thesei, atque illos qui in Colchidem nauigant, in templo Castoris & in porticu Pœcile vocata, acies Athenensium nimium Theseo Duce cum Amazonibus congressuræ illius sunt opus, & Græci excidentes Illium, & reges ob nefarium Atacis cum Cassandra facinus congregati, & captiuarum mulierum agmen, & Cassandra, & qui aduersus Persas in Marathonone pugnarunt: spectabatur par in vtraque acie pugnante alacritas, ac barbari fugientes apparebant temerè se in paludem trudentes ob metum. erant & Phœniæ naues & barbarorum facta cædes à Græcis, & Theseus à litore soluens, & Minerua ac Hercules.

Myronis Atheniensis fuit puer æreus in arce, & facinus Persei in Medusam, & spectatissimum opus in Helicone Liber pater erecto statu, præter Erechtheum, qui fuit Athenis, fecit hic idem ligneum Orpheum apud Aeginetas, & mar-

moreum Cupidinem, qui ex altera parte videbatur Hercules ex ære egregiè fabricatus: & æreum discobolum. Neque debet hoc mirum videri quòd idem artifex in varia materia suum ingenium exercuerit, quoniam multi fuerunt ex antiquis, qui non minus pingendo, quàm fundendo & incidendo excelluerunt: cùm præsertim harum artium omnium vna sit origo, vna ratio, vnus finis. fecit æream vaccam apud Aeginetas, quæ præcipuam laudem artificij meruit, & Arcefilai atque Lichæ statuas: & Aristæum Liberi patris filium, & Iouem imperatorem spectatissimum, & Apollinem eximie pulchritudinis ex ære.

Musus Iouem æneum fecit apud Eleos in templo Iouis popularis, seu Lacetæ, quod fuit Corinthiorum donarium.

Mys non solum in argento cælando, sed etiam in cædentis lignicis imaginibus peritissimus, cum summa omnium spectantium laude pugnam in arce sculpsit in clypeo Mineræ Centaurorum & Lapitharum, quam Mineruam Phidias fecerat ex ære.

Naucyris Argiui opus fuit Hebes simulachrum in æde Iunonis in agro Mycenæo, & apud Argiuos Hecate ex ære.

Nicagora Sicyonia sculptrix Herculem fecit apud Corinthios in draconem versum, qui ex Epidaurò delatus fuit Corinthum multis bigis ob eximium pondus.

Niceratus effinxit Aesculapiū & eius filiā Hygiam ex ære.

Nicearchus non ignobilis pictor multa præclara fecit, inter quæ principatum obtinuit Pan cum Cupidine colluctans, qui pares prope apparebant: & Cupido item ac Venus inter Grætiæ erat & Hercules ita mæstus, vt videretur pertæsus infamiæ.

Nycias Atheniensis Nicomedis filius, qui floruit Olympiade duodecima post centesimam, ita inuenit coloribus clarum & obscurum ac lucidum referre, vt eius picturæ non pingentis, sed consistere per se apparerent: tanta fuit in iis exprimendis præstantia artificij. Narratur eius Bacchus mirabilis fuisse artificio factus, & Io, & Andromeda, & Calypso eius fuerunt spectatu digna, pinxit inferos Athenis ex Homeri carminibus, quod opus mirum creditum Necyam vocarunt, expressit postmodo penicillo Hyacinthi pulchritudinem, & tauri Marathonij ferocitatem in porticu Stoa vocata. omnium verò pictorum maximè mirabilis fuit exprimendis animalibus, sed canibus in primis.

Nico-

Nicodemus apud Eleos fecit Herculem puerili ætate, opus mirabile creditum.

Nicomachus Aristodemi filius multa & ipse fecit præclara, inter quæ ut eximia commemorantur, mater deorum in throno sedens multa cum maiestate, circa quam florum fructuumque mirabilitas quædam pullulabat. dii in eadem pictura astabant plerique eius voluntati obtemperaturi, ut videbantur. Proserpina item raptâ à Plutone, quæ apparebat sub terram ingredi: Scylla marinum monstrum: Apollo & Diana, ac Rhea super dorso leonis sedens.

Olympioſthenes tres Musas incidit in Helicone, sicut Cephisodotus.

Omphalion pictor. Niciæ Nicodemis filij discipulus, Æsculapium fecit mirabilem apud Messenios, & Tritonem super Delphini dorso per mare equitantem, & Podalirium & Machaonem, & Hygiam Æsculapij filiam virginem formosam, incredibilis artificij creditam, quæ quandam præ se ferret in vultu lætitiâ.

Onatas Ægineta Miconis filius signum Iouis incidit apud Eleos, & Herculem, quem dicarunt Thasij, ex Attica Dædali officina inter nobiles artifices nulli secundus. eiusdem opus fuit Mercurius arietem sub alis portans, galeatus, chlamydeque indurus, hic ubi Cererem fecisset Phigalensibus, quantum præmij proposcit, tantum reportavit, hoc est, decem magna talenta, ut ait Aristodemus Abderites in libro secundo de statuariis: Floruit eadem ætate, qua Hegias & Agelades clarissimi statuarum artifices.

Pamphilus Macedo Apellis & Melanthij magister, arithmeticus & geometra non ignobilis, qui negabat artem pingendi aut sculpendi aut cæteras huiusmodi sine mathematicis posse scite tractari: fecit Victoriâ Phliunte Atheniensium, Vlyſsemque, penicillo eximiè expressit.

Panzus Phidiæ frater miro artificio pinxit pugnam Marathoniam adversus Persas Athenis in porticu Pœcile vocata, quo vno opere nobilitatus fuisset, vel si nihil aliud fecisset, tanta erat eius pictarum formarum venustas, ut non pictæ figuræ, sed viui homines pugnare viderentur, cum quisque posset pugnantem dignoscere. Idem Delphis templum nobilissimum Apollinis pinxit sine præmio, quare ab Amphictyonibus fuit multis honoribus insignitus, & senatusc.

factum ut publicus sumptus fieret in eius victum ubicunque moraretur in agro suo. hic primus fuit qui os aperire & dentes ostendere picturas coegit, vultumque figuratum à prisca ruditate ad iucundiorum aspectum perduxit.

Parrhasius Euenoris filius, patria Ephesus, prior fuisse dicitur qui proportionem inuenit in figuris, addiditque capillis venustatem, & faciei non prius visam elegantiam. est enim omnium maxime necessarium, ut rationes in vniuersa pictura, sculptura, aliarumque consimilium artium facultate seruentur, neque solum propter venustatem, quæ visui iucundas figuras facit, sed etiam quia sic ad vnguem pro viribus naturam imitari conuenit, quæ semper in optime constitutis animalibus certam rationem membrorum seruare consuevit. Præclare igitur dicere solebat Pamphilus, geometriam & arithmeticam disciplinas esse picturæ pernecessarias, quoniam omnis proportio diligentior in numeris, deinde in aliis magnitudinibus consideratur. eius rei præclarum est indicium, quod si quis caput à capillis ad mentum, vel digitum, vel manum, vel pedem corporis per mensus fuerit, poterit magnitudinem totius corporis, & singulorum membrorum reperire. Huius Parrhasij eximia opera fuerunt Meleager Rhodijs, & Hercules ac Perseus cum Plutonis galea & talaribus Mercurij volans: duæ præterea figuræ loricis armatorum, quarum altera currens in bello sudare, altera iam defessa positis armis anhelare videbatur. Fuerunt eiusdem duæ tabulæ eximie, in quarum altera Achilles erat pictus & Agamemnon & Vlysses: in altera Castor & Pollux & Aenas. pinxit hic in arce Athenarum in templo Mineræ pugnam Centaurorum eximie, & post hanc celebres illas vuas, quibus decipiebantur volucres, quamuis velamenti artificii victoriam concessit. pinxit & nutricem Cressam cum infante in manibus: & Liberum patrem astante Virtute: & sacerdotem cum puero habente acerram & coronam.

Pasiteles autem plastæ cum in pictura, sculptura, & cælatura excelluerit, plasticen tamen omnium harum matrem appellauit.

Pausias egregius pictor, patria Sicyonius, inter cætera eximia Cupidinem fecit, qui abiecto arcu & sagittis lyram tenebat apud Argiuos: & Glyceram coronas è floribus facientem, bibentemque è phiala vitrea Ebrietatem.

Phidias

Phidias nobilis statuarius non minus fundendo, quam etiam sculpendo valuit, quamvis fuit prius pictor, floruitque Olympiade nonagesima: huius opera multa fuisse mirabilia traduntur, atque inter cætera mater Deorum apud Athenienses, & Venus è Pario lapide, fuit Apollo eius opus æreus in æce nominatus Parnopius, & Minerua ibidè ex ære, cuius in clypeo formam sibi similitè insculpfit, cum inscribere non effectum fecit aliam Minervam vocatam Lemniam præstantissimam adjectore Colote, & Nemesin cū corona in ceras incisa, & Victoriz signum, quæ læva fraxinum, dextra phialam gestabat, cui operi suum nomen inscripsit, quæ fuit in arce Athenarum, ut ait Hippias in lib. 2. de statuariis, eius fuit & thesea Leda, & alia lignea Minerua Arca cognomento, cuius manus summæ è Pentelico lapide, & pedes erant apud Platæenses, fecit & Iouè Eleis ex ebore, & Venerem ex auro & ebore, quæ altero pede testudinem premebat: in arce Elidis Mineruã trem ex auro & ebore, cuius cassidi gallus incidebat, & aliam rursus Pellenensibus, fecit in templo Olympico Iouem insignem ex ebore, & Amazonam quandã Ephesiz æream in templo Dianæ, & duas Mineruas: & Venerem è Pario lapide Athenis, & Mercurium Pronaum apud Platæenses è marmore. Philesius Eretrienfis fecit apud Eleos binas boues æreas eximij operis.

Philoxenus Eretrius prælium Alexandri cum Dario pinxit, & lasciuiam, in qua tres Sileni comessabantur.

Pisias fecit Apollinem Athenis & Iouem consiliarium è marmore in curia quingentorum.

Polycletus Argiuus statuarius suum ingenium & ipse in diuersa materia exercuit. eius opera memoratu digna fuerunt juvenis strenuus apparens hastam tenere, qui fuit inde Doryphorus nominatus: & pueri taxillis ludentes; & Venus eximia apud Spartanos: & Iuno ex auro & ebore sedens in folio cum corona capiti imposita in agro Mycenæo in templo ipsius Iunonis, cui assistebant Gratia & Hora, atque altera manu malum Punicum, altera sceptrum tenebat, cui cuculus insidebat: & Iupiter apud Argiuos è candido marmore: & ærea statua fratris sui, atque ærea Hecate. Illud tamen non est silentio præmittendum, quod non sculpebantur ex auro vel argento vel ebore nisi magni Dij: cum plebij e quavis materia fierent antiquitus. Erant Dij magni magnarum

gentium crediti hi; Iupiter, Neptunus, Mars, Mercurius, Vulcanus, Apollo, Iuno, Vesta, Ceres, Venus, Diana, Minerva. nam aliis fiebant è ligno simulacra, vel fistilia. Fecit Apollinem hic & Dianam & Latonam in vertice Orchis montis è candido marmore, cuius opus fuit Liberis patris signum apud Megalopolitanos cothurnati, quod leua thyrsus, dextera poculum tenebat, insidebatque aquila super thyrsos. omnium verò suorum operum laudatissimus fuit regulus artis vocatus, qui erat quasi lex illarum proportionum, quæ sint seruandæ cæteris artificibus in omni ratione figurarum. fecit & duo signa ærea non maxima, sed eximie tamen venustatis ac virginali habitu & vestitu, quæ sacra quædam de more virginum Atheniensium capitibus imposita sustinerent, vocabanturque Canephoræ.

Polygnotus Thasius, Miconis filius, pinxit in Delphis Nestorem pileo tectum & hastam tenentem: atque penicillo mirifice expressit bellum Trojanum, & Charontem grandem natu, & vectos in cymba parum clara specie: & Epeum muros Troiæ solo æquantem: & Neoptolemum cædentem Troianos. fecit Cerberum opus sanè horrendum, & Ocnum cum asello vorante funem. fuit Ocnus vir ignauus, cuius vxor absuemat quicquid ille acquirebat. apud Athenienses in Dioscurorum templo Castoris & Pollucis res gestas: Diomedem sagittas portantem Philoctetæ. Vlysses surtipiens Palladium eius opus fuit, & Orestes obruncans auxilios Ægistihi apud arcem Atheniensium: & Alcibiades cum monumentis equestris victoriæ ad Nemeam: & Vlysses apud Platenses patrata iam procorum cede. ferunt quidam hunc fuisse primum, at non Planzum, qui os aperire & dentes ostendere figuras docuerit, vultusque mutationes variauerit: quo inuento plurimum accessit ornamentis vniuersæ arti pingendi, fuerunt tamen qui dixerint ad ætatem vsque Polygnoti & Zeuxis & Timantis non fuisse inuentos colores plures quatuor.

Praxias Atheniensis Calamidis Agrigenti discipulus elaborauit Dianæ, Latonæ, Apollinis, Musarum, Liberi patris, Thyadum, Solis occidentis ora in Delphis: quo mortuo reliqua Androsthene & ipse Atheniensis absoluit discipulus Eucami. Nam Phryæ, cuius insigni amore captus erat Praxiteles facta sibi optione vtrum mallet eligendi huiusce vel sta-
tuz

tur vel Satyri in tripodibus, hanc elegit, & in Thespiis deponitur: atque cum multi artifices in omnibus se exercuerint pingendis aut fundendis aut excidendis, tamen non omnes in omnibus excelluerunt, sed in quibusdam præcipuè. fuit enim Phidias exprimentis Diis, quàm hominibus magis accommodatus: Nicias canibus, Praxiteles equis excelluit.

Praxiteles nullis propè omnium artificum qui sua temperate floruerunt, vel etiam posteris ignotus, raptum Proserpinæ & Ebrietatem fecit æream, & Cererem ac Proserpinam in primo urbis ingressu è Phalero apud Athenienses, & Satyrum præterea, quo maximè gloriabatur, in via quæ vocabatur Tripodes, in templo Liberi patris è lapide Pario, & Cupidinem ibidem non minoris admirationis. Harmodium præterea & Aristogitonem tyrannum occidentes, & duodecim Deos: Suadelam Latonamque cum filiis ad Portam Nymphadas appellatam, & Dianam & Apollinem & Neptunum, aliam Latonam Argivis: adolescentem laceratam arcu percussurum apud Athenienses: Cererem & filiam & Iacchum facem preferentem apud Thespienses, in Guido Venerem è Pario lapide subridentem risu simulato, ut ait Lucianus in Amoribus: cum qua rem habuit Maceres Perinthius, quod in Samo aiunt contigisse, ubi ea scripta sunt etiam de Clisopho Selymbriano ab Adeo Mitylenæo in libro de statuariis, apud Anticyrenses Dianam fecit dextera facem gestantem cum pharetra pendente ex humero; cui canis à læua & ipse æreus astabat. fecit & Phrynes statuam ex auro super columna lapidis Pentelici, ut ait Alceas in secundo libro depositorum in Delphis, apud Eleos Mercurius eius opus fuit Bacchum infantem gestans, apud quos fecit etiam communi opera cum Cleone Sicyonio Venerem ex ære mirabili artificio. fuit Cleon discipulus eius Antiphanis qui didicerat à Pericleto discipulo Polycleti Argivi, fecit Athenis signum Dianæ Brauronis, & consultricis Deæ simulacrum, & Thyadas & Caryatidas: & Mantineam Iunonem sedentem in solio, cui Hebe, & Minerva assistebant: apud Platæenses Iunonem adultam, & Rheam saxum facis inuolutum pro puero ad Saturnum deferentem: apud Platæenses Iunonem è Pentelico lapide, ubi Callimachus aliam fecit: apud Thespienses Venerem pulcherrimam de Phryne inauratam: aliam Phrynen è marmore, apud Athe-

nienfes Bellonam fecit, Triptoleum & bonam Fortunam & Cupidinem marmoreum depromptum è Glycerio, quæ formofiffima fuit amica, non minus quàm Phryne aut Thais, aut Leontium, aut Hippe, aut quævis nobilis antiquarum amicarum.

Protogenes patria Caunius nobiliffimus fuit pictor, qui cum multa eximia opera feciffet, principatum tamen Ialyfo illi celebri tribuere folitus est, in quo nondum perfecto feptem annos Rhodi pingendo abfumfit & cani illi pulcherrimo anhelanti, cuius in exprimenda fpuma ex ore manente diutius laborauit, expreffit penicillo Marfyam victum & exanimum propè propter mœrorem: & Nioben fpectantem filiorum cædem, quam ex ipfo vultu licebat cognofcere propè ftupidam factam. tantæ fuit exiftimationis, vt cum Demetrius urbem Rhodon capere poffet ex ea parte qua erat Ialyfus, ignis opera, maluerit vrbî parcere, quàm Ialyfum igni deuaftrare pinxit Satyrum eximium incumbentem columnæ cum coturnice columnæ infidente viæ præfus fimili: & Paralum, Hemionida, Cydippem, Tlepolemum, Antigonom, matrem Aristotelis fecit etiam figna ex ære, pinxit & lacores legum Athenienfibus.

Pythagoras Parus Gratiâ venuffiffimis faciebus pinxit apud pergamenos, opus infigne.

Pythagoras Rhegius primus omnium ære expreffit venas, neruos, capillos, & alia complura, idque multo artificiofius totum fecit inventum, quàm fuerat ante fuam ætatem: qui fecit etiam præter cætera multa pancratiatarum fimulacra, qui artem didicit à Clearcho Rhegino, qui ab Euchero Corinthio: qui à Syadra & Chara Spartanis.

Pythodorus Thebanus Iunonem fecit ex ære Coronæ Sirenas manu præferentem.

Rhœcus ac Theodorus Samij primi fuerunt, qui plafteris artis artificium in Samo inuenerunt. fecit & alia figna in Dianæ Ephefiæ templo, & fœminam quam Ephefij Noctem appellant perobfcuram.

Scopias Parus Venerem popularem ex ære fecit in Elide capro infidentem, & multa alia figna in variis locis, fed præfertim in Ionia & Caria. fecit apud Athenienfes Amorem, Cupidinem, Appetentiam: apud Corinthios Herculem & Hecaten figna marmorea, fecit Venerem è marmore, quæ noctu ridere

ridere videretur ob voluptates venereas, ac furta nocturna, & Phaethontem, & Vestam sedentem cum duabus ministris, & Theridem cum Achille ac Nymphis, quæ insiderent delphinis, Tritonibus & Phorco. fecit Cnidiis Bacchum & Minervam: Arcadibus Aesculapium impuberem, & Hygieam è Pratelico marmore: & Platænsibus marmoream Mineruam Ptonaum.

Simonis pictoris Aeginetæ opus fuit apud Eleos Equus & Aristens auriga, & labores Herculis.

Socrates Sophronisci filius incidit apud Athenienses è marmore in vestibulo arcis Gratas & Mercurium. pinxit etiam Hygiam filiam Aesculapij, & Aeglen. Panacea quoque Lafo & piger spartum torquens, quod asinus rodebat, erant eius picturæ.

Strongylis parum erat aptus exprimendis in marmore humanis corporibus, cum boues & equos optimè exprimeret. solam Dianam sospitam fecit Athenis tolerabilem.

Tauriscus non ignobilis pictor præter alia egregia pinxit discobulum, in quo & muscoli in dorso & vis brachij, & omnis habitus corporis totis viribus in altum iacere conantis, mirificè apparebat: & Paniscum, & Clytæmnestram, & Polydoran repetentem regnum, & Capaneum.

Tectæus & Angelio Magistri Callonis, ac Scillidis & Diproni discipuli, simulacrum fecerunt marmoreum eximium Delo Apollinis Delij.

Teleras & Ariston communi opera fecerunt apud Eleos æreum Iouis colossum duodeviginti pedum, opus eximium creditum.

Theocostus civis Atheniensis Iouem fecit adjectore Phidias è marmore, cuius capiti Horæ & Paræ insidebant, cuius os ex auro & ebore constabat, reliqua è gypso & fictili materia.

Theodorus Samius mirabilis fuit in arte sua, siquidem ferrum fundere ac signa facere ex eo primus inuenit, non tamen multos æmulos habuit propter difficultatem metalli, quod non potuit sequentibus temporibus in statuas commodè fundi, quare necesse fuit ab illo fuisse aliquo ignoto medicamento purificatum.

Theopropus Aegineta Taurum ex ære insignem fecit Corcyæis.

Thrasymedes parius Arignoti filius Aesculapium insignè fecit ex auro & ebore sedentem, tenentemque scipionem, qui altera manu caput premeret draconis, cane ad pedes decumbente.

Thimeneus Musæum pinxit penicillo in arce Athenarum, qui Boreæ dono volare apparebat: & palæstritem, & puerum hydrias portantem.

Thylatus & Orethus & eorum filij apud Eleos signum illud Iouis fecerunt, quod fuit postea in Olympiam deportatum.

Thymilus Amorem fecit Libero patri assistentem apud Athenienses è marmore candido in via Tripodibus, & Satyrum puerum poculum porrigentem.

Timanthes Iphigeniam altari astantem pinxit, multoque mœstos circa illam, sed omnes reliquos mœrore superare Menelaus patrus videbatur. cum verò patris dolorem se non posse penicillo exprimere arbitraretur eximius artifex, quod iam quidquid posset in patruo expressisset, velamento vestis paternum os occultavit. pinxit idem Polyphemum cum Satyris in parua tabula, & iudicium armorum in Aiace. qua tabula iudicatus est superasse Parrasium Sami. fecit Cyclopem dormientem. & ad ostentandam magnitudinem Satyros qui thyrsu eius pollicem merirentur.

Timocles & Timarchidas Athenienses fecerunt Aesculapium marmoreum imberbem Elateæ.

Timomachus Byzantius eximius pictor præter Arionem à delphinis vestum citharam pulsanter, fecit Aiace & Medeam & Orestem & Iphigeniam in Tauris, quæ vultu mœsto ac pudibundo astantes aræ vestes componeret vt eaderet decorè. fecit & Gorgonem, in qua ars præcipuè enituit. fecit & Athenienses sedentes, & alios concionantes. & præstantissimum opus fuit Gorgon.

Tisagoras conscius artificij Theodori Samij, vt apparuit, fecit apud Delphos è ferro Herculem pugnans cum hydra, & alia signa ferrea multa laudabilia, quamuis ars esset difficillima. fecit Pergami alterum caput ferreum leonis, alterum apri.

Xenocriti & Eubij Thebanorum opus fuit Hercules Promachus è candido lapide apud Bæotos.

Xeno-

Xeno-
lapide,
apud A
pde (t
tm.
Xen
tum, c
Callist
sufficit
Zeus
per sua
lteris r
cos. h
pinxit
contin
stiffim
elucer
uolaba
colem
phitry
mebat
quada
nam v
delect
visæ su
pastor
nam p
digno
in rem
tum,
bus au
gaum
runt p
Aly
Antip
nienfi
tharu
prius
rinthi
Dont

Xenophilus Aesculapium fecit apud Argiuos è candido lapide, cui Strato adiunxit bonam valetudinem: & Neptunum apud Anticyrenses, ea forma vt manu femori admota altero pede supra Delphinum ascenderet: altera gestaret tridentem.

Xenophon Atheniensis Fortunæ signum fecit ferentis Plutum, quod opus cum imperfectum relinquens decessisset, Callisthonicus Thebanus cuius os & manus & quædam alia fecit.

Zeuxis Heracleota pictor clarissimus tam amplas diuitias per suam artem sibi comparauit, vt ausus sit vestem aureis literis nomen suum continentem gestare ad ludos Olympicos. huiusce mirum opus fuit Penelopes pictura, quam ita pinxit, vt præter eximiam pulchritudinem, studium etiam continentia & pudicitia, atque omnes mores qui in honestissima matrona esse solent, referrentur in ea pictura, & quasi elucerent. pinxit Marsyam ligatam, & vuas, ad quas aues aduolabant cum puero illas gestante. fecit Agrigentinis Herculem utraque manu angues suffocantem præsentibus Amphitryone & Alcmena, in qua pictura metus quidam exprimebatur parentum. Pinxit Iouem in throno cum eximia quadam maiestate Diis cæteris assistentibus: & opus Helenam vocatum, quod è quinque præstantissimis virginibus delectis Crotoniatarum confecit, obseruatis partibus, quæ vix præstantiores in singulis. Pinxit Atalantam & Panætorum Deum, quem largitus est postmodum Archelao, nam post partas inignes opes, quia censeret sua opera condigno pretio emi non posse, cœpit ea elargiri. pinxit Athenis in templo Veneris pulcherrimum Cupidinem rosæ coronatum, & egregium Centaurum. Et ne memorandis artificibus aut aliorum operibus tempus absumam, quæ possent magnum volumen implere, multi alij pictores & statuarij fuerunt præter prædictos, inter quos celebres erant:

Alypus Corcyæus, Andreas Argiuus, Andreas Tenedius, Antiphilus Naxius, Antiphalus Corinthius, Asterion Atheniensis: Calicles Megarensis, Calynthus Crotoniata, Cantharus Sicyonius, Chærilus Olynthius, Chrysothemis Cyprius, Cleceta Smyrnæus, Cleon Arcadius: Dædalus Corinthius, Dætondas Cephalenius, Daïppus Megarensis, Dondas Lacedæmonius, Dionysiocles Milesius: Eutelidas

Argiuius, Euthychus Chius: Gloucias Aegineta, Gratianus Spartanus: Hermocrates Samius, Hippias Eleus: Lyfippus Chius, Lyfus Macedo: Megacles Meffenius, Micon Syracufanus: Naucides Smyrnæus, Nicodemus Aegineta, Nicodemus Zacynthius: Olympus Cous: Pantias Chius, Patrocles Crotoniata, Patrocles Sicyonius, Philotymus Aegineta, Polylchus Aegineta, Polycles Athenienfis, Polydamas Scotuffenfis, Prothæus Arcas, Ptolichus Aegineta, Ptolichus Corcyræus, Pyrilampes Meffenius, Pyrilampes Sicyonius: Silanion Athenienfis, Soidas Naupaëtius, Somis Abderita, Stadiæus Athenienfis, Sthenis Olynthius, Stomius Megarenfis: Theocles Crotoniata, Theocosmus Liparenfis, Theomnestus Sardinianus, Tifander Macedo. Habuit filium Dædalus Iapygem, à quo dicta est Iapygia: & vrbs Lyciæ vocata est Dædala, è Dædalo ibi poftea fepulto. primus fuit Dædalus qui afciam, perpendicularum, & glutinum, lithocollam, ac rebram inuenit. atque cum Calus eius difcipulus rotam figlinam prior excogitaffet & ferram ad afperitatem malæ ferpentinæ, quæ paruulum lapidem corroffiffet & ferrum, inuidens Dædalus, ne gloriæ magiftri fuffocaret, eum per dolum interemit. Sed fatis de his artificibus, nunc ad ea quæ fabulofè de Dædalo dicta funt accedamus, illa perquirentes.

¶ Hæc ferè illa funt omnia, quæ de Dædalo celebrata funt, quorum fententiam nunc perquiramus. Quod artifex ingeniofus fuerit Dædalus, fororifquæ filium Attalum, vel Telen, vel Calum, qui figuli rotam & ferram ad imitationem dentium ferpentis, quæ paruulam tabellam corroferat, inuenit, interemerit, eaque de caufa folum verterit, & in Cretam profugerit, vbi familiaris Minois & Pafiphaes factus fit, hiftoricè quidem, at non fabulofè narratum eft. Quod etiam Pafiphae cum Tauro congressa fit, illud hiftoricè dictum eft, vt explicauimus. atque cum adulterij non folùm confcius, fed etiam adiutor Dædalus fuiffet, quod fuit à Minoe in vincula coniectus vnâ cum filio Icaro. Hi carceribus reclusi paruas nauiculas naëti, cum nonnullis, qui odio habebant nimis feueram Minois admiñiftrationem, velis in ventos explicatis, remumque vtrinque validè impellentium beneficio, fugam arripuerunt; Dædalusque in Siciliam peruenit, at Icarus ob imperitiam naucleri in scopulum im-

impegit, & naufragium fecit ac periit. Dicitur est autem Dædalus alas excogitasse, qui cum illum classis Minois insequeretur, ipse primus velificationem invenit, ac ventum secundum in puppim nactus Minois classem antevertit, quæ rems tantum utebatur, ut ait Pausanias in Bœoticis. Arbitrati sunt nonnulli præterea dictam fuisse Pasiphaen in amorem tauri incidisse, quia cum ex Dædalo de tauro inter alia collocato, deque universa re astronomica audivisset, in astronomiæ amorem incidere, ut ait Lucianus in dialogo de Astrologia. Cur verò Minos postea illum insecutus sit, aliam afferunt rationem. Atque hæc quidem historice à diversis scriptoribus de Dædalo memorantur. Nunc quod ad mores pertinet, consideremus. Omnium malorum, omniumque calamitatum sanè fundamentum est injustitia. nam quia Calam Dædalus è turri per invidiam præcipitavit, in multos labores & ipse incidit, qui neque regiam quidem amicitiam firmam esse aut tutam sceleratis hominibus expertus est. Quæ potest enim esse ingenij præstantia, quæ non miserima sit, cum fuerit cum improbitate & turpitudine conjuncta? cum igitur ad summa contenderet Dædalus, summorumque hominum amicitias expeteret, illud ipse expertus est, quod filio persuadere conabatur, mediocritatem tutius exoptari, cum summæ cuiusque fortunæ vel summa scelera, vel summæ calamitates soleant esse conjunctæ. Hæc ipsa ratio effecit cum in Siciliam volaturus alas Icaro accommodaret, ut illum admonuerit mediæ semper esse exoptenda: quare inter volandum etiam neque nimis Solem esse accedendum, ob ingentem calorem, neque nimis ad mare; ne fierent alæ, quàm oporteret, ob aquam grauiore, aut ob frigus duriores. Sic igitur eum monet apud Ovidium libro secundo de arte.

*Me pennis sectare datis: ego prævius ibo.
 Sic tibi cura sequi, me duce tutus eris:
 Nam siue ætherias vicino sole per auras
 Ibinus impatiens cera coloris erit:
 Sumi humiles propiore fræto iaciabimus alas,
 Mobilis aquoreis penna madescet aquis.
 Inter ut unque vola, ventos quoque nate cauto:
 Quæque vocant aures, vela secunda dato.
 Quæ præcepta si quis diligentius consideret, sanè parum*

pertinent ad nauigationem, at plurimum ad institutionem humanæ vitæ siquidem multo grauior est fortunatorum casus, quàm eorum qui diu infeliciter egerunt, omnisque felicitatis molesta est iactura illis quibus aduersa fortuna spirare cœperit. Neque alia de causa hæc celebrata sunt à poetis, nisi vt demonstrarent diuitiarum & rerum omnium excellentiam nemini esse tutam: optimamque esse mediocritatem, quæ neque inuidiam secum trahat plurimorum, neque tamen contemnatur: quod patitur infima hominum conditio. Atque Lucianus in astrologia iuuentutis calorem & inscitiam per hæc demonstrari asserit, cum non illa disquirantur ab illa ætate, quæ conueniant, sed vel ad cœlum animo tollatur ab arte aberrans, & à iudicio recto præceps in mare decidit. At nunc de Pelope dicatur.

De Pelope C A P. VIII.

Pelops ille, cuius humerum Ceres comedit, Taygetes & Tantali filius fuisse dicitur, vt testatur Euripides in Oreste vbi loquitur de Tantalo

Ὅτι φησὶ Πέλοπα, πῶ δ' Ἀτρεΐς ἔφθ.

Ab hoc Pelops est edivus Atrei pater.

Pelopem alij patria fuisse Lydum, alij Paphlagonium memorant. verum quæcunque patria illi fuit, huiusmodi de illo res narratur. Oenomæus Rex Elidis ac Pisæ, cum percipisset ex oraculo futurum esse, vt à genero interficeretur, filiamque haberet eximæ pulchritudinis ex Eurythoe Hippodamiam, omnibus artibus conatus est homines ab eius coniugio deterrere. Atque currule certamen proposuit Hippodamiæ petentibus procis, ea lege, vt qui victus fuisset, trucidaretur: qui verò victor exiitisset, Hippodamiæ matrimonium obtineret. Marmacem primum procorum per capitis periculum venisse ad petendam Hippodamiam memorant, ad cuius tumultum mactatæ sunt Parthenia & Eripha vocatæ equæ, & humatæ, Oenomai iussu. ac post illum hos ordine fuisse ab Oenomæo cæsos procos: Alcatoum, Euryadum, Eurymacum, Crotalum, Acriam, Porthæonem, Capetum, Lycurgum, Chalcodontem, Lasium, Ticolonum, Aristomachum, Priantem, Cronum. Aeolium, & postremum Erythrum: quibus omnibus victor Pelops quotannis postea,

quandiu regnavit, parentare consuevit. Alij tamen illud factum fuisse à patre maluerunt, quia filiam amaret, quam nemini volebat concedere, quia illa de oraculo dicitur fixisse. Terna est Oenomaum quoties currule certamen procis filiae proponeret, Areo Ioui rem diuinam facere consueuisse. Amatorum eadem à Myrtilo Mercurij & Cleobules filio: vel vt alij voluerunt, Phaetusa; vt alij, Mantus; qui auriga erat patris ipsius Hippodamiae. Inter cæteros igitur procos & Myrtilus erat post cædes tredecim aliorum; quorum hæc nomina scripta sunt ab Epimenide: Merminus, Hippostratus, Æolopeus, Piras, Acarnan, Hippomedon, Alcathous, Chalcon, Lasius, Scopelus, Lycurgus Acrocomus, Corcalus, Eurymachus, Euryalus: cum à cæteris quibusdam ex his subtractis Aeolus & Triton coronus fuerint subrogati, neque simplex sit de his opinio, quod alij Aristomachum, & Hippothoum, Eurylochum, Automedontem, Pelaguntem, Cyrianontem, Pelopem, Opuntium nominarunt. erat autem ex illorum craneis Marti templum extructurus. Cecidit in illis certaminibus etiam Craanon, in cuius honorem Thessali urbem Euphyram prius nominatam mox Craanonem appellarunt, vt ait Nicephorus. Cum forma præstantem Pelopem Hippodamia vidisset, in eius amorem incidit, atque clam egit cum Myrtilo vt victoriam aduersus patrem Pelopi concederet. Tum Myrtilus clauos modiolis rotarum non immisit, quare fecit vt Oenomaus à Pelope vinceretur, ac cæderetur labentibus rotis. Alij dicunt Oenomaum superatum fuisse à Pelope, quia Myrtilus cereos clauos modiolis infixit. Concedebat enim Oenomaus procis vt Hippodamiam in suis curribus haberent, atque cursus initium à fluuio Clade, finem Isthmum Corinthiacum esse voluit: ipseque cum hasta à tergo currens in curru sequebatur, qui ab equis velocissimis Psilla & Harpinna trahebatur, sic igitur comprehensos procos ipse Oenomaus hasta à tergo transfigebat. Tunc itaque dolis Myrtili victus à Pelope Oenomaus, cum moreretur, imprecatu est Myrtilo vt à Pelope occideretur, quod etiam postea contingit. Nam cum Pelops asportaret Hippodamiam, eoque situm pateretur in itinere, secessit parumper de via Pelops ad aquam hauriendam: hanc primam satis apram occasionem ratus Myrtilus, absente Pelope Hippodamiam vitare conatus est. Tunc Hippodamia reuerso Pelopi

Myrtulum accusauit, quem Pelops apud Geræstum promontorium in mare detruxit, quod mare ab eo postea Myrtoum dictum fuit, vt significauit Euripides in Oreste. at Ikrus libro duodecimo rerum Atticarum virum bellicosum fuisse Myrtulum scripsit, qui ob promissam sibi, & postea non concessam Hippodamiam, cum Pelope certauerit, à quo tamen victus fuerit. Post Myrtuli cædem à Vulcano expiatum fuisse memorant ipsum Pelopem, qui cum ad mare accessisset, Pisamque Oenomai regiam & Apiam Pelasgiam dictam accessisset, Peloponnesum, hoc est, Pelopis insulam nominauit, quamuis sit peninsula. Fabulantur præterea Pelopem, vt coctus fuit, à Neptuno fuisse amatum, vt in his significauit Pindarus.

Τὸ γὰρ ἄλλο ἐξέστην Πισσῶν,
 Ἐπεί νῦν καὶ δαίμων λέβητ' ἐξήκε Κλειδά
 Ἐλέφαρτι φάσματον ἄμων κερκεδονίων.
 Quem terram amplexus amans Neptunus,
 Vt ipsum è puro lebere exemis Clotho,
 Ebone clarum humerum condecoratum.

Scripsit Pausanias in prioribus Eliacis, non duos tantum, sed quatuor fuisse equos Oenomai. Memoriam prodidit Xanthus in rebus Lydiæ, & Herodotus in iis quæ scripsit de Perseo & Andromeda, quatuor, illos Oenomai equos Phillam, Harpinam, Ocyon, Aoraton fuisse nominatos: ac promissum fuisse Myrtolo doli præmium iureiurando à Pelope, vt prima nocte Myrtulus esset cum Hippodamia: quod postea cum ille repositus esset, fertur è naui in mare à Pelope deiectus, veluti testatur etiam Pausanias in Arcadicis. Cum eius corpus æstu maris eiectum ad Phaneatas applicuisset, sepultum fuit honorifice, & annua sacrificia illi instituta: quamuis Myrtoe marditum, fuisse testatur Duris Samius. Memoriam proditum est à Theseo in rebus Corinthiacis & à Pausan. in iisdem, curram Pelopis depositum fuisse apud Corinthios in templo Anactorum, qui penderet de tholo, cum Pelops tam cultus sit præcipuo honore præ cæteris heroibus apud Eleos, quam Iupiter præ diis cæteris. Dicitur Pelops filios habuisse Cleonem, à quo vrbis dicta est Letreum, Alcathoum, Lysidicem, Plysthenem ac Thyestem. Alij dixerunt Pirtheum & Crisippum & Dianem & Hippalcum fuisse filios. Sed è quibus mu-

mulieribus, non constat: & Argum quendam, at non eum quidem, qui ab Hercule primus combustus, dedit in manus consuetudinem ad posteros comburendorum cadauerum: & Corinthum, à quo vrbs Ephyre instaurata sit, quamuis alij Ioni, alij Orestii, alij aliis Corinthiis id attribuerunt. Quod vero Neptunus Pelopem amauerit vbi exemptus fuisset è lebetere, nonnulli referunt ad historiam dicuntque illud dictum idcirco fuisse quia Pelops antequam ad incrementum naturalis caloris peruenisset naturaque superuacaneos humores concoqueret, fuisset valetudinarius. at cum venisset ad pubertatem, dictus est amatus fuisse à Neptuno, cuius filij & amici viri bellicosi ac strenui homines fuerunt. Neque hoc dissentit sane à physica ratione, quando scriptum est ab Aristotele in historiis animalium multos ad pubertatem vsque fuisse valetudinarios, qui emissio semine sani facti sunt, aut contra. Pelopem sepultum fuisse Leritæ, quæ ciuitas fuit Elidis vt scripsit Isacius: atque Troia omnino capi non poterat, vt prædixit oraculum, antequam Neoptolemus Achillis filius, & os Pelopis & arcus Herculis quem habebat Philoctetes, huc portarentur. Illud os vbi in Græciam post captum Ilium reportaretur ad Eubæam naufragio factò perit, quod multos post annos captum fuit à quodam piscatore, qui admiratus magnitudinem, consuluit oraculum cuius esset. cognitum os Pelopis in litore humauit, atque post iussis Eleis ad sedandam pestilentiam illud requirere, cum attulissent multa munera, publice illud acceperunt. Neque plura ferè his de Pelope memoriarum prodita sunt.

¶ Sed cur hæc de Pelope & Hippodamia, quæ non differunt ab historica narratione, recepta sunt à poësis, & celebrata? Quia nihil aliud est humana vita nisi simili huic certamini contentio: quippe cum pericula, calamitatesque sint subeundæ, & fortiter cum voluptatibus pugnandum, à quibus si vincamur in perniciem prorsus ducimur: at si victores ipsi extiterimus, viri fortes & constantes habebimur, fortitudinemque tanquam Hippodamiam semper contubernalem habebimus per vniuersam vitam: cum in naturam prope vertatur consuetudo, quòd autem pronum sit ac velox ingenium siue natura mortalium ad voluptates, testantur ipsa equorum nomina: cum Harpinaa rapacem significet. Ocys & Psilla veloces sint, Aoratus autem videri non possit, cum igitur vellent

ostendere plenam contentionis, plenam miseriarum, plenam periculorum vitam esse mortalium, semper voluptatibus inunxerunt pericula, cum omnes denique calamitosæ existant. Atque ut nos ab illis retraherent, & ut viri boni efficeremur pro viribus, demonstrarunt quæ supplicia proponantur iis qui victi fuerint à voluptatibus. Hæc vna causa extitit, cur hæc memoriæ prodita sint, & à poetis celebrata, at nunc de Perseo dicamus.

De Perseo.

CAP. XVIII.

Persimilis Oenomai fuit causa, quæ Acrisium Danaes patrem & auum Persei compulit, ut nemini filiam in matrimonium concederet: quippe in responsam acceperat futurum esse ut à nepote qui nasceretur è filia Danae, occideretur. fuit enim Danae Persei mater Acrisij Argiuorum regis & Eurydices Eurotei, vel, ut aliis magis placuit, Lacedæmonis filia: quæ cum nata esset, Acrisius adiuit oraculum, ut an marem aliquem filium postea habiturus esset, sciscitaretur. Tum respondit oraculum, nullum quidem marem habiturum, sed fore ut nasceretur nepos è filia, à quo ipse occidatur ut scripsit Pherecydes in lib. 1. & duodecimque historiarum. tum iste domum reuersus athenum thalamum in aula domestica subterranæ extruxit, ut ait Soph. in Antigone, in quem Danaem cum nutrice inclusit, custodiasque adhibuit, ne filius vllus ex ea nasceretur ut scripsit Pausanias in Corinthiacis, & Horatius lib. 3. Carminum.

Inclusam Danaem turris athenæ,

Robustæque fores, & vigilum canum

Tristes exubiæ munierant satis

Nocturnis ab adulteris:

Si non Acrisium virginis abdite

Custodem pavidum Iupiter, & Venus

Risissent: fore enim tutum iter & patens

Conuerso in presium Deo.

Aurum per medios ire satellites,

Et perumpere amat saxa, potentius

Iætu fulmineo.

Huius igitur in amorem cum Iupiter incidisset, auro similis dicitur

dicitur è tholo defluxisse; quod cum illa in sinum cepisset, Iu-
 piter quis esset se patefecit, ac illam compressit, ex quo natus
 est Perseus. Fuerunt qui dixerint Danaen prægnantem à pa-
 tre fuisse cognitam sed expectatam vt pareret: alij clam pepe-
 disse maluerunt, & puerum triennium absoluisse, prius quàm
 Acrisius id persenuret: tum ad aram Hercei Iouis Danaen à
 patre fuisse adductam, & interrogatam ex quo peperisset:
 cumque illa à Ioue diceret, minime creditam causa prius nu-
 trice in arcam ligneam inclusam fuisse, & in mare deiectam,
 vt testatur Apol. lib. 4. Argon.

Ὅτι ἢ ἡ Δανάη πόντον ἐν πύματι αἰόταν

Παῖς ἀπαδ' αὐτῆς.

Qualia vel Danaen patris dementia ponto

Ferre coegit.

Deinde cum ad insulam Seriphum arca applicuisset, quæ vna
 est è Cycladib. vbi Polydectes Androthoes & Peristhenes eius
 qui fuit Damastoris, qui Nauplij, qui Neptuni filius impera-
 bat, vel, vt alij maluerunt, Neptuni filius & Cerebiæ, vel Amæ-
 mones, à Diçye fratre Regis, qui ibi forte piscabatur, hæc arca
 rete extrahitur, quem Danae rogauit vt arcam aperiret: quam
 cum ille reclusisset, didicissetque quinam essent, domum de-
 duxit, & vt affinitate cõiunctos, apud se perhumaniter habuit,
 vt ait Strabo lib. 10. Sequentibus postea temporibus Polyde-
 ctes vim Dinæe inferre conatus est, quod cum ob Perseum
 non posset, finxit se velle dotem in nuptias Hippodamiæ Oe-
 nomai filiaæ parere, munusq; Perseo imposuit, vt à se Medusæ
 caput, quod Hippodamiæ largiretur, afferret. Ille igitur accep-
 tis iis, de quibus dictum est in Medusa, eò contendit. Fama est
 Stheno & Euryalen Medusæ sorores homicidam insectantes
 ad Argium peruenisse collem ita dictum ab occultato Argos,
 quæ vbi sperarent se illum esse comprehensas, ob ingentem
 letitiam insignem mugitum ediderunt, vnde locus & vrbs
 vocata est Mycera. Fama est Acrisium deinde, vt ait idem Phe-
 recydes, nulla diligentia fari necessitate & oraculi responsi,
 deuitare potuisse: quippe cum relato in Seriphum capite Me-
 dusæ, Polydectes, omnesque eius in saxa fuerint conuersi, ac
 Perseus relicto Diçye, qui in Seripho imperaret, cum magna
 Cyclopum manu & Danae, & Andromeda ad Argiuorum
 ciuitatem cõtendit. Nam fama est Andromeda filiam fuisse
 Cephei & Cassiopes: quæ à Nereidibus scopulo fuit alligata,

vt à ceto voraretur, quia Cassiope illarum iram in se concita-
 uerat, cum filiam vel Nereidas formas antecellere glorietur.
 Hæc igitur ostenso capite Medusæ ac virtute Persei iter illuc
 facientis liberata fuit, quem etiam postea secuta est, vt ait Cte-
 sias in Perseide. cum Perseus igitur Argos venisset, non in-
 uenit Acrisium quoniam ob timorem Larissam, quæ Pelas-
 gorum fuit ciuitas, confugerat. Relicta igitur ibi Danae apud
 matrem Eurydicen, cum Cyclopius, & Andromeda, ipse
 Larissam contendit, vbi recognouit Acrisium, illique persua-
 sit vt Argos secum rediret. Verum antequam Larissa discede-
 rent, certamen celebrari contigit in illa ciuitate, ad quod cer-
 tamen & ipse Perseus descendit, atque discum capiens illum
 emittere incepit, nondum enim inuentum fuerat pentath-
 lum, sed singula certamina seorsim absoluebant. Discus igi-
 tur in pedem Acrisij reuolutus illum vulnerasse dicitur, ex
 quo vulnere interit, cuius sepulcrum ante portas ciuitatis
 Persæus & Larissæi magnificè extruxerunt. Pausanias tamen
 in Corinthiacis non à disco conuoluto sed impetu illius iacti
 ad anem Peneum percussum fuisse Acrisium scribit, cum
 Perseus inuenti à se disci gloria elatus artem in conuentu
 hominum ostenderet. Theseus in rebus Corinthiacis memo-
 riæ prodidit Perseum Argos reuersum cum patricidinum ma-
 gnæ sibi infamiæ duceret esse, petiisse à Præto vt regnum
 commutaret, qua re impetrata urbem condidit, quam Mycenæ
 nominauit ab inuento capulo ensis in excauandis fundamen-
 tis, cum Mycetem capulum inquilini vocarent, quod tamen à
 fungo ibi repente nato accidisse quidam maluerunt, alij ab
 Inachi filia Mycene. Duxit Andromedam ex India, vt ait
 Herod. in Polymnia, è qua cepit filium Perseum, quem apud
 auum reliquit, quia nullum is marem filium habebat, fuit
 eius filia Eurythra etiam à qua mare Eurythrum vocatum
 est, quam habuit antequam Tarsum Ciliciæ urbem conderet,
 quam tamen quidam à Sardanapalo fuisse extructam malue-
 runt. Suscepit etiam Gorgophonem filiam, vt ait in Corint.
 Paus. quæ prima fuit omnium mulierum, quæ ad secundas
 nuptias transferit, cum mortuo Periere Æoli filio Oebalo
 nupserit, cum esset prius mos fœminarum mortuo primo
 viro vt à secundis nuptiis abstinerent. Alcæus præterea &
 Elestryon & Sthenelus fuisse filij Persei memorantur ex An-
 dromeda, vt scripsit Herodotus in historiis, quibus Mestorem
 etiam

etiam addidit alij præterea his filium tribuerunt illum Ery-
 thrum, qui imperavit mari Eurythro, & in illis regionibus
 sepultus nomen dedit mari, ut testatus est Arrianus libr. 8.
 gestarum ab Alexandro. Hæc sunt quæ memoriæ pro-
 pter fuerunt de Perseo, præter illa quæ dicta fuerunt supe-
 rius. Sepultus fuit Perseus in via, qua Mycenis Argis iter
 fuit ad læuum, cui honores diuini ut Heroi sunt habiti.
 Nunc quid ista significant, perquiramus. Quod Danae in-
 dula ita fuerit, & Iupiter in aurum versus illam vitiatit, nihil
 aliud significat, quàm largitionibus cuncta patere & ab aua-
 ritia nihil esse tutum. Quod his carminibus significauit Pau-
 lus Silentarius:

Χρῆστος ἀλάστοιο δῖοιμαζῶ ἄμμα καεῖας
 Ζῆς διαδὸς Δανάας χαλκίλατος θαλάμῳ.

Φαμί λίγῳ τῶν μύθων ἐγὼ τῶδε χαλκίκα νικᾷ
 Δάπδα κ' ἑσμοῖς χρυσοῦς ὁ πανδημίτων.

Χρυσὸς ὄλως ρυτίθας, ὄλως κλιῖδας ἐλέγχι.

Χρυσὸς ὄπηγαμπτεῖ τὰς σὺδας ἐλεφεύς.

Καὶ Δανάας ἐλέγξουσιν ὅδε φρίνα μὴ πρὸ ἑσαστέος

Λιχέδῳ Παρίας ἀγύρεον παύχων.

Aurum in cæcas penetravit denique rimas,

Et Danaes duros Iupiter in thalamos.

Fabula sic inquit me iudice: ferrea claustra

Aurum perrumpit, duraque vincla domas:

Aurum omnes vectes infregit, & arguit ariem

Clavis, & inflexit torua supercilia.

Sic Danae denicta fuit, non ullus amator.

Aurum cui fuerit supplicet hinc Veneri:

Nulla fuit enim ætas, ubi diuitiæ in cognitionem hominum
 irreperunt, in qua non maxima auri maiestas fuerit, cui & ho-
 nestatis leges omnes, & omnia humanitatis iura & Dei religio
 sæpius seruire coacta est: cum infinitus numerus eorum qui
 magis aurum, quàm verum Deum colant, curent, ament, ve-
 nerentur re ipsa, quamuis verbo secus profiteantur, & in am-
 plissimis, ciuitatibus præsertim, ubi magis regnat auaritia, am-
 bicio, & omnis immoderata licentia. quod exposita fuerit in
 arca, ad historiam spectat, quod Perseus illa egerit, quæ de
 ipso superius dicta sunt, id totum fabulosum: est enim Per-
 seus ratio animæ nostræ & prudentia. Atqui Medusa cum es-
 set vel meretrix, vel naturalis libido & voluptas, quæ homines

in saxa conuerteret: hæc creditur à Perseo, & caput eius Palladi datur, quod affigitur clypeo, nihil hoc aliud significat, quam vim eandem esse sapientiæ & libidinis, neque minus esse voluptatis in rebus præclaris, quam in libidine: sed ad hanc cognitionem tanquam lena utimur ratione, quare Perseus ablatum Medusæ caput illud Palladi asportauit, at de Medusa diligentius alibi explicatum est. Ille impedimento fuit Polydectæ, quoniam ratio non solum aduersus voluptates insurgit, sed etiam aliis pro viribus opitulatur. Neque enim vir bonus est solum planè, aut iustus, qui nihil ipse iniquum faciat, sed etiam qui pro viribus aliis est impedimento, ne quid faciant iniquum. Hic fugitur Deorum ope Gorgonum imperum euasisse, Medusamque obruncasse, quam neque intueri quidem vlli licebat: quia omnis humana prudentia per se debilis est sine Dei auxilio: sine quo voluptatum illecebras efugere non satis possumus: est enim & hoc ipsum, esse virum bonum, Dei munus. Alij dixerunt Perseum Iouis filium Gorgonem interemisse, quare ad cælum sublimis postea euoluerit, historicè esse intelligendum, cum is tyrannum Cretæ, vel (vt alij maluerunt) Archadiæ, vt verò alij, Athenarum patriæ suæ interfecerit, ex quo facinorè fuit laudibus, vt aiunt, ad cælum elatus: vel quod magis rationi conuenit, lætitiarum è sententia gestarum. Alij animæ immortalitatem per hæc significari intelligunt, cum illa faciat generationem & corruptionem per motum assiduum, at ipsa victrix tamen rerum inferiorum terrestri hoc pondere soluta in cælum denique euolet. Neque licet tutò cupiam voluptates intueri, quoniam si quis illegitimis voluptatibus considerandis diutius immoretur, haud difficile est illum irretitum ab iis captiuum trahi. Chares tamen Mitylenæus libro secundo historiarum Danaën scripsit non à Ioue, sed à Præto patruo fuisse compressam: è quo natus est Perseus: postea Pilumno Apulorum Regi nupsisse, cui Daunum peperit. Verum quia nihil hæc pertinent ad vitæ institutionum, in præsentî prætermittantur.

NATALIS